

UCHWAŁA Nr XVII/109/16
RADY MIEJSKIEJ w BISZTYNKU
z dnia 19 lipca 2016 r.

w sprawie zmiany uchwały Nr VIII/44/15 Rady Miejskiej w Bisztynku z dnia 30 czerwca 2015r. w sprawie przyjęcia planu "Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow".

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446)

Rada Miejska w Bisztynku uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr VIII/44/15 Rady Miejskiej w Bisztynku z dnia 30 czerwca 2015r. w sprawie przyjęcia planu "Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow w zakresie miasta Bisztynek" wprowadza się następujące zmiany:

1. W tytule uchwały wyrazy "przyjęcia planu Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow" zastępuje się wyrazami „przyjęcia planu Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bisztynek w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow"
2. W § 1 uchwały wyrazy "Przyjmuje się Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow w części dotyczącej miasta Bisztynek" zastępuje się wyrazami "Przyjmuje się Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bisztynek w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow".
3. Zmienia się załącznik do uchwały, który otrzymuje brzmienie jak załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bisztynka.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Zbigniew Drozdowski

UZASADNIENIE

Program rewitalizacji to wieloletni program działań w sferze społecznej, gospodarczej lub przestrzenno- funkcjonalnej, technicznej , środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

"Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow w zakresie miasta Bisztynek" przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr VIII/44/15 w dniu 30 czerwca 2015r. nie spełniał wszystkich wymogów opisanych w Wytocznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015r., szczególnie w zakresie opisów wyznaczenia obszaru rewitalizowanego, powiązania LPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi, określenia wizji i celów rewitalizacji, uzupełnienie o projekty zgłoszone przez firmy i organizacje pozarządowe, a także o mechanizmy zapewniające komplementarność projektów i opis systemu wdrażania.

Po uzupełnieniu niezbędnych elementów i przekonsultowaniu ze społecznością lokalny program rewitalizacji gminy Bisztynek stanowić będzie podstawę do ubiegania o środki z Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia –Mazury na lata 2014-2020.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Załącznik
do Uchwały nr XVII/109/16
Rady Miejskiej w Bisztyнку
z dnia 19 lipca 2016r.

**Lokalny Program Rewitalizacji
gminy Bisztynek
w ramach Ponadlokalnego programu
rewitalizacji sieci miast Cittaslow**

Maj 2016

Spis treści

1.	Słowniczek pojęć	4
2.	Wstęp.....	5
3.	Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Bisztynek z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
4.	Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych.....	13
4.1.	Ogólna charakterystyka obszaru	13
4.2.	Opis poszczególnych dziedzin	14
5.	Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	26
5.1.	Delimitacja obszaru zdegradowanego	26
6.	Określenie wizji i celów rewitalizacji	40
6.1.	Wizja	40
6.2.	Cel główny rewitalizacji Starego Miasta.....	40
6.3.	Cele szczegółowe rewitalizacji	40
7.	Opis Zintegrowanych Przedsięwzięć.....	43
8.	Wykaz uzupełniających projektów rewitalizacyjnych	61
9.	Indykatywne ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji	62
9.1.	Źródła finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Bisztynek	65
10.	Mechanizmy zapewniania komplementarności	68
11.	Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja	70
12.	System wdrażania	72
13.	System monitoringu i aktualizacji	76
Załączniki:		77
Załącznik 1. Diagnoza strategiczna gminy Bisztynek (stanowiąca wyciąg z Programu Rozwoju gminy i miasta Bisztynek do 2025 r. przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej w 2016 r.....		77

1. Słowniczek pojęć

Rewitalizacja – to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właściciele nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością.

Stan kryzysowy – stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Obszar zdegradowany – obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to najczęściej obszarów miejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszar rewitalizacji - obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Program rewitalizacji - inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Projekt rewitalizacyjny - projekt, zaplanowany w programie rewitalizacji i ukierunkowany na osiągnięcie jego celów albo logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji, zgłoszony do objęcia albo objęty

współfinansowaniem UE z jednego z funduszy strukturalnych albo Funduszu Spójności w ramach programu operacyjnego.

2. Wstęp

Rewitalizacja to proces kompleksowy, zintegrowany, skoncentrowany terytorialnie, prowadzony w sposób zaplanowany i rozłożony w czasie mający na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Stan ten objawia się nasileniem negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z czterech sfer: gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Jednym z etapów procesów rewitalizacji jest ich planowanie, dlatego ważne jest stworzenie wieloletniego programu działań, zmierzającego do skutecznego wyeliminowania lub ograniczenia występowania wymienionych wyżej zjawisk. Programem tym jest niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) Miasta Bisztynek do 2023 roku. Przedmiotowy dokument stanowi opis rewitalizacji Bisztynek i utworzony został w oparciu o „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014- 2020” z dnia 3 lipca 2015 roku.

Rewitalizację należy rozumieć jako system działań, które mają na celu "przywracanie do życia" i zrównoważony rozwój określonych obszarów, które utraciły dotychczas pełnione funkcje, np. społeczne czy gospodarcze. Rewitalizacja i rozwój infrastruktury terenów zdegradowanych sprzyjać ma rozwojowi społecznemu i gospodarczemu oraz tworzeniu nowych funkcji administracyjno-biznesowych. Proces rewitalizacji jest odpowiedzią na występowanie niekorzystnych zjawisk np.: bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego, negatywnych procesów demograficznych, zanieczyszczenia środowiska, degradacji infrastruktury technicznej.

Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego, prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Poprawa jakości życia rozumiana jest jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków edukacji, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi

społecznych.

Proces rewitalizacji musi mieć skoordynowany charakter i być przeprowadzony zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, skutecznie integrując aspekty społeczne, przestrzenne, ekonomiczne, kulturalne, budowlano-inwestycyjne i ekologiczne w ramach określonego celu.

Celem LPR jest zainicjowanie działań mających na celu ożywienie gospodarcze i społeczne obszaru, zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, m.in. poprzez nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno – gospodarczych. Działania powinny odbywać się przy jednoczesnej trosce o środowisko naturalne.

Do najważniejszych celów rewitalizacji należą:

- ożywienie społeczno-gospodarcze,
- eliminowanie bądź ograniczanie nasilenia negatywnych zjawisk społecznych,
- uzyskanie ładu przestrzennego i poprawa estetyki miasta,
- zwiększenie wartości rewitalizowanych nieruchomości,
- poprawa wizerunku przestrzeni miejskiej,
- zainicjowanie i wzmocnienie współpracy między lokalnymi podmiotami przy działaniach społecznych,
- włączenie mieszkańców do procesu decyzyjnego (partycypacja społeczna),
- wzrost liczby turystów odwiedzających obszary zrewitalizowane,
- wzrost liczby podmiotów gospodarczych w obszarze oddziaływania programu.

Rewitalizacja gminy Bisztynek obejmuje przemiany obszarów zdegradowanych w sferach:

- Społecznej – zapobieganie patologiom społecznym poprzez m.in. aktywizację społeczno-zawodową osób dorosłych zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz aktywizację społeczną dzieci i młodzieży zamieszkującej obszary zdegradowane,
- Gospodarczej – działania promujące zatrudnienie oraz ograniczające ryzyko przerwania aktywności zawodowej,
- Przestrzenno-funkcjonalnej – modernizacja przestrzeni publicznej w celu

- realizacji działań na rzecz integracji społecznej,
- Technicznej – poprawa stanu technicznego obiektów budowlanych oraz dostosowanie ich do działań społecznych i gospodarczych,
  - Środowiskowej – realizacja działań w celu poprawy środowiska naturalnego.

Rewitalizacja ma na celu także podniesienie standardu życia najuboższych mieszkańców poprzez poprawę warunków zamieszkania i infrastruktury, tzw. „prewencję” socjalną, uprzedzającą degradację osób i grup zagrożonych marginalizacją lub wykluczeniem, „naprawę”, tj. włączenie osób i grup bezrobotnych w rynek pracy, a także zwiększenie oferty mieszkaniowej dla ludzi o różnym stopniu zamożności, w tym dla osób niepełnosprawnych i w starszym wieku. Aspekt społeczny rewitalizacji jest szczególnie podkreślany w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020* jak i innych dokumentach unijnych związanych z perspektywą finansową 2014-2020.

Proces rewitalizacji przyczynia się do ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wzrostu świadomości lokalnej i regionalnej mieszkańców, co jest szczególnie ważne w kontekście integracji europejskiej. Dlatego zaangażowanie społeczności lokalnej, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców oraz innych interesariuszy dialogu społecznego w tworzenie i realizację programu rewitalizacji ma szansę pozytywnie wpłynąć na wzrost aktywności obywatelskiej, angażowanie mieszkańców w życie społeczne miast, a także we współpracę z administracją publiczną i biznesem.

„Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bisztynek” ukierunkowuje opisane wyżej przemiany, przedstawia rozwiązania konkretnych problemów zidentyfikowanych na zdegradowanym obszarze miasta, wpływające bezpośrednio lub pośrednio na poprawę istniejącego stanu. Ich świadome i planowe wprowadzanie w zdegradowaną tkankę miejską zaowocuje bardziej efektywnym wykorzystaniem istniejących możliwości związanych z ich finansowaniem poszczególnych działań. Połączenie inwestycji i projektów w zintegrowane przedsięwzięcia poprawi sytuację na tym obszarze. Poszczególne działania i ich kolejność zostały wybrane tak, aby ukierunkować korzystne i samoczynne zmiany w rejonie objętym planem.

Planowane przedsięwzięcia finansowane będą z różnych źródeł (EFRR, EFS, środki własne). Zakres przedsięwzięć stanowi odpowiedź na konkretne, zidentyfikowane w Programie Rewitalizacji problemy obszaru zdegradowanego i jest jednocześnie możliwy do sfinansowania w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020. Przedsięwzięcia będą wdrażane w ramach

Zintegrowanych Przedsięwzięć Inwestycyjnych. Przedsięwzięcie Zintegrowane to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bisztynka jest skorelowany z Ponadlokalnym programem rewitalizacji miast sieci Cittaslow. Celem Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow jest równoległa, skoordynowana i ukierunkowana rewitalizacja miast wchodzących w skład sieci na terenie Warmii i Mazur tak, aby zachowując swój unikalny charakter i walory mogły jednocześnie oferować mieszkańcom podobną jakość życia. Takie działanie pozwoli na budowanie wspólnego wizerunku miast. W ten sposób sieć Cittaslow może budować spójną markę małych ośrodków miejskich o zrównoważonym rozwoju i szczególnych walorach naturalnych i historycznych. Zintegrowane Przedsięwzięcia Inwestycyjne zaproponowane przez miasta sieci Cittaslow w przedmiotowym programie zostały przewidziane do finansowania w ramach projektów pozakonkursowych RPO Warmia i Mazury.

Inicjatorem powstania Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Bisztynek jest Gmina Bisztynek, która jako jednostka samorządu terytorialnego podejmuje działania zmierzające do rewitalizacji obszarów zdegradowanych znajdujących się w jego granicach administracyjnych. Opracowanie aktualizacji części sporządzonego w 2015 roku „Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji Sieci Miast Cittaslow”, w zakresie części miasta Bisztynek, doprowadziło do dokumentu „Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bisztynek w ramach Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow”. LPR łączy w sobie zintegrowane działania rewitalizacyjne podejmowane przez samorząd Bisztynek z przedsięwzięciami innych podmiotów, zainteresowanych działaniami rewitalizacyjnymi.

Kompleksowość i komplementarność działań na wybranym obszarze ma doprowadzić do trwałych zmian jakościowych i funkcjonalności obszaru, co winno przyczynić się do rozwoju miasta, całej gminy, a także regionu.

Lokalny Program Rewitalizacji (LPR) gminy Bisztynek zawiera część opisową, identyfikującą najważniejsze problemy gminy i obszaru zdegradowanego, analizę wskaźnikową, dzięki której ustalono obszar zdegradowany oraz część przedstawiającą najważniejsze przedsięwzięcia rewitalizacyjne, bez realizacji których niemożliwe będzie wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Przedstawione w dokumencie projekty rewitalizacyjne mają na celu naprawę zdegradowanej tkanki miejskiej poprzez działania na rzecz aktywizacji, integracji, budowania poczucia tożsamości lokalnej, a także poprawy bezpieczeństwa i warunków życia mieszkańców miasta.

Horyzont czasowy LPR obejmuje lata 2016-2023, uwzględnia w całości nową perspektywę finansową Unii Europejskiej oraz pokrywa się z horyzontem strategicznych dokumentów regionalnych i krajowych.

Program może zostać w miarę potrzeb zaktualizowany o dodatkowe projekty i ich zewnętrzne źródła finansowania oraz włączenie w proces rewitalizacji nowych partnerów społecznych.

Program został opracowany zgodnie z obowiązującymi „Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 3 lipca 2015 r.

3. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Bisztynek z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Lokalny Program Rewitalizacji gminy Bisztynek w ramach *Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow* jest dokumentem strategicznym z elementami operacyjnymi, mającym swoje podstawy w diagnozie istniejących problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W ramach programu rewitalizacji będą realizowane cele strategiczne i operacyjne wpisujące się w strategiczne dokumenty o zasięgu europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Wykaz najważniejszych dokumentów strategicznych wraz z ich celami, do których nawiązuje poniższy dokument, zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Powiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji gminy Bisztynek z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Nazwa dokumentu Strategicznego/planistycznego	Cel/Priorytet/Obszar strategiczny dokumentów strategicznych lub planistycznych
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu	<p>Priorytet 2. Rozwój zrównoważony - wspieranie efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej gospodarki.</p> <p>Priorytet 3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.</p>
Umowa Partnerstwa	<p>Priorytet I. Otoczenie sprzyjające przedsiębiorczości i innowacjom</p> <p>Priorytet II. Spójność społeczna i aktywność zawodowa</p> <p>Priorytet III. Infrastruktura sieciowa na rzecz wzrostu zatrudnienia</p> <p>Priorytet IV. Środowisko i efektywne zarządzanie zasobami</p>
Narodowy Plan Rewitalizacji	Cel Główny - poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności	<p>Cel 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki</p> <p>Cel 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”</p> <p>Cel 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p> <p>Cel 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
Krajowa Polityka Miejska	Cel 2. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji

Strategia Rozwoju Kraju 2020	<p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna</p> <p>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie	<p>Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”),</p> <p>Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie procesom marginalizacji na obszarach problemowych,</p> <p>Cel 3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie</p>
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	<p>Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów</p> <p>Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski</p>
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2025	<p>Cel szczegółowy 1. Konkurencyjna gospodarka</p> <p>Cel szczegółowy 2. Wzrost aktywności społecznej</p> <p>Cel szczegółowy 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju</p>

<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020</p>	<p>Cel tematyczny 4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach</p> <p>Cel tematyczny 6. Zachowanie i ochrona środowiska przyrodniczego oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami</p> <p>Cel tematyczny 8. Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników</p> <p>Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją</p> <p>Cel tematyczny 10. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie</p>
<p>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego</p>	<p>Cel 1. Dążenie w gospodarowaniu przestrzenią do uporządkowania i harmonii pomiędzy różnymi elementami i funkcjami tej przestrzeni dla ochrony ładu przestrzennego, jako niezbędnego wyznacznika równoważenia rozwoju</p> <p>Cel 2. Podwyższenie konkurencyjności regionu, w szczególności poprzez podnoszenie innowacyjności i atrakcyjności jego głównych ośrodków miejskich</p>
<p>Program Rozwoju Gminy i Miasta Bisztynek do 2025</p>	<p>Cele operacyjne</p> <p>A.3. Poprawa efektywności energetycznej i wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych</p> <p>A.4. Wysoka jakość komunalnej infrastruktury technicznej</p> <p>B.1. Wsparcie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw</p> <p>B.3. Rozwój turystyki i rekreacji</p> <p>C.1. Kapitał społeczny jako katalizator procesów rozwojowych</p> <p>C.2. Rozwój edukacji i dostosowanie oferty edukacyjnej do wymogów rynku pracy</p> <p>C.3. Rozbudowa i wyposażenie bazy kulturalnej i sportowej</p> <p>C.4. Wzrost jakości i dostępności usług społecznych</p> <p>C.5. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych i obiektów zabytkowych</p>

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy i Miasta Bisztynek	Cele określone w dokumencie jako kierunki rozwoju gminy: <ul style="list-style-type: none"> – Kierunki ekologiczne i kulturowe – Kierunki społeczno – gospodarcze: – Kierunki rozwoju infrastruktury technicznej i transportowe
--	--

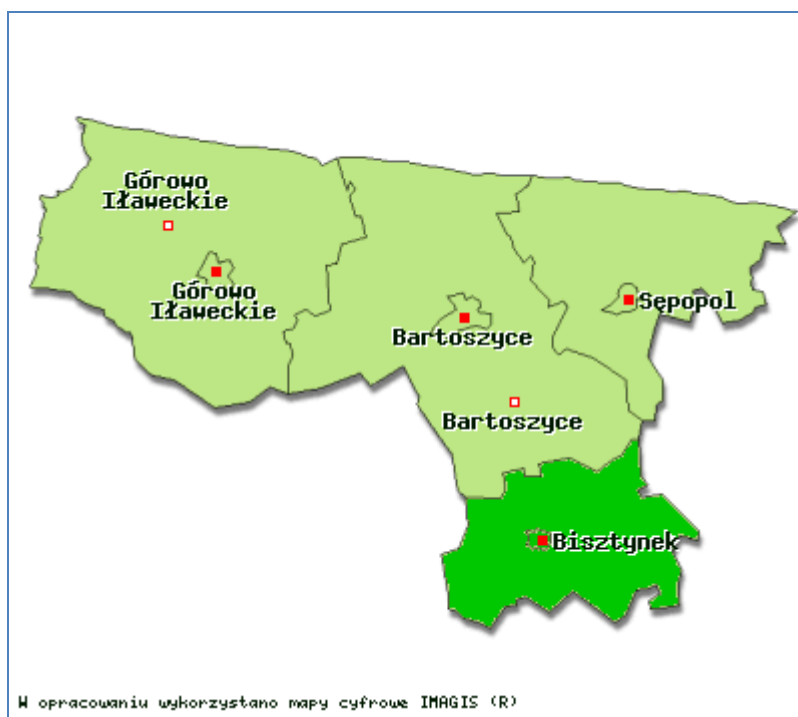
4. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych

Poniższa diagnoza gminy, najważniejszych aspektów obszaru miejskiego gminy, czynników i zjawisk kryzysowych skupia się na elementach ściśle związanych z rewitalizacją. Tę diagnozę uzupełnia istotny dokument rozwoju gminy, Program Rozwoju Gminy i Miasta Bisztynek do 2025 roku, uchwalony przez Radę 26.02.2016r. Elementem programu rozwoju jest rozbudowana diagnoza stanu gminy, ale również stanu samego obszaru miasta, pokazująca zmiany wartości wielu wskaźników na przestrzeni kilku lat oraz porównanie wartości wskaźników ze wszystkimi gminami wiejsko-miejskimi województwa warmińsko-mazurskiego i wszystkimi gminami powiatu bartoszyckiego. W opracowaniu wykorzystano te analizy do określenia czynników i zjawisk kryzysowych.

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Bisztynek położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie bartoszyckim. Jest siedzibą gminy miejsko-wiejskiej Bisztynek.

Położenie miasta Bisztynek na tle powiatu bartoszyckiego

Gmina Bisztynek posiada ukształtowaną strukturę funkcjonalno – przestrzenną. Większość usług związanych z obsługą ludności skoncentrowana jest w centralnej części miasta na obszarze Starego Miasta. Zabudowa w tej części to małe domy mieszkalne z usługami w parterach, lub samodzielne obiekty usługowe.

Teren ten objęty jest strefą „A” ochrony konserwatorskiej i strefą „W” ochrony archeologicznej.

Wokół Starego Miasta rozlokowana jest luźna zabudowa mieszkalna, z usługami publicznymi na wydzielonych działkach (szkoła, stadion) składająca się ze starej i nowej zabudowy jednorodzinnej. Stara część zabudowy objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej „B”. W kierunku południowo - wschodnim od starego miasta powstało współczesne osiedle zabudowy wielorodzinnej. Jest to typowe „blokowisko” z małą ilością zieleni i stanowiące dysonans w krajobrazie miasta. W kierunku wschodnim od zabudowy wielorodzinnej znajduje się dzielnica przemysłowo – składowa, której zabudowa obecnie w niewielkim stopniu jest wykorzystywana na działalność gospodarczą.

4.2. Opis poszczególnych dziedzin

Pomniki przyrody

Na terenie miasta Bisztynek ochroną pomnikową objęty jest głaz „Diabelski Kamień”, największy głaz narzutowy na Pojezierzu Mazurskim. Obwód jego wynosi 28 m, a wysokość 3,16 m. Jest to szary granit. Został uznany pomnikiem przyrody w 1952 roku i wpisany do rejestru pod nr 132.

Zabytki

Położenie Gminy i Miasta Bisztynek na terenach, które na przestrzeni wieków przynależały do różnych narodowości wpłynęło na jego wielokulturowość. Punktem zwrotnym, podobnie jak w przypadku innych miast, miasteczek i wsi województwa warmińsko-mazurskiego był rok 1945 – rozpoczął się proces wymiany ludności. Na miejsce zamieszkujących tu Warmiaków, Mazurów, Niemców, sprowadzona została ludność z Polski centralnej, kresów wschodnich, Ukraińcy przesiedleni w ramach akcji „Wisła”.

Walory kulturowe gminy koncentrują się głównie w granicach samego miasta Bisztynek. Tu też wyznaczono 6 zespołów obiektów do bezwzględnego zachowania. Natomiast znakomita większość dominującej w krajobrazie miasta zabudowy przedwojennej postulowana jest do ochrony konserwatorskiej. Oznacza to, że jakiegokolwiek działania uzgadniane być muszą z konserwatorem.

Dodatkowym elementem są wyznaczone w obrębie miasta strefy konserwatorskie oraz strefa ochrony archeologicznej. Razem obejmują one ok. 60% terenu miasta, w tym prawie wszystkie tereny zurbanizowane.

Opis kluczowych zabytków

Kościół farny pod wezwaniem św. Macieja Apostoła i Przenajdroższej Krwi Pana Jezusa.

Pierwotnie kościół farny w Bisztyнку miał być pw. św. Marty, ale biskup Sorbom zmienił tytuł przy konsekracji kościoła na św. Macieja Apostoła. W czasie mszy konsekracyjnej podczas podniesienia Hostii miały upaść na ołtarz krople krwi. Od tamtych czasów świątynia jest traktowana jako sanktuarium Krwi Chrystusa. Budowę gotyckiej świątyni uzupełniono wieżą wybudowaną w XVI w. Świątynia została rozbudowana w pierwszej połowie XVII w. Kościół po dobudowie nawy północnej konsekrował ponownie dnia 4 sierpnia 1748 biskup Adam Stanisław Grabowski. Po pożarze kościoła w 1770 r. i późniejszej odbudowie – w formie trójnawowej hali świątynię konsekrował 5 sierpnia 1781 biskup Karol Hohenzollern w obecności biskupa Ignacego Krasickiego. Obecnie świątynia jest trójnawową halą o ośmiu przęsłach w stylu późnego baroku. Ołtarz główny jest w stylu rokokowym, a wykonany został przez Chrystiana Bernarda Schmidta z Reszla. Dziełem tego samego artysty są ołtarze boczne kończące nawę południową i północną oraz ołtarze boczne przy czwartej parze filarów. W kościele znajduje się gotycka rzeźba Madonny z Dzieciątkiem z II poł. XIV w. Z obrazów w kościele na uwagę zasługuje portret Ignacego Krasickiego oraz dziewięć obrazów Apostołów. Ozdobą obejścia kościelnego są rzeźby postaci (naturalnej wielkości) dwunastu Apostołów ustawione na otaczającym kościół murze.

Brama Lidzbarska

Brama Lidzbarska jest jedyną zachowaną bramą z niegdyś istniejących trzech bram miejskich w Bisztyнку. Wybudowana została w latach 1481-1547. Brama ta ok. 1780 została obniżona i przebudowana w stylu barokowym. Późnobarokowe szczyty są najprawdopodobniej projektu Ernesta Mazura.

Inne zabytki

- kościół cmentarny pw. św. Michała z lat 1618-1632, z dobudowaną wieżą i zakrystią w 1892 r.
- plebania pseudogotycka z końca XIX w.
- kościół poewangelicki z II poł. XIX w. w odbudowie po zniszczeniach w 1945r.
- kamieniczki z XIX i XX w.
- spichrz z XVIII wieku.

Turystyka

Walory przyrodnicze i krajobrazowe, położenie w Zielonych Płucach Polski, cenny pod względem ekologicznym i ornitologicznym rezerwat przyrody Polder we wsi Sątopy-Samulewo oraz głęboko wcięta dolina rzeki Sajna stwarzają dobre warunki dla rozwoju turystyki. Miejsca atrakcyjne dla przyrodników i pasjonatów natury, ukształtowanie powierzchni, przygraniczne położenie to istotne atuty gminy, stanowiący potencjalnie ważny czynnik dla rozwoju turystyki w gminie. Turystyki zróżnicowanej: kwalifikowanej, aktywnej, krajoznawczej, rekreacyjnej i agroturystyki.

Zabytkowy układ urbanistyczny miasta oraz jego ciekawa historia sprzyjają rozwojowi turystyki krajoznawczej.

Korzystne warunki do rozwoju turystyki i agroturystyki w gminie występują w rejonie miasta oraz na południe od miasta na wzniesieniach, które sięgają ok. 50,00m n.p.t.

Przemysł

Istniejący w gminie przemysł to głównie niewielkie zakłady produkcyjne, które powstały na bazie lokalnych surowców. Są to głównie zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego, drzewnego i materiałów budowlanych oraz inne o swobodnej lokalizacji.

Na terenie miasta zarejestrowane są następujące podmioty gospodarcze: Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Bisztyнку, Spółdzielnia Kółek Rolniczych, Wm-Jawena sp. z o.o., Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o., „DAN-MAR” sp. z o.o., „Stan Rol” sp. z o.o., „Pakart” sp. z o.o., Grupa Producentów „Rolplon” sp. z o.o., „Wasdrog” sp. z o.o., Grupa producentów nasion oleistych „Olplon” sp. z o.o., „Hiponika” sp. z o.o., „Gro” Małgorzata & Jerzy Wójcik spółka

jawna, Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe Henryk Waśniewski, spółka z o.o. „Paluzy” w Paluzach, Firma A.R.M. Hurt-Detal.

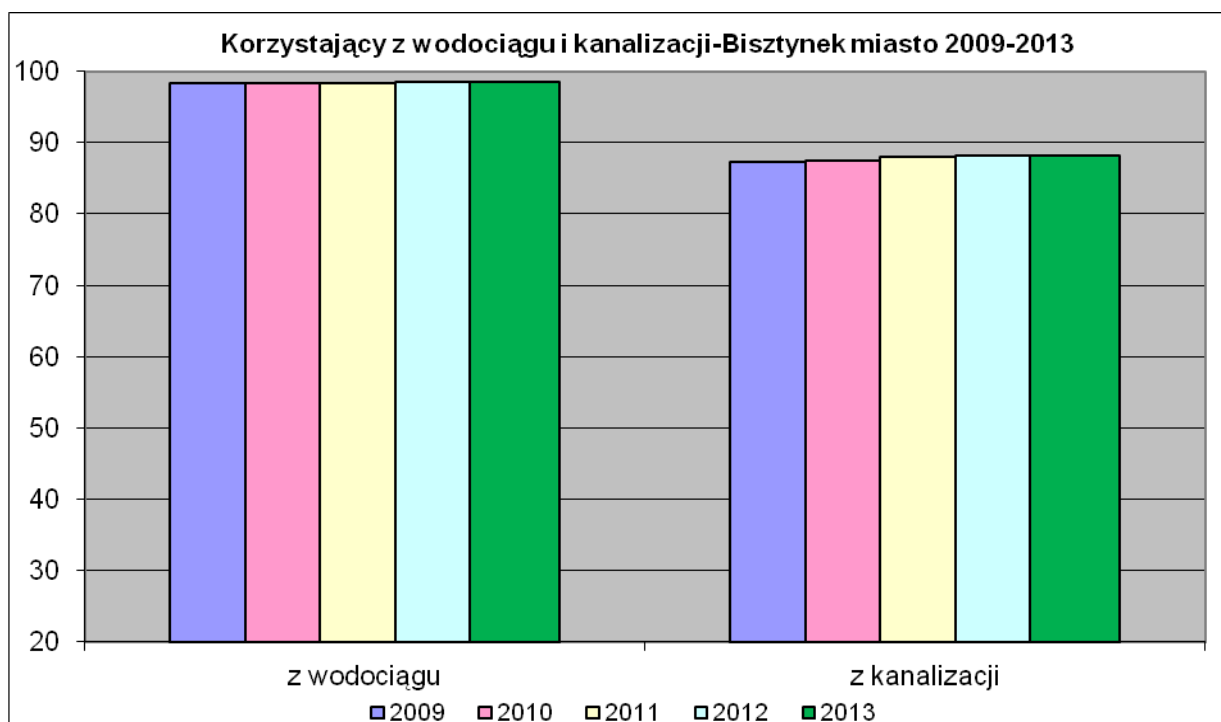
Gospodarka wodno – ściekowa i mieszkaniowa

Miasto Bisztynek jest w 96 % skanalizowane, a ścieki sanitarno-bytowe są oczyszczane w mechaniczno-biologiczno-chemicznej oczyszczalni ścieków.

Dane GUS BDL, opracowanie własne

Większość mieszkańców miasta ma możliwość korzystania z wodociągów i kanalizacji, w latach 2009-2013 systematyczny przyrost korzystających, zwłaszcza z kanalizacji.

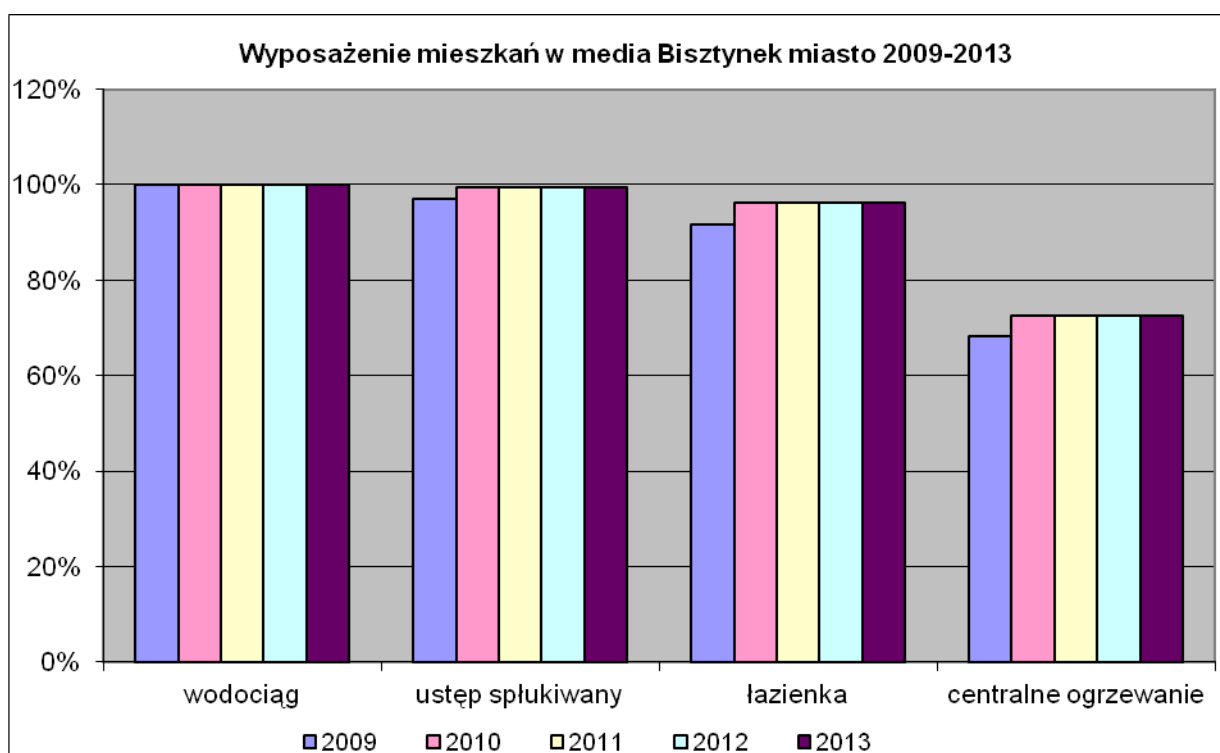

Dane GUS BDL, opracowanie własne

Systematycznie wzrasta wskaźnik mieszkań na 1000 mieszkańców, podobnie jak ich wyposażenie w media techniczne.

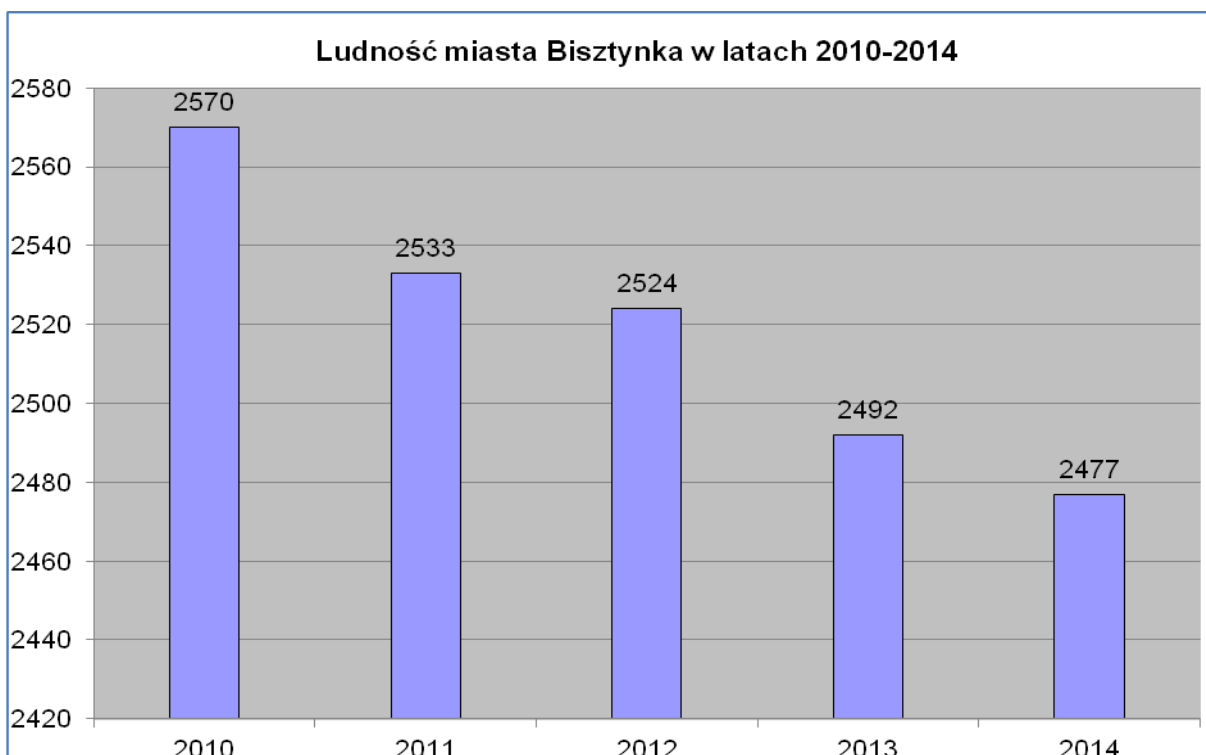
Dane GUS BDL, opracowanie własne

Dane GUS BDL, opracowanie własne

Sfera społeczno-ekonomiczna

Według stanu na dzień 31 grudnia 2014r. miasto Bisztynek zamieszkiwało 2477 mieszkańców – ilość mieszkańców zamieszkujących miasto maleje.

Dane GUS BDL, opracowanie własne

Główną przyczyną tego niekorzystnego zjawiska demograficznego jest malejąca liczba urodzeń. W całym badanym okresie rozmiary przyrostu naturalnego systematycznie się zmniejszały aż do ujemnego przyrostu, który obecnie notujemy. Drugim czynnikiem, który wpłynął na spadek liczby ludności miasta było ujemne saldo migracji tzn. liczba osób napływających do miasta była niższa od liczby emigrujących .

Ilustracją powyższych stwierdzeń są zestawione poniżej dane statystyczne:

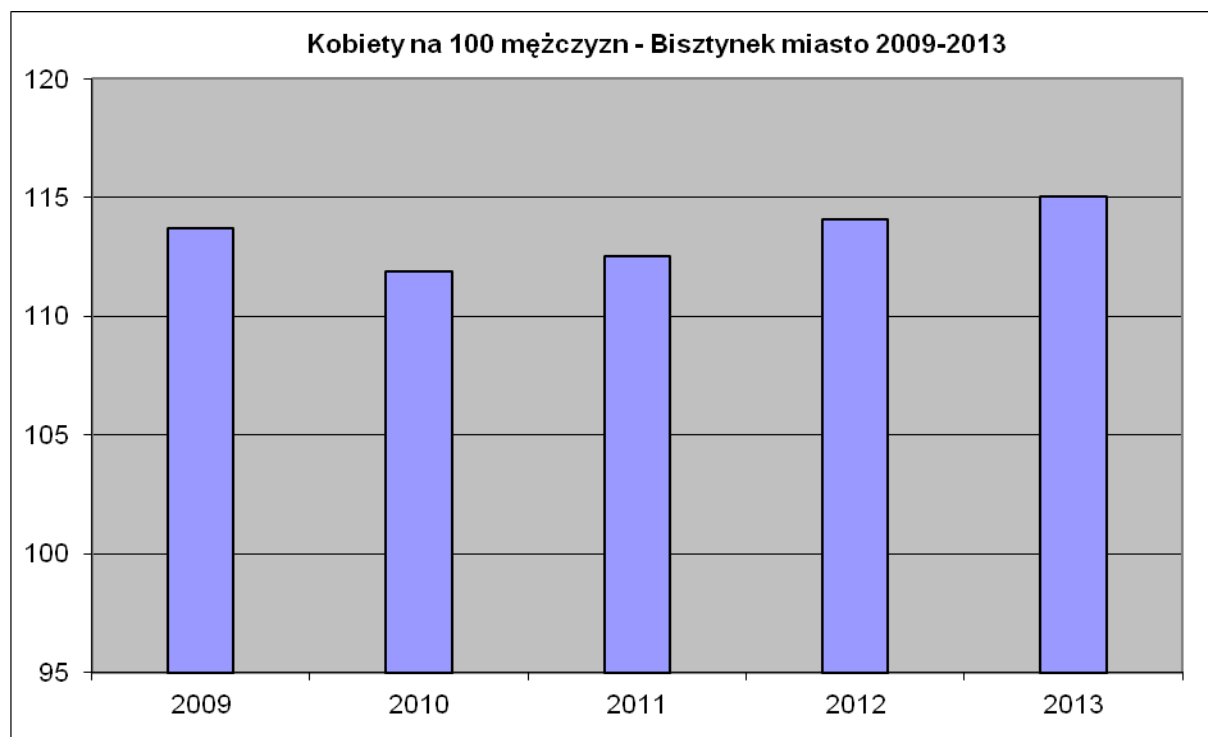
Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Saldo migracji
1996	40	24	16	-11
2006	28	22	6	-26
2012	16	24	-8	-24

Opisane wyżej procesy demograficzne, to jest zmniejszający się przyrost naturalny aż do ujemnego w ostatnich latach oraz ujemne saldo migracji, w długim okresie

spowodowały spadek liczby mieszkańców miasta oraz stanowiły przyczynę powstania niekorzystnej struktury demograficznej.

Gęstość zaludnienia w roku 2012 wynosiła 169 osób na km².

Struktura ludności według płci charakteryzowała się przewagą kobiet.

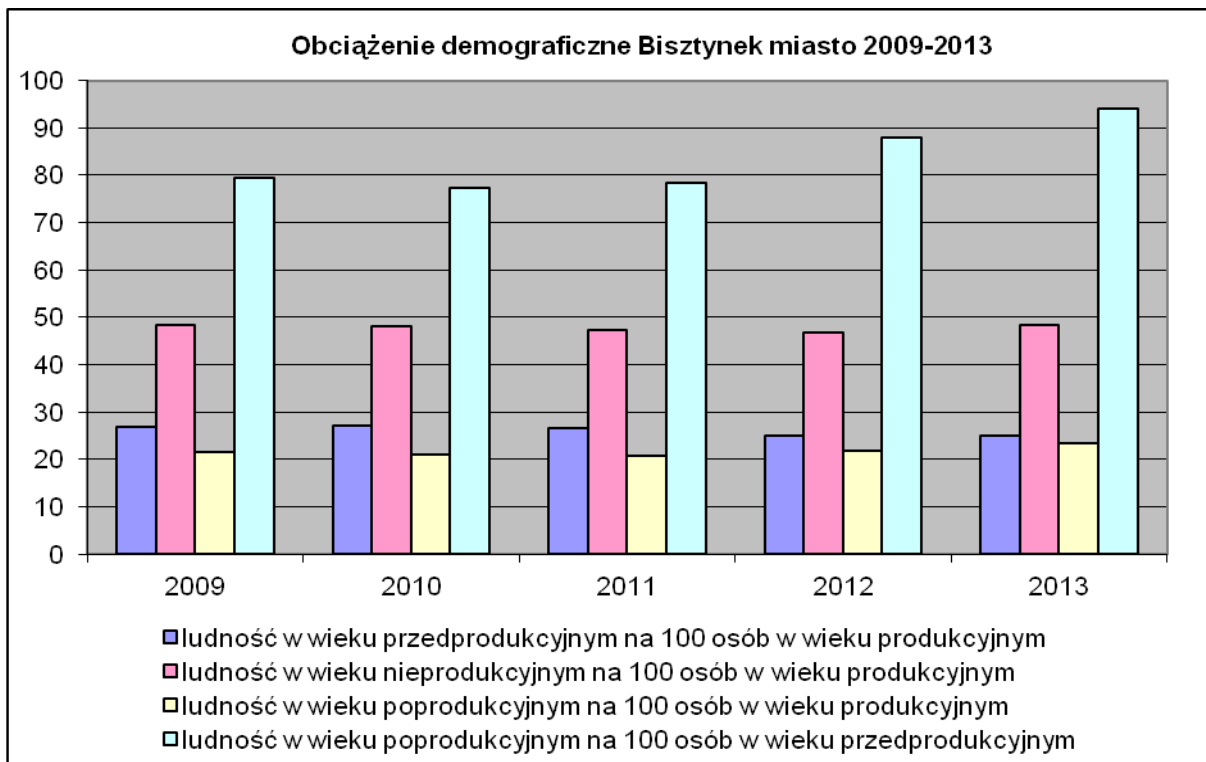

Dane GUS BDL, opracowanie własne

W ciągu minionych lat nastąpiły niekorzystne zmiany w strukturze wieku ludności. Zmniejszył się udział dzieci i młodzieży, wzrósł udział ludności w wieku produkcyjnym i udział ludzi starszych. Zaistniałe zmiany w strukturze wieku ludności świadczą o postępującym procesie starzenia się mieszkańców miasta.

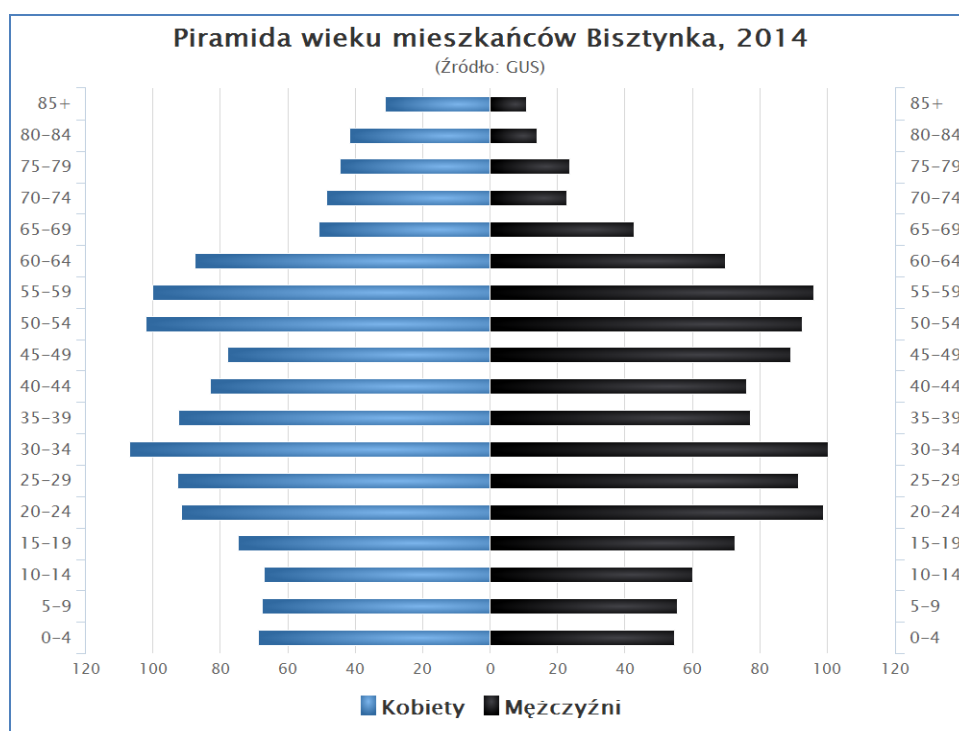
Zmiany w strukturze ludności ilustruje wykres obciążeń demograficznych.

Zwraca uwagę systematyczny i gwałtowny wzrost wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym do ludności w wieku przedprodukcyjnym. Spowodowane to jest zmniejszeniem udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym i zwiększaniem udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. Wprawdzie główny wskaźnik obciążenia demograficznego, udział ludności w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) do ludności w wieku produkcyjnym jest dla Bisztyńka korzystny, jednak ze względu na wcześniej wymienione tendencje gwałtownie w najbliższych latach pogorszy się.

Dane GUS BDL, opracowanie własne

Piramida wieku mieszkańców Bisztyńka potwierdza zaobserwowane zjawiska starzenia się społeczności miasta i dysproporcji udziału kobiet w najstarszych grupach wiekowych.

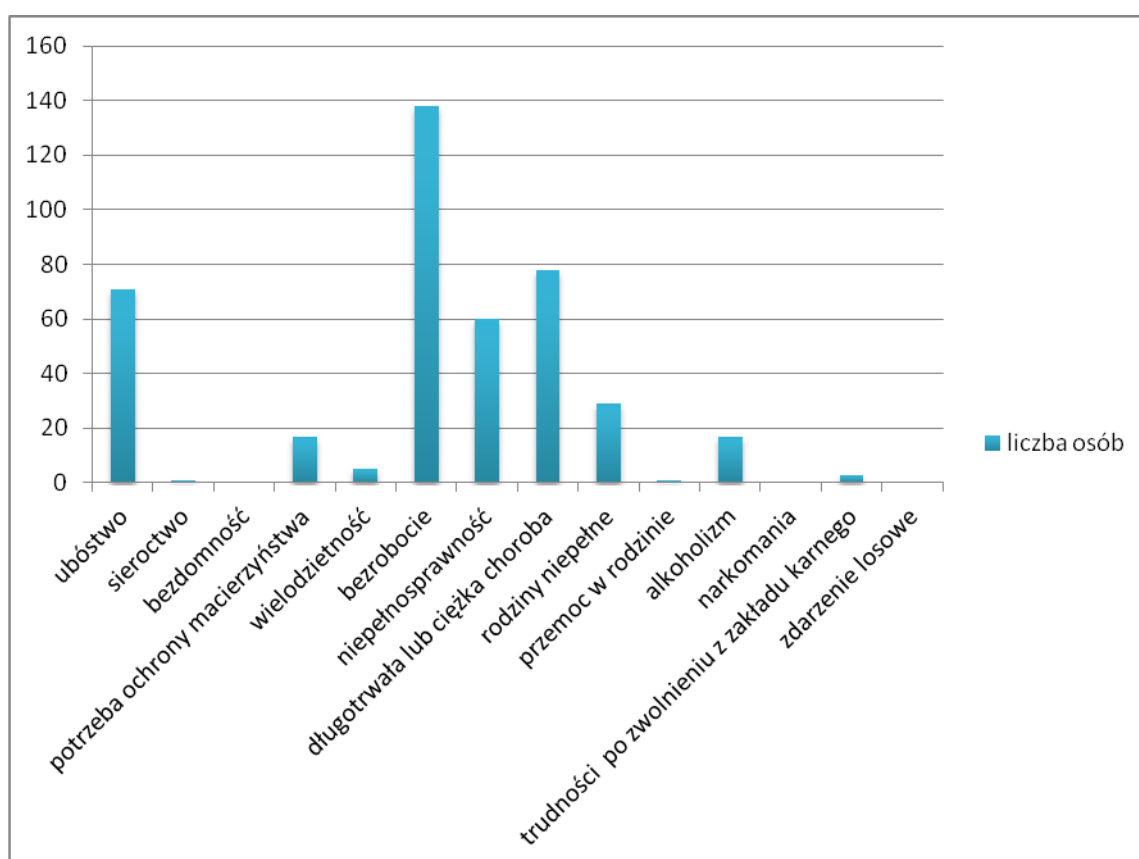
Źródło GUS

Sytuacja demograficzna gminy jest jeszcze korzystna, ale w najbliższych latach pogorszy się. Główną przyczyną jest systematyczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Wskaźniki

obciążenia demograficznego obecnie korzystne, systematycznie będą się pogarszać.

Na podstawie danych otrzymanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bisztyнку w roku 2012r. z zasiłków pomocy społecznej skorzystało 720 osób -201 rodzin. Wśród mieszkańców miasta 201 osób (71 rodzin) pozostaje w ubóstwie, 600 osób (160 rodzin) jest zagrożonych ubóstwem

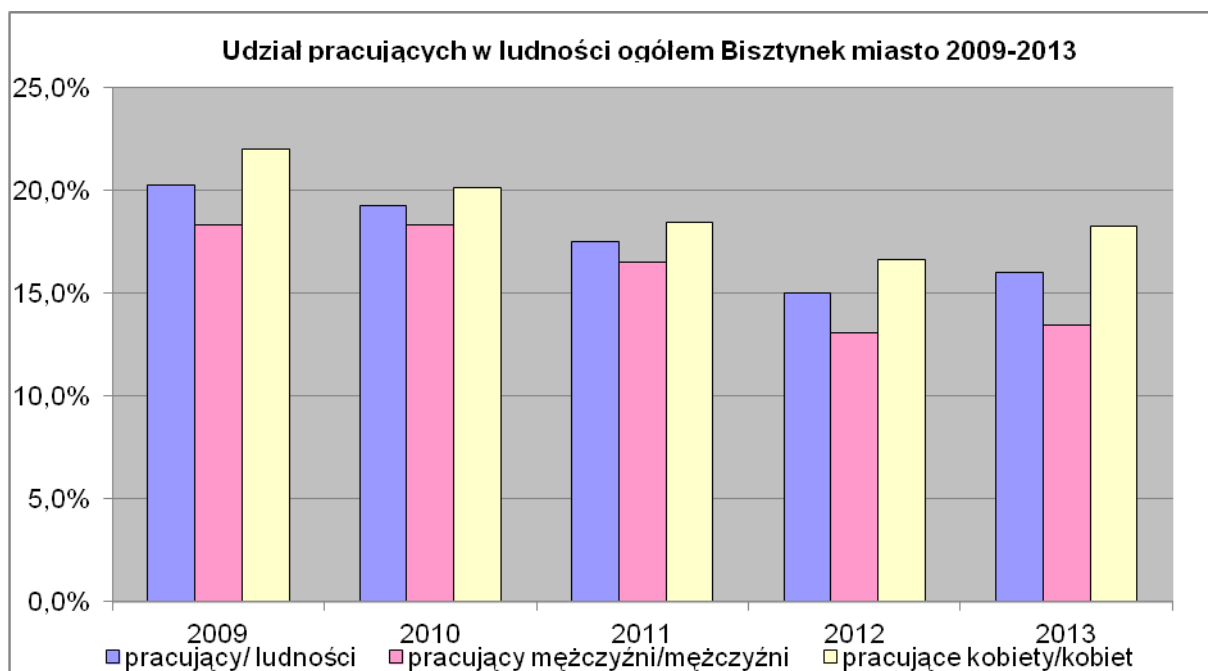
Dysfunkcje społeczne występujące na terenie miasta, wśród rodzin korzystających z pomocy MOPS:

Źródło: Ponadlokalny Program Rewitalizacji miast Cittaslow

Wśród 201 rodzin korzystających w mieście z usług MOPS najczęstszym powodem korzystania z pomocy ośrodka są bezrobocie (138 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (78 rodzin), ubóstwo (71 rodzin).

Dane GUS BDL, opracowanie własne

W niektórych środowiskach występuje więcej niż jedna dysfunkcja, zatem mogą się one powtarzać w dwóch, nawet w trzech grupach. W zawiązku z tym, suma środowisk w rozbiciu na grupy, daje dużo większą liczbę niż 201.

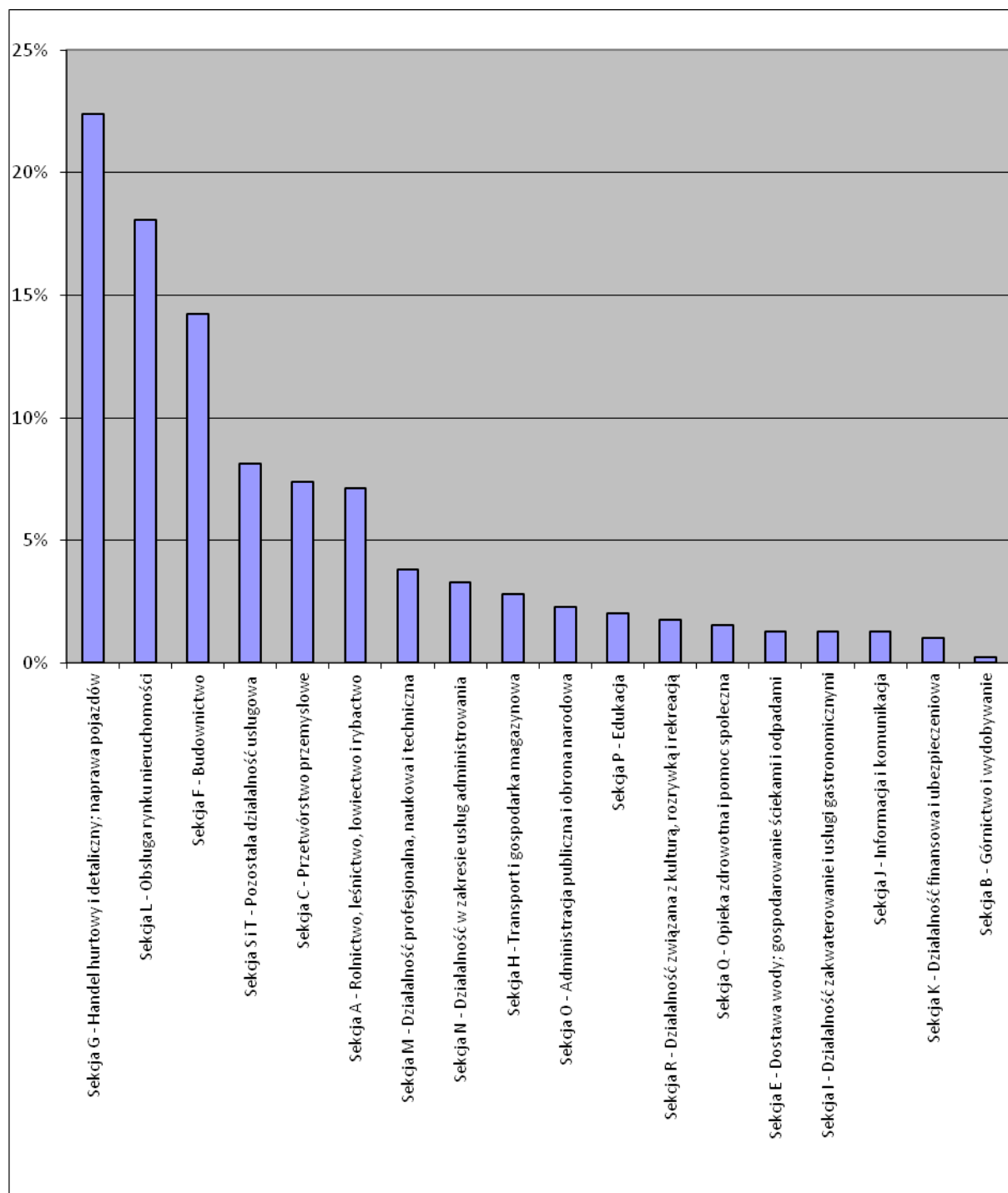
Najbardziej zagrożonymi negatywnymi skutkami społecznymi są ulice: Struga, Kajki, Buczka, Findera, Kościelna. Znajduje się tam gęsta zabudowa, w większości mieszkań komunalnych, zamieszkała przez rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, młode osoby bezrobotne, osoby starsze dużo dzieci.

W mieszkaniach komunalnych zamieszkałych przez rodziny długotrwale korzystające z pomocy społecznej do częstych zjawisk należą alkoholizm, przemoc, awantury, dziedziczenie biedy, nieporadność opiekuńczo wychowawcza i bezrobocie.

Młodzież pozbawiona jest wiary w możliwości rozwoju, pozbawiona dalszych perspektyw, często spędza czas przesiadując na skwerach do późnej nocy. Dzieci wobec braku miejsc przeznaczonych na bezpieczną zabawę spędzają wolny czas na ulicach, bawiąc się pomiędzy zaparkowanymi samochodami.

Na ww. terenie często dochodzi do niszczenia ławek, koszy, wrywania zieleni co wywołane jest brakiem poczucia wspólnoty i identyfikacji z miejscem zamieszkania. Według danych Urzędu Gminy w 2012r. w Bisztyнку mieszkało 1870 osób w wieku produkcyjnym, w tym 531 pracujących i 293 bezrobotnych.

Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 w Mieście Bisztyнку w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

W mieście Bisztynek najczęściej podmiotów gospodarczych deklaruje działalność handlową (22,4%). Aż 18,1% podmiotów związanych jest z rynkiem nieruchomości, 14,2% z budownictwem, 8,1% prowadzi działalność usługową, 7,4% podmiotów zajmuje się przetwórstwem, 7,1% rolnictwem.

Na terenie miasta działają następujące stowarzyszenia, związki i organizacje pozarządowe:

1. Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży „IMPULS”
2. Ludowy Klub Sportowy „REDUTA”
3. Centrum Kultury i Aktywności Społecznej „Bisztynek-Kulturowo”
4. Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne „BASZTA”
5. Stowarzyszenie Strażackie OSP Bisztynek
6. Stowarzyszenie Przerębki
7. Stowarzyszenie Przestrzeń

Uczestnictwo w życiu publicznym

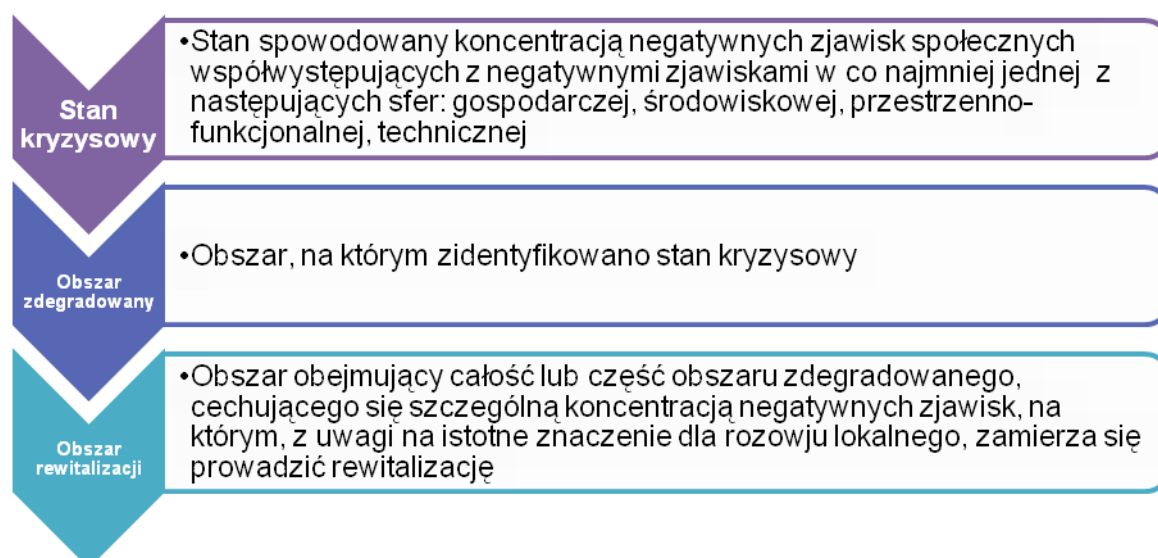
Kapitał społeczny to więzi zaufania, lojalności i solidarności łączące daną społeczność. Jednym z rodzajów kapitału społecznego jest kapitał pomostowy. Odnosi się on do zaufania i umiejętności współpracy z osobami z zewnątrz danej społeczności, z którymi nie wiążą nas bezpośrednie kontakty. Przykładem może być udział w wyborach. Obszary zdegradowane cechuje zazwyczaj niski poziom kapitału pomostowego.

Podstawową formą uczestnictwa obywatela w życiu publicznym, dostępną dla każdego uprawnionego, jest głosowanie w wyborach. Frekwencja w wyborach 2015 roku w Bisztyнку była najwyższa w wyborach prezydenckich 39,23%, przy frekwencji do Sejmu i Senatu wynoszącej 29,96%. Wyniki frekwencji w województwie i Polsce były znacznie wyższe niż w Bisztyнку we wszystkich wyborach 2015 roku.

5. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

5.1. Delimitacja obszaru zdegradowanego

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*, rewitalizacja może być prowadzona wyłącznie na obszarze zdegradowanym, znajdującym się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych, technicznych.

Źródło: *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*, MIR
Nowe podejście do zagadnienia rewitalizacji na lata 2014-2020 przewiduje, że aspekt społeczny jest najistotniejszy w działaniach na danym obszarze. Inwestycje infrastrukturalne mają być realizowane jedynie w kontekście rozwiązania problemu społecznego.

Dla wyznaczenia zasięgu obszaru rewitalizacji kierowano się przesłankami:

- obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk,
- obszar rewitalizacji to obszar o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego,
- obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% mieszkańców gminy.

W ramach „Ponadlokalnego programu rewitalizacji gmin Cittaslow” gminy biorące udział w programie, w tym Bisztynek, przeprowadziły analizę sytuacji w obszarze zdegradowanym miasta w aspekcie uwarunkowań społecznych, kulturowych i gospodarczych, określiły główne problemy uwzględniając potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Grupa robocza składająca się z przedstawicieli szkolnictwa, policji, służb ratunkowych, organizacji pozarządowych, miejskiego ośrodka pomocy społecznej, środowisk kulturalnych i religijnych oraz urzędników odpowiadających za problemy zagospodarowania przestrzennego, infrastruktury oraz środowiska przeprowadziła analizy, pozwalające na identyfikację obszarów problemowych. Obszary problemowe zostały następnie skonfrontowane z mapą miasta dając w ten sposób **wstępną delimitację** obszarów wymagających rewitalizacji.

Przyjęte do analiz gmin Cittaslow dwa wskaźniki degradacji (odsetek bezrobocia kwalifikowanego i odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej) w ramach aktualizacji programu lokalnego zostały uzupełnione o kolejne wskaźniki:

- udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,
- udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. we wszystkich budynkach mieszkalnych,
- frekwencja w wyborach Prezydenta RP.

Obszar rewitalizacji został wybrany zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, ze względu na zidentyfikowanie stanu kryzysowego w sferze społecznej (największa w mieście skala problemów społecznych), który współwystępuje ze stanem kryzysowym w sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Na podstawie danych z zasobów z Urzędu Miasta oraz z Głównego Urzędu Statystycznego przeprowadzone zostały wyliczenia określonych wskaźników zgodnie z wytycznymi zarówno dla obszaru zdegradowanego jak i całej gminy. Dane liczbowe jednoznacznie potwierdziły wstępną delimitację.

Obszar rewitalizacji spełnia pozostałe dwie przesłanki, tj. cechuje się koncentracją negatywnych zjawisk oraz ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego. Zaniechanie

jakichkolwiek działań spowoduje zahamowanie rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, obniżenie jakości estetyki przestrzeni miasta, jak również pogorszenie jakości życia mieszkańców.

W poniższych tabelach przedstawiono metody obliczania wskaźników oraz warunki spełniania kryteriów. Stan na koniec grudnia 2015

Wskaźnik	Udział ludności korzystającej z pomocy społecznej w ogólnej populacji mieszkańców gminy	
Warunki spełnienia kryterium	Wartość wskaźnika uzyskanego dla analizowanego obszaru musi być wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy	
Definicja	Osoby korzystające z zasiłków pomocy społecznej – osoby, które zgodnie z ustawą z 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593, z póź. zm.) są uprawnione do ubiegania się o przyznanie pomocy społecznej.	
Dane liczbowe	Liczba mieszkańców korzystających z zasiłków pomocy społecznej w gminie - 644	
	Liczba korzystających z zasiłków pomocy społecznej z obszaru analizowanego - 501	
	Liczba mieszkańców gminy – 6620	
	Liczba mieszkańców na obszarze analizowanym - 2006	
Źródło danych	Urząd Miejski Bisztynek	
Sposób obliczeń	<u>Liczba korzystających z zasiłków pomocy społecznej</u> Ogólna liczba mieszkańców gminy	
Obliczenia		Wartość wskaźnika
Obszar całej gminy	$\frac{1154}{6620} \times 100$	17,43%
Obszar analizowany	$\frac{488}{2006} \times 100$	24,33%

Wartość wskaźnika liczby korzystających z pomocy społecznej w ogólnej populacji mieszkańców z obszaru analizowanego jest wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla całej gminy.

Wskaźnik	Wartość stopy bezrobocia rejestrowanego	
Warunki spełnienia kryterium	Wartość wskaźnika uzyskanego dla analizowanego obszaru musi być wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy	
Definicja	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych poszukujących pracy w Urzędzie Pracy w stosunku do osób w wieku produkcyjnym	
Dane liczbowe	Liczba osób bezrobotnych na obszarze gminy - 562	
	Liczba osób bezrobotnych na obszarze analizowanym - 273	
	Liczba osób w wieku produkcyjnym na terenie gminy - 4321	
	Liczba osób w wieku produkcyjnym na analizowanym obszarze - 1676	
Źródło danych	Urząd Miejski Bisztynek	
Sposób obliczeń	<u>Liczba osób bezrobotnych</u> Liczba osób w wieku produkcyjnym	
Obliczenia		Wartość wskaźnika
Obszar całej gminy	$\frac{562}{4321} \times 100$	13,01%
Obszar analizowany	$\frac{273}{1676} \times 100$	16,29%

Wartość wskaźnika stopy bezrobocia rejestrowanego jest wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla całej gminy.

Wskaźnik	Udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	
Warunki spełnienia kryterium	Wartość wskaźnika uzyskanego dla analizowanego obszaru musi być wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy	
Definicja	Osoby korzystające z zasiłków pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	
Dane liczbowe	Liczba mieszkańców korzystających z zasiłków pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w gminie - 127 osób/60 rodzin	
	Liczba korzystających z zasiłków pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności z obszaru analizowanego - 115 osób/54 rodziny	
	Liczba mieszkańców gminy - 6620	
	Liczba mieszkańców na obszarze analizowanym - 2006	
Źródło danych	Urząd Miejski Bisztynek	
Sposób obliczeń	Liczba korzystających z zasiłków pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności Ogólna liczba mieszkańców gminy	
Obliczenia	Wartość wskaźnika	
Obszar całej gminy	$\frac{127}{6620} \times 100$	1,92%
Obszar analizowany	$\frac{115}{2006} \times 100$	5,73%

Wartość wskaźnika udziału ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności uzyskanego dla analizowanego obszaru jest wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy.

Wskaźnik	Udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	
Warunki spełnienia kryterium	Wartość wskaźnika uzyskanego dla analizowanego obszaru musi być wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy	
Definicja	Udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej /zasiłki, praca socjalna/ z powodu przemocy w rodzinie.	
Dane liczbowe	Liczba mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej /zasiłki, praca socjalna/ z powodu przemocy w rodzinie całej gminy – 41/14 rodziny	
	Liczba mieszkańców korzystających ze świadczeń pomocy społecznej /zasiłki, praca socjalna/ z powodu przemocy w rodzinie z obszaru analizowanego – 13/4 rodziny	
	Liczba mieszkańców gminy - 6620	
	Liczba mieszkańców na obszarze analizowanym - 2006	
Źródło danych	Urząd Miejski Bisztynek	
Sposób obliczeń	<u>Liczba korzystających z zasiłków pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie</u> Ogólna liczba mieszkańców gminy	
Obliczenia		Wartość wskaźnika
Obszar całej gminy	$\frac{41}{6620} \times 100$	0,62%
Obszar analizowany	$\frac{13}{2006} \times 100$	0,65%

Wartość wskaźnika udziału ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie uzyskanego dla analizowanego obszaru jest wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy.

Cztery wskaźniki przyjęte do zdiagnozowania sfery społecznej jednoznacznie wskazują na występowanie zjawisk kryzysowych w rewitalizowanym obszarze.

Wskaźnik	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. we wszystkich budynkach mieszkalnych	
Warunki spełnienia kryterium	Wartość wskaźnika uzyskanego dla analizowanego obszaru musi być wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy	
Definicja	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. we wszystkich budynkach mieszkalnych	
Dane liczbowe	Liczba wszystkich budynków mieszkalnych w gminie - 1075	
	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. w Bisztyнку - 940	
	Liczba wszystkich budynków mieszkalnych w obszarze analizowanym - 298	
	Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. w analizowanym obszarze - 269	
Źródło danych	Urząd Miejski Bisztynek	
Sposób obliczeń	<u>Liczba budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r.</u> Liczba budynków mieszkalnych	
Obliczenia		Wartość wskaźnika
Obszar całego miasta	$\frac{940}{1075} \times 100$	87,44%
Obszar analizowany	$\frac{269}{298} \times 100$	90,27%

Wartość wskaźnika udziału budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. we wszystkich budynkach mieszkalnych uzyskanego dla analizowanego obszaru jest wyższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy i tym samym ukazuje niekorzystną sytuację w sferze technicznej.

Wskaźnik	Frekwencja w I turze wyborów Prezydenta RP w 2015 r.	
Warunki spełnienia kryterium	Wartość wskaźnika uzyskanego dla analizowanego obszaru musi być niższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy	
Definicja	Frekwencja w I turze wyborów prezydenckich 10.05.2015	
Dane liczbowe	Liczba uprawnionych do głosowania w gminie - 5342	
	Liczba oddanych głosów w gminie - 1792	
	Liczba uprawnionych do głosowania w analizowanym obszarze - 1538	
	Liczba oddanych głosów w analizowanym obszarze - 451	
Źródło danych	Urząd Miejski Bisztynek, PKW	
Sposób obliczeń	<u>Liczba oddanych głosów w wyborach</u> Liczba uprawnionych do głosowania w wyborach	
Obliczenia		Wartość wskaźnika
Obszar całej gminy	$\frac{1792}{5342} \times 100$	33,55%
Obszar analizowany	$\frac{451}{1538} \times 100$	29,32%

Wartość wskaźnika frekwencji w I turze wyborów prezydenckich uzyskanego dla analizowanego obszaru jest niższa od wartości wskaźnika uzyskanego dla obszaru całej gminy i tym samym świadczy o niekorzystnej sytuacji w uczestnictwie w życiu publicznym jako elemencie kapitału społecznego.

W związku z powyższym analizowany obszar spełnia wszystkie przyjęte kryteria degradacji do objęcia rewitalizacją na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014-2020:

- odsetek bezrobocia kwalifikowanego,
- odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej,
- udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności,
- udział ludności korzystającej ze świadczeń pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1945 r. we wszystkich budynkach mieszkalnych,
- frekwencja w wyborach Prezydenta RP.

Liczba oddanych głosów w I turze wyborów Prezydenta RP w 2015 r. na obszarze rewitalizacji to 25,17% oddanych głosów w całej gminie.

Określony w ten sposób obszar rewitalizowany jest zgodny z wyznaczonymi założeniami Wytycznych Instytucji Zarządzającej do opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji - RPO Warmia i Mazury na lata 2014 – 2020, ponieważ jego sytuacja w odniesieniu do analizowanych kryteriów jest gorsza od średniej dla obszaru całej gminy.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji jest spójny ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020 oraz lokalnymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

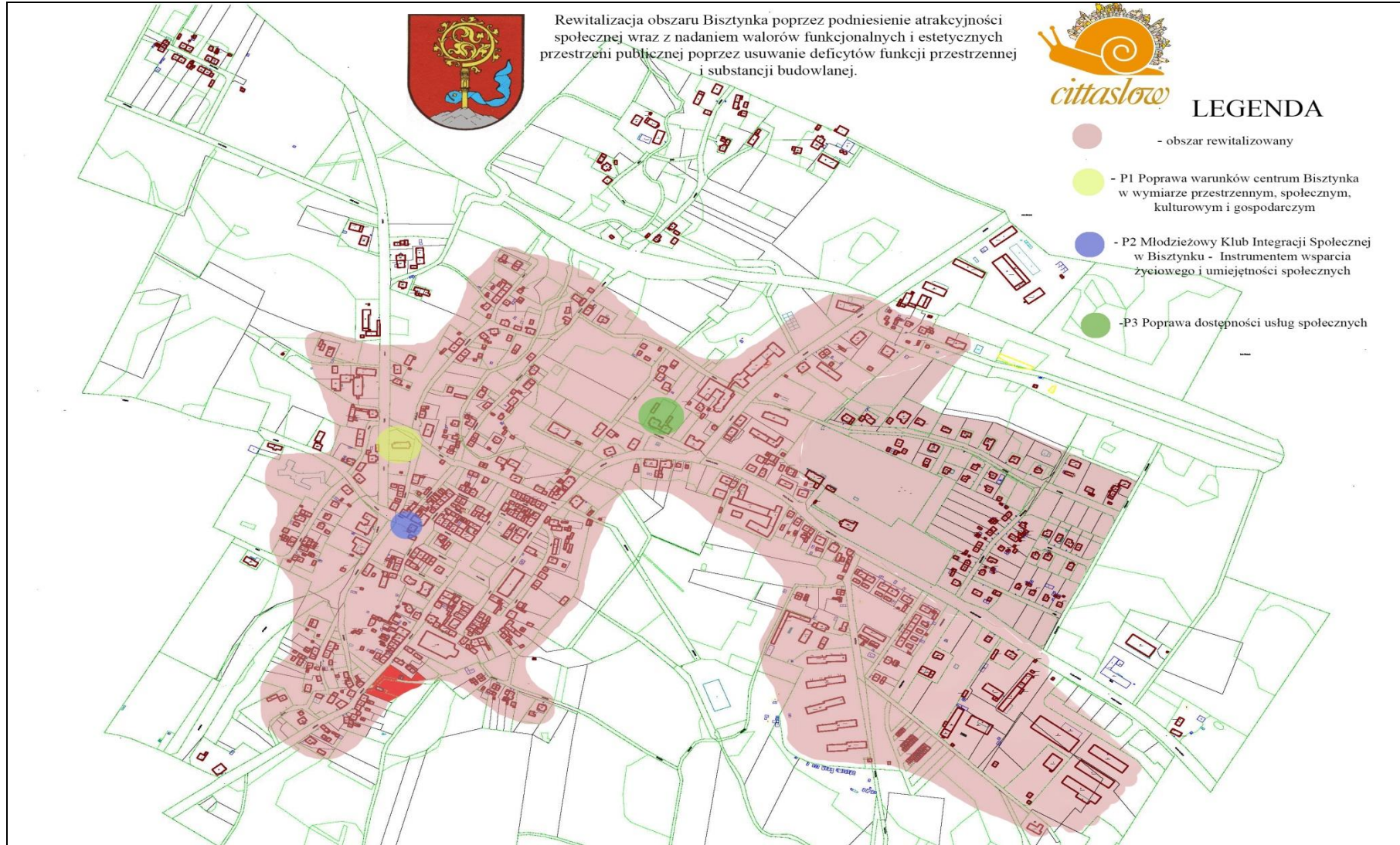

Rewitalizacja obszaru Bisztyńka poprzez podniesienie atrakcyjności społecznej wraz z nadaniem walorów funkcjonalnych i estetycznych przestrzeni publicznej poprzez usuwanie deficytów funkcji przestrzennej i substancji budowlanej.

LEGENDA

- obszar rewitalizowany
- P1 Poprawa warunków centrum Bisztyńka w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym
- P2 Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Bisztyńku - Instrumentem wsparcia zyciowego i umiejętności społecznych
- P3 Poprawa dostępności usług społecznych

Zidentyfikowane problemy

- bardzo wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego,
- niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych,
- największa w mieście skala problemów społecznych, w szczególności związanych z uzależnieniami, sytuacją w rodzinach, zagrożeniem wykluczenia wśród dzieci i młodzieży,
- występowanie zjawiska przemocy w rodzinach,
- duża liczba klientów pomocy społecznej m.in. z powodu ubóstwa i długotrwałej choroby,
- zły stan techniczny i niska wartość użytkowa budynków (w tym instalacji i urządzeń technicznych) oraz ich duża energochłonność; bardzo duże potrzeby termomodernizacyjne,
- duża liczba mieszkań komunalnych zlokalizowanym w budynkach wymagających pilnej modernizacji,
- duże natężenie ruchu samochodowego, zły stan części dróg,
- niezagospodarowane lub zdegradowane przestrzenie publiczne i podwórka,
- negatywny wpływ na stan środowiska naturalnego oraz wizerunek miasta niszczących budynków i niezagospodarowanych terenów

Efekty planowanej rewitalizacji

Centrum Bisztynka (Stare Miasto) predestynowane jest do wykształcenia strefy miejskiej o najwyższej jakości przestrzeni publicznej z koncentracją usług śródmiejskich i rewitalizacją istniejącej zabudowy. Cele społeczne koncentrują się na wzroście zatrudnienia, walce z wykluczeniem społecznym (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży) oraz poprawie jakości i dostępności usług społecznych. Cele te zostaną zrealizowane poprzez osiągnięcie w centrum następujących efektów:

- aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży,
- rozwój przedsiębiorczości,
- podniesienie dostępności i jakości usług społecznych i zdrowotnych,
- zmniejszenie liczby osób uzależnionych,
- poprawę sytuacji w rodzinach,
- podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej,
- poprawa stanu zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznej,

- poprawa stanu technicznego budynków i ich otoczenia,
- ochronę i wykorzystanie walorów kulturowych, w tym obiektów zabytkowych,
- wykreowanie otwartych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych integrujących różne grupy społeczne i wiekowe,
- poprawę jakości infrastruktury komunikacyjnej, usprawnienie organizacji ruchu,
- poprawę stanu środowiska naturalnego (głównie poprzez zwiększenie efektywności energetycznej budynków i likwidację niskich źródeł emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych),
- zwiększenie powierzchni zrewitalizowanych i odnowionych na terenie miejskim,
- renowacje obiektów zabytkowych w obszarze rewitalizacji,
- adaptacje i przystosowanie obiektów do pełnienia nowych funkcji (społecznych, kulturalnych, gospodarczych itp.) budynkom i terenom zrewitalizowanym.

6. Określenie wizji i celów rewitalizacji

6.1. Wizja

Stare Miasto Bisztynka miejscem zamieszkania ludzi aktywnych, przedsiębiorczych, wykorzystujących dziedzictwo historyczne i uwarunkowania przyrodnicze dla rozwoju.

6.2. Cel główny rewitalizacji Starego Miasta

Aktywizowanie społeczne, gospodarcze i infrastrukturalne obszaru zagrożonego marginalizacją i skuteczne włączenie go w procesy rozwojowe

6.3. Cele szczegółowe rewitalizacji

1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych
3. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
4. Wzrost potencjału turystycznego i sportowo-rekreacyjnego
5. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych
6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Cele szczegółowe, zadania/działania rewitalizacji

1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości
  1. Podnoszenie kwalifikacji osób bezrobotnych, w szczególności długotrwale pozostających bez pracy,
  2. Pomoc w zdobyciu doświadczenia zawodowego,
  3. Wspieranie zakładania i prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
  4. Wspieranie przedsiębiorczości społecznej,
  5. Kształcenie postaw przedsiębiorczych wśród dzieci i młodzieży,
2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych
  1. Aktywizacja i integracja osób oraz rodzin ze środowisk zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie,
  2. Przeciwdziałanie uzależnieniom i ograniczenie ich negatywnych skutków,
  3. Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie,
  4. Zwiększanie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju lokalnego,
  5. Tworzenie warunków dla inicjatyw społecznych oraz powstawania i rozwoju lokalnych społeczności,
  6. Wspieranie postaw obywatelskich,
  7. Rozwój aktywności organizacji pozarządowych,

8. Rozwój partycypacji społecznej i wolontariatu.

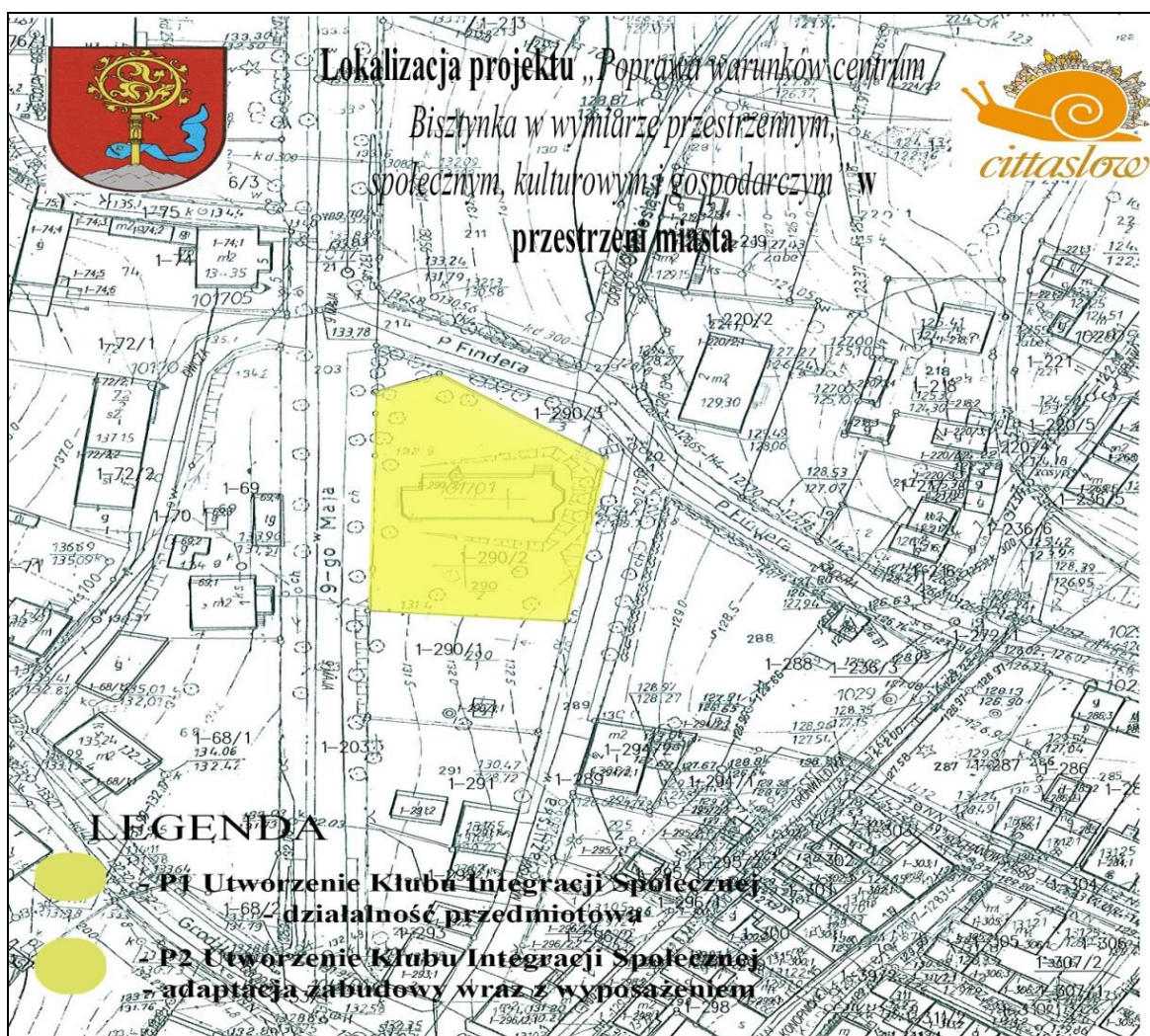
3. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
  1. Poprawa warunków infrastrukturalnych i wyposażenia w instytucjach świadczących usługi społeczne,
  2. Utworzenie zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia,
  3. Rozwój oferty usług przez podmioty świadczące usługi społeczne,
  4. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie radzenia sobie z trudnościami i problemami społecznymi,
  5. Profilaktyka zdrowotna w zakresie chorób cywilizacyjnych,
  6. Poprawa infrastruktury ochrony zdrowia,

4. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych
  1. Modernizacja i zagospodarowanie podwórek jako narzędzie aktywizacji i integracji mieszkańców,
  2. Zagospodarowanie/rozwój przestrzeni publicznych pod cele społeczne, kulturalne i gospodarcze,
  3. Nadawanie nowych i przywracanie funkcji społecznych i gospodarczych zdegradowanym obszarom,
  4. Budowa i przebudowa dróg wewnętrznych w obszarze rewitalizacji.

5. Wzrost potencjału turystycznego i sportowo-rekreacyjnego
  1. Zagospodarowanie pustych lub zdegradowanych przestrzeni publicznych na cele turystyczne i sportowo-rekreacyjne,
  2. Ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów zabytkowych,
  3. Dostosowanie instytucji kultury (infrastruktura i oferta) do nowoczesnej działalności kulturalnej,
  4. Utworzenie i promocja produktów turystycznych.

6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej
  1. Modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej,
  2. Modernizacja (w tym energetyczna) budynków wielorodzinnych,
  3. Wprowadzenie inteligentnych systemów zarządzania energią,
  4. Edukacja w zakresie efektywności energetycznej.

7. Opis Zintegrowanych Przedsięwzięć

Zasadniczym celem działań Programu Rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne, nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społecznych (w tym kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych) oraz rozwiązywanie problemów społecznych. Projekty realizowane w ramach LPR powinny przyczyniać się do tworzenia miejsc pracy oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Nazwa zintegrowanego przedsięwzięcia nr 1

Poprawa warunków centrum Bisztynka w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym

Tytuł projektu 1.1.	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej – działalność przedmiotowa
Podmioty realizujące	Gmina Bisztynek
Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis, uzasadnienie potrzeby realizacji	<p>W ramach niniejszego priorytetu przewiduje się aktywizację osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym zgodnie ze zindywidualizowaną ścieżką rozwoju poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reintegracja zawodowa czyli odbudowanie i podtrzymanie zdolności osób bezrobotnych do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. Działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy na czas określony, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy u pracodawców, wykonywania usług na podstawie umów cywilnoprawnych oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej, prac społecznie użytecznych, robót publicznych. 2. Reintegracja społeczna czyli odbudowanie i podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania. 3. Zatrudnienie wspierane, czyli udzielenie pomocy w podjęciu pracy na podstawie stosunku pracy lub podjęcia działalności gospodarczej. <p>Aktywizacja odbywać się będzie w oparciu o stworzoną indywidualnie dla każdej osoby ścieżkę reintegracji z uwzględnieniem diagnozy sytuacji problemowej, zasobów potencjału, dyspozycji, potrzeb.</p> <p>Adresatami projektu będą dwie grupy osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - I grupa: osoby długotrwale bezrobotne, - II grupa: kobiety korzystające ze wsparcia MOPS lub wymagające takiej pomocy, ze szczególnym uwzględnieniem osób samotnie wychowujących dzieci, borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym głównie osób nieaktywnych zawodowo z uwagi na opiekę nad dziećmi. <p>Grupa I będzie brała czynny udział w cyklu spotkań mających na celu przygotowanie uczestników zajęć do intensywnego i</p>

efektywnego poszukiwania pracy, przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych, pisanie CV, podania o pracę.

Grupa II będzie objęta działaniami skierowanymi na podniesienie kompetencji rodzicielskich, poradnictwo specjalistyczne-treningi komunikacyjne, treningi umiejętności wychowawczych - szkoła dla rodziców, szkolenia umiejętności gospodarowania budżetem domowym, warsztaty zdrowego żywienia, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy, zajęcia dotyczące nauki obsługi komputera i internetu, rozwijanie zainteresowań.

Program realizowany w Klubie zakłada eliminację najważniejszych barier w integracji społeczno-zawodowej osób długotrwale pozostających bez pracy, o niskich i zdezaktualizowanych kwalifikacjach, zagrożonych wykluczeniem zawodowym i społecznym, Bariery, na które napotykają osoby uczestniczące w zajęciach KIS można podzielić na:

- psychologiczne (nieznajomość swoich mocnych i słabych stron, brak wiary w swoje możliwości, niskie poczucie wartości, niska samoocena, niezaradność życiowa, nieumiejętność rozwiązywania problemów, prawidłowego wyrażania emocji, zdefiniowania swojej roli w życiu i społeczeństwie, niska kultura osobista, lęk przed światem, nauką i szkoleniem się),
- kwalifikacyjne (przejawiają się brakiem konkretnego wykształcenia i bierność zawodowa spowodowana opisanymi ww. barierami psychologicznymi oraz zbyt długim okresem pozostawania bez pracy),
- społeczne (nieumiejętność współżycia i współdziałania oraz negatywne wzorce społeczne wyniesione z domu i środowiska, w którym żyją, pozostawanie w grupie nieuznawanej społecznie i z góry ocenianej jako mniej wartościowa i nieprzydatna zawodowo i społecznie).

Program KIS zakłada konkretne, kompleksowe działania stanowiące innowacyjne propozycje w działalności instytucjonalnej. Jego celem jest eliminacja ww. barier u osób objętych działaniami w Klubie a za ich pośrednictwem w ich rodzinach i środowisku. Dzięki temu możliwe będzie budowanie

	<p>motywacji, usamodzielnienie, aktywizacja społeczna i zawodowa, nauka zaradności, kształcenie społecznie pożądaných nawyków i umiejętności, podnoszenie kwalifikacji, otwarcie na nowe możliwości.</p> <p>Sposób realizacji:</p> <p>1. Organizowanie zatrudnienia i pośrednictwo pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie zatrudnienia w ramach robót publicznych. - Realizowanie programów zatrudnienia tymczasowego mające na celu znalezienie pracy na czas określony, umowę zlecenie lub na czas wykonania określonej pracy u pracodawców. - Pośrednictwo pracy obejmujące zajęcia dla bezrobotnych w celu nabycia umiejętności poszukiwania i pozyskiwania zatrudnienia a także pozyskiwanie i przekazywanie ofert pracy. - Wspieranie tworzenia podmiotów ekonomii społecznej, wizyta studyjna w spółdzielni socjalnej, - Realizacja kursów zawodowych m.in. pracownik budowlany/brukarz, obsługa kasy fiskalnej, prawo jazdy, operator wózków widłowych. <p>2. Działania w zakresie poradnictwa życiowego</p> <p>3. Aktywizacja zawodowa i społeczna</p> <p>Dla osiągnięcia ostatecznego rezultatu, jakim jest ograniczenie bezrobocia, a zwłaszcza bezrobocia długotrwałego oraz wzrost umiejętności rodzicielskich, niezbędna jest aktywizacja zarówno w systemie zawodowym jak i społecznym podopiecznych.</p> <p>Aktywizację tę prowadzić będą specjaliści - psycholog, prawnik, pracownik socjalny, terapeuta, dietetyk, pedagog.</p>
Zakres zadań	<p>Na indywidualne podejście do potrzebujących pomocy składać się będą między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - praca socjalna - udzielanie wszelkich informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w konkretnych problemach , a także kierowanie do poszczególnych poradni w zależności

	<p>od sytuacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo prawne – pomoc w rozwiązywaniu indywidualnych kłopotów z prawem, udzielanie pomocy w wypełnianiu wszelkich prawnych formalności (wniosków, druków, pism); - poradnictwo psychologiczne – indywidualne rozmowy i porady w sytuacjach kryzysowych, pomoc w rozwiązywaniu rodzinnych konfliktów i problemów, zapobieganie i przeciwdziałanie poczuciu rezygnacji, zniechęcenia i apatii jako postawy wobec sytuacji bezrobocia, pomoc w budowaniu wysokiej samooceny; - trening twórczej aktywności – przygotowanie do czynnego udziału w życiu społecznym, przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych związanych z kształceniem, poszukiwaniem pracy i pracą zawodową, jak i życiem osobistym, planowanie własnego rozwoju, zdobycie umiejętności porozumiewania się i konstruktywnego rozwiązywania konfliktów z dorosłymi i rówieśnikami. - poradnictwo zawodowe – kierowanie podopiecznych na konkretne szkolenia, kursy, biorąc pod uwagę indywidualne umiejętności, wykształcenie. - poradnictwo rodzinne – szkoła dla rodziców, warsztaty zarządzania budżetem domowym, warsztaty zdrowego żywienia, warsztaty edukacyjno-profilaktyczne z zakresu uzależnienia, przeciwdziałanie przemocy i agresji, rozwijanie i poszanowanie własnej seksualności, treningi komunikacyjne, treningi umiejętności wychowawczych itp. - kurs pierwszej pomocy przedmedycznej
Lokalizacja	Kościół poewangelicki na dz. nr 290/2 w Obr. 1 Bisztynek
Wartość projektu (PLN)	1 720 000
Okres realizacji	2016-2020
Priorytet inwestycyjny	9i – Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na

	zatrudnienie
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – Włączenie społeczne osób wykluczonych, – Wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców, – wzrost kapitału społecznego, – wzrost przedsiębiorczości, – spadek bezrobocia,
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poszukujących pracy po opuszczeniu programu – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – liczba uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społ.-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia – liczba rodzin w których nastąpił wzrost samodzielności, poprawa w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, lepsze funkcjonowanie w środowisku lokalnym.
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 3. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Tytuł projektu 1.2.	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej – adaptacja zabudowy wraz z wyposażeniem
Podmioty realizujące	Gmina Bisztynek
Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis, uzasadnienie potrzeby realizacji	<p>Przedsięwzięcie ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadanie walorów estetycznych i funkcjonalnych przestrzeniom centrum miasta z uwzględnieniem ich regionalnej tożsamości.</p> <p>Zagospodarowanie opuszczonego kościoła poewangelickiego, będącego własnością Parafii Rzymskokatolickiej i użyczonego Gminie Bisztynek na okres 20 lat, w celu umiejscowienia Klubu Integracji Społecznej (KIS) dla osób zagrożonych wykluczeniem</p>

	<p>społecznym.</p> <p>Konieczność adaptacji istniejącego budynku opuszczonego kościoła ewangelickiego wynika z braku innego obiektu na terenie miasta możliwego do wykorzystania na ten cel, jak również stanowić będzie działanie rewitalizacyjne dotyczące usuwania deficytów funkcji przestrzeni i substancji budowlanej. Pomysł realizacji projektu zrodził się z inicjatywy lokalnego stowarzyszenia, oraz popierany jest przez społeczność Bisztyńka.</p> <p>Zakres projektu obejmuje: opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym do przystosowania obiektu do nowej funkcji zgodnie z wytycznymi konserwatora, zagospodarowanie przestrzeni przyległej do obiektu i uwzględnieniem systemu grzewczego w oparciu o OZE. Prace restauratorskie i budowlane prowadzone będą na podstawie uzyskanych pozwoleń i dokumentacji projektowej.</p> <p>Adaptacja zabudowy z wyposażeniem pomieszczeń przyczyni się do zwiększenia aktywności społeczności lokalnej Bisztyńka. Przystosowanie adaptowanego kościoła do prowadzenia w nowoczesny sposób w utworzonym Klubie Integracji Społecznej reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przyczyni się do odbudowania i podtrzymania zdolności osób bezrobotnych do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. Dodatkowo umożliwi wykluczonym oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym mieszkańcom Bisztyńka budowanie świadomości regionalnej i kulturowej, uczestniczenie w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania.</p> <p>Dodatkowym atutem jest utworzenie nowych miejsc pracy związanych z utrzymaniem i administrowaniem obiektem jak również związanych funkcjonowaniem Klubu Integracji Społecznej.</p>
Zakres zadań	Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym do przystosowania obiektu do nowej funkcji i wytycznych

	<p>konserwatorskich, z uwzględnieniem systemu grzewczego w oparciu o OZE wraz z zagospodarowaniem przestrzeni przyległej do obiektu.</p> <p>Prace restauratorskie i budowlane prowadzone będą na podstawie uzyskanych pozwoleń.</p> <p>Zakres prac obejmie dostosowanie obiektu do pełnienia nowej funkcji społecznej, utworzenie pomieszczeń do pracy indywidualnej z członkami Klubu, jak i pomieszczenia do prowadzenia zajęć grupowych, spełniających wymogi sali wykładowej, wystawowej, warsztatowej i umożliwienia pracy psychologa, prawnika, pracownika socjalnego.</p> <p>Przewidywalny zakres obejmuje: prace restauratorskie wnętrza w zakresie wymiany okien z zachowaniem historycznej formy, polichromie ścian i sufitu, odtworzenie posadzki wraz z instalacją ogrzewania podłogowego i izolacją cieplną obiektu, wygoszpodarowanie pomieszczeń administracyjnych, sanitarnych i technicznych w celu zapewnienia realizacji funkcji.</p>
Lokalizacja	Kościół poewangelicki na dz. nr 290/2 w Obr. 1 Bisztynek
Wartość projektu (PLN)	3 080 000
Okres realizacji	2016-2020
Priorytet inwestycyjny	9b – Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych, – wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców, – wzrost kapitału społecznego, – poprawa jakości i dostępności oferty usług społecznych, – poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni miejskiej,
Wskaźniki rezultatu	– zachowanie w odpowiednim stanie budynków, w tym obiektów zabytkowych
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 3. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 5. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych 6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i

Nazwa zintegrowanego przedsięwzięcia nr 2

Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Bisztyнку - instrumentem wsparcia życiowego i umiejętności społecznych młodych mieszkańców Bisztyńka (Wartość projektu 3 436 000 zł)

<p>Tytuł projektu 2.1.</p>	<p>Utworzenie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej – działalność przedmiotowa</p>
<p>Podmioty realizujące</p>	<p>Gmina Bisztynek</p>
<p>Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis, uzasadnienie potrzeby realizacji</p>	<p>Konieczność realizacji projektu wynika z potrzeb zdiagnozowanych w środowisku młodzieży Bisztyńka. Spora grupa tej młodzieży po ukończeniu 18 lat nie podejmuje nauki ani pracy. Wolny czas wynikający z braku zajęcia spędza na nieformalnych spotkaniach rówieśników, co często doprowadza do zachowań patologicznych.</p> <p>Celem głównym Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej w</p>

Bisztynku jest: stworzenie warunków rozwoju młodzieży zagrożonej demoralizacją i uzależnieniami poprzez zintegrowany system wsparcia dla młodych mieszkańców miasta i ich rodzin. Zajęcia skierowane będą na wykształcenie umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych, wyboru zawodu, zdobycia kompetencji i umiejętności, podniesienia kwalifikacji, nauki planowania życia i zaspokojenia potrzeb własnym staraniem, uczenia umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi i rozwijania zainteresowań. W ramach projektu przewiduje się aktywizację młodzieży wykluczonej, oraz zagrożonej wykluczeniem społecznym zgodnie ze zindywidualizowaną ścieżką rozwoju.

Adresatami projektu będzie młodzież w wieku 16-22 lata

Działania prowadzone w klubie zmierzać będą do:

- włączenia i zaangażowania młodzieży w tworzenie miejsca, które chronić będzie od przemocy i zachowań patologicznych
- monitorowania przez młodzież KLUBU miejsc nieformalnych spotkań rówieśników w celu werbowania nowych klubowiczów,
- prowadzenia zajęć aktywizujących, terapeutycznych i edukacyjnych, których celem będzie uświadomienie młodzieży konsekwencji jakie za sobą niosą uzależnienia i inne patologie społeczne,
- wskazywania alternatywnych form spędzania czasu wolnego i jego wspólne organizowanie, rozwijanie talentów i zainteresowań,
- rozszerzenia i podniesienia jakości świadczonych usług na rzecz młodzieży z grup szczególnego ryzyka poprzez:
  - objęcie w uzasadnionych przypadkach pracą socjalną rodziny młodzieży uczestniczącej w zajęciach Klubu,
  - możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji specjalistów z różnych dziedzin życia,
  - pomoc w dotarciu do specjalistycznych placówek,
  - pomoc w znalezieniu zatrudnienia dla młodzieży mającej trudności w podjęciu zatrudnienia poprzez włączenie jej np. w zajęcia Klubu Integracji Społecznej,
  - wspierania młodzieży w pokonywaniu trudności życiowych i barier, z którymi młodzież spotyka się w życiu codziennym

Cele szczegółowe MKIS:

	<ul style="list-style-type: none"> – przeciwdziałanie niedostosowaniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniu wśród młodzieży, – przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu młodzieży, – podniesienie świadomości istnienia zagrożeń związanych z alkoholem, narkotykami i przemocą, – organizowanie różnych form wspierania młodzieży, – twórcze zagospodarowanie wolnego czasu, – promowanie pozytywnych form spędzania wolnego czasu, – podniesienie kwalifikacji (szkoły, kursy, szkolenia)
Zakres zadań	<p>Sposób realizacji, zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – indywidualne i grupowe zajęcia wychowawczo-resocjalizacyjne – indywidualne i grupowe poradnictwo psychologiczne – grupowe zajęcia edukacyjno-wychowawcze uczące radzenia sobie w sytuacjach trudnych, kształtujące postawy życiowe, – pomoc w rozwiązywaniu kryzysów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych, – przygotowania do egzaminów, korepetycje, pomoc w odrabianiu lekcji – organizowanie grup wsparcia i samopomocy, – promowanie i organizowanie wolontariatu, – współpraca z rodziną uczestnika Klubu, – organizowanie szkoleń m.in: <ul style="list-style-type: none"> • Kurs komputerowy (np. grafiki komputerowej) • Kurs pierwszej pomocy przedmedycznej • Kurs na prawo jazdy kat. B lub podniesienie kategorii (na samochody ciężarowe, autobusy, tramwaje) • Nauka języków obcych

	<ul style="list-style-type: none"> – promowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez organizowanie kół zainteresowań (fotografia, komputery, formy teatralne, kabaret itp.) – organizacja zajęć sportowych, – wizyty studyjne, wycieczki krajoznawcze, wyjazdy na basen, do kina itp. – prowadzenie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz młodzieży, – diagnozowanie potrzeb i problemów uczestników Klubu, – pomoc w znalezieniu zatrudnienia dla młodzieży mającej trudności w podjęciu zatrudnienia poprzez włączenie jej np. w zajęcia Klubu Integracji Społecznej
Lokalizacja	Brama Lidzbarska w Bisztyнку
Wartość projektu (PLN)	1 500 000
Okres realizacji	2016-2020
Priorytet inwestycyjny	9iv - ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży, – poprawa sytuacji w rodzinach, – rozwój przedsiębiorczości, – podniesienie poziomu aktywności społecznej, – poprawa jakości i dostępności oferty usług społecznych, – włączenie społeczne osób wykluczonych, – wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców, – wzrost kapitału społecznego, – poprawa jakości i dostępności oferty usług społecznych, – poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni miejskiej, – zmniejszenie liczby osób uzależnionych. – podniesienie poziomu aktywności i integracji społecznej (pozyskanie zdolności samodzielnego funkcjonowania na rynku pracy),
Wskaźniki rezultatu	– liczba osób młodych zagrożonych wykluczeniem społecznym

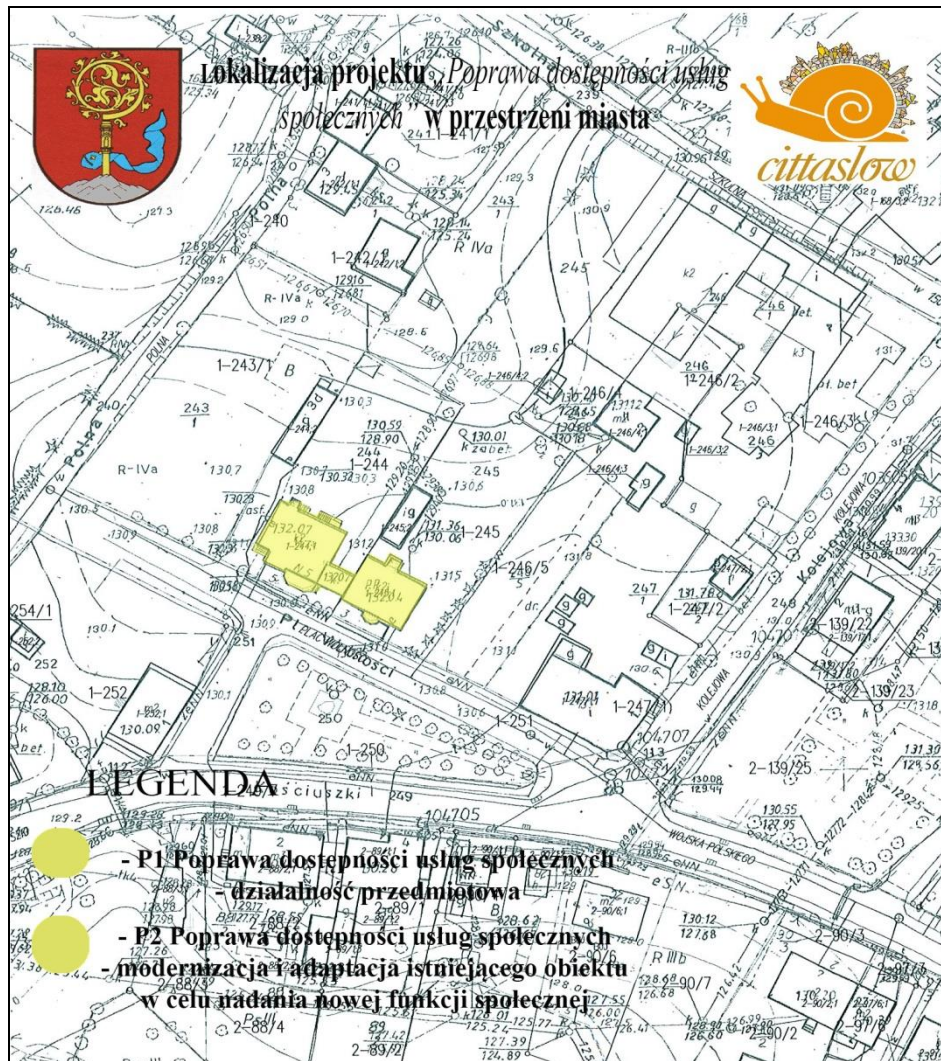
	<p>poszukujących pracy po opuszczeniu programu</p> <ul style="list-style-type: none"> – liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) – liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – liczba uczestników projektu, którzy po zakończeniu udziału w projekcie dokonali postępu w procesie aktywizacji społ.-zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 3. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 4. Wzrost potencjału turystycznego i sportowo-rekreacyjnego 5. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych 6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Tytuł projektu 2.2.	Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej - adaptacja Bramy Lidzbarskiej wraz zagospodarowaniem otoczenia
Podmioty realizujące	Gmina Bisztynek
Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis, uzasadnienie potrzeby realizacji	<p>Przystosowanie zabytkowego obiektu Bramy Lidzbarskiej do nowej funkcji społecznej na Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej wraz z nadaniem walorów funkcjonalnych i estetycznych przyległej przestrzeni publicznej.</p> <p>Działanie inwestycyjne skierowane na poprawę jakości obszarów problemowych dla włączenia społeczności je zamieszkujących, mające na celu usunięcie deficytów funkcji przestrzeni i substancji budowlanej.</p> <p>Cel - Stworzenie młodzieży szans i odpowiednich warunków na otrzymanie wszechstronnej pomocy i wsparcia od profesjonalistów zajmujących się profilaktyką problemową, wskazanie alternatywnych i pożytecznych form organizacji i spędzania wolnego czasu, aktywizacja osób mających trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy.</p>
Zakres zadań	Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym do przystosowania obiektu do nowej funkcji i wytycznych

	<p>konserwatorskich wraz z zagospodarowaniem przestrzeni przyległej do obiektu.</p> <p>Prace restauratorskie i budowlane prowadzone na podstawie uzyskanych pozwoleń.</p> <p>Zakres prac obejmie dostosowanie obiektu do pełnienia nowej funkcji społecznej, utworzenie pomieszczeń do pracy indywidualnej z członkami Klubu, jak i pomieszczenia do prowadzenia zajęć grupowych.</p> <p>Przewidywalny zakres obejmuje: prace adaptacyjne wnętrza, prace restauracyjne zewnętrzne z zachowaniem historycznej formy, zagospodarowaniem przestrzeni przyległej do obiektu.</p>
Lokalizacja	Brama Lidzbarska w Bisztyнку
Wartość projektu (PLN)	1 936 000
Okres realizacji	2016-2020
Priorytet inwestycyjny	9b – Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne młodych osób wykluczonych, – wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców, – poprawa jakości i dostępności oferty usług społecznych, – poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni miejskiej
Wskaźniki rezultatu	– zachowanie w odpowiednim stanie budynków, w tym obiektów zabytkowych
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 3. Zintegrowanie mieszkańców, zapobieganie i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu 4. Wzrost potencjału turystycznego i sportowo-rekreacyjnego 5. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych 6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Nazwa zintegrowanego przedsięwzięcia nr 3

Poprawa dostępności usług społecznych (wartość projektu 3 530 000 zł)

<p>Tytuł projektu 3.1.</p>	<p>Poprawa dostępności usług społecznych – działalność podmiotowa</p>
<p>Podmioty realizujące</p>	<p>Gmina Bisztynek</p>
<p>Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis, uzasadnienie potrzeby realizacji</p>	<p>Konieczność realizacji projektu wynika ze zdiagnozowanych potrzeb w Bisztyнку, m.in. potrzeby doradztwa gospodarczego i prawnego, punktu usługi w siedzibach samorządu takich jak „obsługa w jednym okienku”.</p> <p>Uzasadnienie potrzeby – konieczność realizacji projektu wynika z braku pomieszczeń, w których świadczone by były równocześnie usługi zwiększające koniunkturę, pomieszczenia biurowe, w których mieszkańcy mogliby załatwić istotne dla nich sprawy jak i uzyskać niezbędne porady w zakresie spraw społecznych, gospodarczych i socjalnych.</p>

	<p>Udostępnienie Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bisztyнку odpowiedniego lokum dla świadczenia usług społecznych na wysokim poziomie, sprzyjających zmianom zachowań społecznych. W rezultacie realizacji projektu osoby wykluczone oraz zagrożone wykluczeniem społecznym zdobędą nowe kwalifikacje i umiejętności, pozwalające im na akceptację postępujących zmian i przystosowanie do nich. Zapewnienie odpowiedniej bazy lokalowej w adaptowanym obiekcie dla MOPS umożliwi i poprawi świadczenie na wysokim poziomie usług społecznych zlokalizowanych na zrewitalizowanym obszarze.</p> <p>Zakłada się modernizację i adaptację istniejącego obiektu byłego przedszkola samorządowego położonego przy pl. Wolności 3 i 5 w celu nadania nowej funkcji społecznej.</p> <p>Projekt zakłada utworzenie dostępu do trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym, oraz wsparcie w funkcjonowaniu i świadczeniu usług przez okres 5 lat trwałości projektu. Działanie zmierzające do podniesienia aktywności społecznej i zawodowej wśród osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
Zakres zadań	<p>Indywidualne podejście do potrzebujących pomocy składać się będą między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie wszelkich informacji na temat możliwości uzyskania pomocy w konkretnych sprawach, - poradnictwo prawne – pomoc w rozwiązywaniu indywidualnych kłopotów z prawem gospodarczym, udzielanie pomocy w wypełnianiu wszelkich prawnych formalności (wniosków, druków, pism), - indywidualne rozmowy i porady w sytuacjach kryzysowych, pomoc w rozwiązywaniu problemów, zapobieganie i przeciwdziałanie poczuciu rezygnacji, zniechęcenia i apatii jako postawy wobec trudnych sytuacji, - trening twórczej aktywności – przygotowanie do czynnego udziału w życiu społecznym, planowanie własnego rozwoju, - poradnictwo zawodowe – kierowanie podopiecznych na

	<p>konkretne szkolenia, kursy, biorąc pod uwagę indywidualne umiejętności, wykształcenie,</p> <ul style="list-style-type: none"> - doradztwo gospodarcze
Lokalizacja	obiekt byłego przedszkola przy pl. Wolności 3 i 5
Wartość projektu (PLN)	830 000
Okres realizacji	2016-2020
Priorytet inwestycyjny	9iv - ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> - aktywizacja społeczno-zawodowa, - rozwój przedsiębiorczości, - poprawa jakości i dostępności oferty usług społecznych, - wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców, - wzrost kapitału społecznego,
Wskaźniki rezultatu	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników, którzy po zakończeniu udziału dokonali postępu w procesie aktywizacji społ.- zatrudnieniowej i zmniejszenia dystansu do zatrudnienia - liczba osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pracujących po udzielenia wsparcia (łącznie z pracującymi na własny rachunek),
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 5. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych 6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Tytuł projektu 3.2.	Poprawa dostępności usług społecznych – modernizacja i adaptacja istniejącego obiektu w celu nadania nowej funkcji społecznej
Podmioty realizujące	Gmina Bisztynek
Opis Zintegrowanego Przedsięwzięcia Inwestycyjnego – przedmiot przedsięwzięcia, zakres rzeczowy, krótki opis, uzasadnienie potrzeby	Projekt zakłada modernizację i adaptację istniejącego obiektu byłego przedszkola samorządowego w celu nadania nowej funkcji społecznej. Poprawa jakości obszarów problemowych dla włączenia społeczności je zamieszkujących, działanie mające na celu usunięcie deficytów funkcji przestrzeni w substancji

realizacji	<p>budowlanej.</p> <p>Działanie inwestycyjne skierowane na poprawę jakości obszarów problemowych dla włączenia społeczności je zamieszkujących, mające na celu usunięcie deficytów funkcji przestrzeni i substancji budowlanej.</p> <p>Cel - Stworzenie młodzieży szans i odpowiednich warunków na otrzymanie wszechstronnej pomocy i wsparcia od profesjonalistów zajmujących się profilaktyką problemową, wskazanie alternatywnych i pożytecznych form organizacji i spędzania wolnego czasu, aktywizacja osób mających trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy.</p>
Zakres zadań	<p>Opracowanie dokumentacji projektowej w zakresie niezbędnym do przystosowania obiektu do nowej funkcji wraz z zagospodarowaniem przestrzeni przyległej do obiektu.</p> <p>Prace modernizacyjne i adaptacyjne prowadzone na podstawie uzyskanych pozwoleń.</p> <p>Zakres prac obejmie dostosowanie obiektu do pełnienia nowej funkcji społecznej, utworzenie pomieszczeń do pracy indywidualnej z potrzebującymi mieszkańcami.</p> <p>Przewidywalny zakres obejmuje: prace adaptacyjne wnętrza, prace restauracyjne zewnętrzne, zagospodarowaniem przestrzeni przyległej do obiektu.</p>
Lokalizacja	obiekt byłego przedszkola przy pl. Wolności 3 i 5
Wartość projektu (PLN)	2 700 000
Okres realizacji	2016-2020
Priorytet inwestycyjny	9b – Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich
Rezultaty	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni miejskiej – stworzenie/rozwój infrastruktury usług społecznych, – nadanie nowych funkcji zrewitalizowanemu budynkowi, – poprawa estetyki miasta,
Wskaźniki rezultatu	– zachowanie w odpowiednim stanie budynków
Odniesienie do celów rewitalizacji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości 2. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych 5. Podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznych 6. Poprawa stanu technicznego budynków mieszkalnych i

8. Wykaz uzupełniających projektów rewitalizacyjnych

I.p.	Nazwa wnioskodawcy – podmiot realizujący	Nazwa działania planowanego do realizacji	Planowany termin realizacji	Szacunkowa wartość projektu w zł
1	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Bisztyнку	Prace konserwatorskie elewacji bud. mieszkalnego ul. Mikołaja Reja1 w Bisztyнку	2017	150 000
2.	Wspólnoty mieszkaniowe osiedla ul. Słonecznej	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Osiedla ul. Słonecznej-plac zabaw, siłownia zewnętrzna	2017-2018	120 000
3.	PH-U Henryk Waśniewski „Opakomet” Monika Waśniewska „ARWA” Arkadiusz Waśniewski	Przystosowanie funkcjonalne przestrzeni zakładów do obsługi mieszkańców rewitalizowanego obszaru	2018-2019	1 200 000
4.	Gmina Bisztynek	Rewitalizacja obszaru zdegradowanego (rumowisko) rozpoczętą budową ośrodka zdrowia w Bisztyнку	2018	280 000
5.	Gmina Bisztynek	Odtworzenie historycznej zabudowy ratusza wraz z niezbędną infrastrukturą i wyposażeniem	2018-2020	4 800 000
6.	Gmina Bisztynek	Rozwój przestrzeni publicznych poprzez przedsięwzięcia ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów	2018-2020	6 500 000

		funkcjonalnych i estetycznych		
7.	Restauracja-Hotel „Marysieńka”	Otoczenie obiektu wizerunkiem miasta Bisztynek	2017	350 000
8.	Wspólnota mieszkaniowa ul. Kościuszki 1	Przywrócenie świetności fasady budynku	2017	240 000
9.	Z.K. Madaneccy, Bisztynek	Zabudowa wolnej pierzei historycznego układu urbanistycznego budynkiem usługowo-mieszkalnym	2018	650 000
10	Gmina Bisztynek	Energooszczędne oświetlenie uliczne Bisztyńka w nawiązaniu stylistycznym do historycznej zabudowy	2019	750 000
11	Stowarzyszenie Przestrzeń w Bisztyнку	Działania zwiększające atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych i edukacyjnych	2017-2020	950 000
12	Gmina Bisztynek	Poprawa dostępności usług społecznych – budowa przedszkola samorządowego	2018	1 600 000

9. Indykatywne ramy finansowe Lokalnego Programu Rewitalizacji

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w LPR to:

1. Środki publiczne

- a. Budżety gminy i jednostek organizacyjnych – wkład własny do dofinansowania zewnętrznego, realizacja zadań publicznych, na które nie pozyskano zewnętrznego dofinansowania, dotacje itp. na remont zabytków, zlecenie zadań organizacjom pozarządowym,
- b. Budżet państwa – środki z programów rządowych, funduszy celowych, programów i funduszy wojewódzkich,

- c. Dofinansowanie UE i z innych źródeł zewnętrznych – RPO WiM 2014-2020 (w tym instrument ZIT Cittaslow), programy krajowe, inne instrumenty.
2. Środki prywatne - środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania programu rewitalizacyjnego
    - a. Przedsiębiorstw,
    - b. Wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych,
    - c. Kościołów i związków wyznaniowych,
    - d. Środki organizacji pozarządowych – wkład własny do dofinansowania zewnętrznego lub samodzielna realizacja projektów

Działania sektora prywatnego mogą być również realizowane z udziałem środków pochodzących z funduszy UE i innych źródeł zewnętrznych, budżetu państwa czy budżetu jst

3. Środki z rynku finansowego (kredyty, pożyczki, leasing, poręczenia, gwarancje bankowe itp.)

Najważniejszym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych są fundusze unijne zapisane w dokumencie: *Programowanie perspektywy finansowej na lata 2014-2020 - Umowa Partnerstwa* (dot. polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa). Działania rewitalizacyjne mogą być finansowane w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury 2014-2020, jak również z krajowych środków operacyjnych (KPO) 2014-2020: Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, Programu Operacyjnego Polska Wschodnia oraz Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

9.1. Źródła finansowania Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Bisztynek

L.p.	Nazwa projektu	Wartość projektu [PLN]	Nazwa wnioskodawcy, podmiot realizujący	Źródła finansowania
1. Poprawa warunków centrum Bisztyńka w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym				
1.1.	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej – działalność przedmiotowa	1 720 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
1.2.	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej – adaptacja zabudowy wraz z wyposażeniem	3 080 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
2. Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Bisztynku - instrumentem wsparcia życiowego i umiejętności społecznych młodych mieszkańców Bisztyńka				
2.1.	Utworzenie Młodzieżowego Klubu Integracji Społecznej – działalność przedmiotowa	1 500 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne

2.2.	Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej - adaptacja Bramy Lidzbarskiej wraz zagospodarowaniem otocznia	1 936 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
3. Poprawa dostępności usług społecznych				
3.1.	Poprawa dostępności usług społecznych – działalność podmiotowa	830 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
3.2.	Poprawa dostępności usług społecznych – modernizacja i adaptacja istniejącego obiektu w celu nadania nowej funkcji społecznej	2 700 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
Projekty uzupełniające				
1	Prace konserwatorskie elewacji bud. mieszkalnego ul. Mikołaja Reja1 w Bisztyнку	150 000	Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Bisztyнку	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
2.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej Osiedla ul. Słonecznej-plac zabaw, siłownia zewnętrzna	120 000	Wspólnoty mieszkaniowe osiedla ul. Słonecznej	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/środki prywatne
3.	Przystosowanie funkcjonalne przestrzeni zakładów do obsługi mieszkańców rewitalizowanego obszaru	1 200 000	PH-U Henryk Waśniewski „Opakomet” Monika Waśniewska „ARWA” Arkadiusz Waśniewski	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/środki prywatne

4.	Rewitalizacja obszaru zdegradowanego (rumowisko) rozpoczętą budową ośrodka zdrowia w Bisztyнку	280 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
5.	Odtworzenie historycznej zabudowy ratusza wraz z niezbędną infrastrukturą i wyposażeniem	4 800 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
6.	Rozwój przestrzeni publicznych poprzez przedsięwzięcia ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów funkcjonalnych i estetycznych	6 500 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
7.	Otoczenie obiektu wizerunkiem miasta Bisztynek	350 000	Restauracja-Hotel „Marysieńka”	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/środki prywatne
8.	Przywrócenie świetności fasady budynku	240 000	Wspólnota mieszkaniowa ul. Kościuszki 1	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/środki prywatne
9.	Zabudowa wolnej pierzei historycznego układu urbanistycznego budynkiem usługowo-mieszkalnym	650 000	Z.K. Madaneccy, Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/środki prywatne
10	Energooszczędne oświetlenie uliczne Bisztyńka w nawiązaniu stylistycznym do historycznej zabudowy	750 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne
11	Działania zwiększające atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych i edukacyjnych	950 000	Stowarzyszenie Przestrzeń w Bisztyńku	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/środki prywatne
12	Poprawa dostępności usług społecznych – budowa przedszkola samorządowego	1 600 000	Gmina Bisztynek	Dofinansowanie EU/ dofinansowanie z innych źródeł zewnętrznych/ środki publiczne

10. Mechanizmy zapewniania komplementarności

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bisztynek na lata 2016-2023 łączy działania społeczne, gospodarcze, przestrzenne, techniczne, środowiskowe i kulturowe związane z rewitalizowanym obszarem i jego otoczeniem. Działania te są zaplanowane kompleksowo i wzajemnie ze sobą powiązane.

Podczas tworzenia programu rewitalizacji wzięto pod uwagę powiązania między projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi pod kątem **komplementarności przestrzennej**, tak aby program rewitalizacji efektywnie oddziaływał na cały dotknięty kryzysem obszar, a nie punktowo, w pojedynczych miejscach. Projekty rewitalizacyjne wzajemnie dopełniają się przestrzennie i zachodzi między nimi efekt synergii.

W trakcie realizacji programu należy prowadzić analizę decyzji przestrzennych pod kątem zagospodarowania przestrzeni publicznej do pełnienia nowych funkcji wraz ze skutkami zmiany przeznaczenia terenu. Ciągła analiza następstw decyzji przestrzennych wymaga objęcia uwagą w skali całej gminy i jej otoczenia.

Komplementarność problemowa oznacza konieczność realizacji projektów rewitalizacyjnych/przedsięwzięć, które będą się wzajemnie dopełniały sprawiając, że program rewitalizacji będzie oddziaływał na obszar rewitalizacji we wszystkich niezbędnych aspektach. Zaplanowane projekty wzajemnie się dopełniają tematycznie, sprawiając, że Lokalny Programu Rewitalizacji miasta Bisztynek będzie oddziaływać na obszar rewitalizacji.

Realizacja projektów w ramach Zintegrowanych przedsięwzięć pozwoli w pełni osiągnąć zakładane cele rewitalizacji. Pozostałe projekty również są komplementarne względem siebie – ich cele zakładają m.in. wzrost potencjału, wzrost tożsamości lokalnej, aktywizację zawodową i społeczną osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Planowane przedsięwzięcia dopełniają się tematycznie i w efekcie końcowym będą skutkowały kompleksowym rozwiązaniem problemów występujących na obszarach zdegradowanych bądź znaczącym zmniejszeniem ich skali. W aspekcie komplementarności problemowej istotne jest określenie efektów rewitalizacji. W programie rewitalizacji uwzględniono

powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy wpisanymi w inne dokumenty, przede wszystkim w Programie Rozwoju Gminy Bisztynek do 2025 roku i Planie Zagospodarowania Przestrzennego Bisztynka, dlatego też w LPR wskazano do każdego projektu pożądane rezultaty wynikające z jego realizacji, które ułatwiają wybór odpowiednich wskaźników osiągnięcia celów.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalną zapewnia zaprojektowanie systemu zarządzania i wdrażania programu rewitalizacji, który pozwala na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. System wdrażania i zarządzania programem zostanie uwzględniony w systemie zarządzania rozwojem gminy i uwzględniony w strukturze organizacyjnej gminy.

W ramach Programu zaprojektowano odpowiedni system wdrażania i zarządzania programem rewitalizacji, który został osadzony w systemie zarządzania rozwojem gminy. Burmistrz, odpowiedzialny za realizację programu, poprzez pracowników urzędu biorących udział w LPR, działających jako Grupa robocza rewitalizacji oraz kierownicy poszczególnych projektów rewitalizacyjnych stanowią podstawę systemu zarządzania programem. System pozwoli na efektywne współdziałanie na rzecz rewitalizacji różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur, stąd przewidziano powołanie społecznego Komitetu Rewitalizacji Bisztynka, jako forum dialogu i współpracy, który odpowiedzialny jest m.in. za aktualizowanie katalogu projektów i monitorowanie przebiegu procesy rewitalizowanego.

Szczegółowa procedura wdrażania LPR znajduje się w dalszej części niniejszego opracowania.

Zachowanie ciągłości programowej, polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności 2007-2013 ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie (**komplementarność międzyokresowa**). Możliwe jest uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych w ramach polityki spójności 2007-2013 (np. o charakterze infrastrukturalnym) projektami komplementarnymi (np. o charakterze społecznym), realizowanymi w ramach polityki spójności 2014-2020.

W oparciu o dokonaną analizę wykazuje się komplementarność międzyokresową Zintegrowanych Przedsięwzięć nr 1 „Poprawa warunków centrum Bisztynka w

wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym” i nr 2 „Młodzieżowy Klub Integracji Społecznej w Bisztynku - instrumentem wsparcia życiowego i umiejętności społecznych młodych mieszkańców Bisztynka” ze zrealizowanym projektem „Kompleksowe uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej aglomeracji Bisztynka” w ramach RPO Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Komplementarność źródeł finansowania oznacza, że projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, wynikające z programu rewitalizacji opierają się na konieczności umiejętnego uzupełniania i łączenia wsparcia ze środków EFRR, EFS i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania oraz wykazują zdolność łączenia źródeł finansowania prywatnych i publicznych.

W Lokalnym Programie Rewitalizacji miasta Bisztynek uwzględniono finansowanie projektów/przedsięwzięć z różnych instrumentów wsparcia (m.in. EFRR, EFS, FS) bez ryzyka podwójnego dofinansowania. Innym źródłem finansowania rewitalizacji będzie budżet gminy lub środki własne innych podmiotów realizujących przedsięwzięcia oraz środki zewnętrzne z innych źródeł.

Zintegrowane przedsięwzięcia Bisztynka przewidziano do finansowania w trybie pozakonkursowym z RPO Warmia i Mazury w ramach Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji miast Cittaslow.

11. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja

Mechanizmy włączenia mieszkańców w proces rewitalizacji.

„Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bisztynek” został opracowany jako aktualizacja „Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji sieci miast Cittaslow” w zakresie dotyczącym Bisztynka.

Prace nad Ponadlokalnym programem rozpoczęły się w lipcu 2013 roku. Współpraca przedstawicieli miast sieci odbywała się w formie spotkań i konsultacji w Warmińsko – Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego w Olsztynie oraz w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie. W celu zapewnienia współpracy pomiędzy władzami poszczególnych gmin i

społecznością miast zostały powołane na poziomie poszczególnych gmin grupy robocze do spraw rewitalizacji. Efektem prac grup roboczych było wypracowanie zintegrowanych projektów inwestycyjnych.

Zgodnie z definicjami i zapisami zawartymi w Umowie Partnerstwa czy wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju niezbędnym elementem rewitalizacji jest realna partycypacja społeczna, ponieważ zmiany, jakie na nich zachodzą, dotyczą bezpośrednio zamieszkałą na ich terenach społeczność. Bezpośrednie włączenie społeczności lokalnej w proces rewitalizacji stwarza możliwość dyskusji, wymianę poglądów czy zaproponowanie pożądanych rozwiązań dla obszarów kryzysowych programu. Społeczność lokalna musi akceptować przeprowadzane zmiany na odnowionych obszarach, powinna tworzyć wspólnotę podczas przeprowadzania operacji rewitalizacyjnej, jak i po zakończeniu działań.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy.

W celu zapewnienia udziału społeczeństwa w procesie rewitalizacji, w 2015 r. „Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow” w zakresie miasta Bisztynek został umieszczony na stronach internetowych gminy i poddany procesowi konsultacji społecznych, a w ramach konsultacji zorganizowano 3 spotkania z mieszkańcami, przedsiębiorcami i członkami zespołu roboczego rewitalizacji Bisztynka.

Uwzględniono uwagi zgłoszone podczas konsultacji społecznych projektu „Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow” w zakresie miasta Bisztynek. „Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow” w zakresie miasta Bisztynek został uchwalony Uchwałą Rady NR VIII/44/2015 z 30 czerwca 2015r.

W kwietniu 2016 r Gmina Bisztynek przystąpiła do aktualizacji *Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow w zakresie miasta Bisztynek* ze względu na dostosowanie elementów programu do *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. O rozpoczęciu

konsultacji społecznych w ramach aktualizacji dokumentu zawiadomiono społeczeństwo poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w prasie oraz ogłoszenie na stronie gminy w Biuletynie Informacji Publicznej i oficjalnej stronie internetowej. Zamieszczono również zaproszenie do składania fiszek projektowych do programu oraz zaproszono interesariuszy na spotkanie informacyjne. Podczas aktualizacji dokumentu współpracowano z Urzędem Miejskim, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy w Bartoszycach, Biblioteką Publiczną, Ośrodkiem Kultury i Aktywności Lokalnej.

Projekt „Lokalnego Programu Rewitalizacji miasta Bisztynek” zostanie poddany konsultacjom społecznym, a ewentualne zgłoszone uwagi będą rozpatrzone i wyszczególnione w wywieszonym Raporcie z konsultacji społecznych.

Proces opracowania LPR skończy się z chwilą podjęcia uchwały przez Radę Gminy Bisztynek, ale partycypacja społeczna wystąpi w fazie wdrożeniowej. Raz na rok planuje się spotkanie z interesariuszami z prezentacją stanu wdrażania programu, osiągniętych wskaźnikach i informacji o problemach w realizacji. Ważną rolę w procesie uspołecznienia odgrywa funkcjonowanie Komitetu rewitalizacji Bisztynka jako forum współpracy i dialogu.

12. System wdrażania

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Bisztynek jest częścią Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow, określającym cele, programy działań i wynikające z nich projekty i przedsięwzięcia 14 miast stowarzyszonych w Cittaslow. Rolę Koordynatora programu pełni Stowarzyszenie Polskich Miast Sieci Cittaslow i odpowiada za wdrożenie programu ponadlokalnego. Stowarzyszenie może zlecić wykonywanie określonych obowiązków podmiotom zewnętrznym.

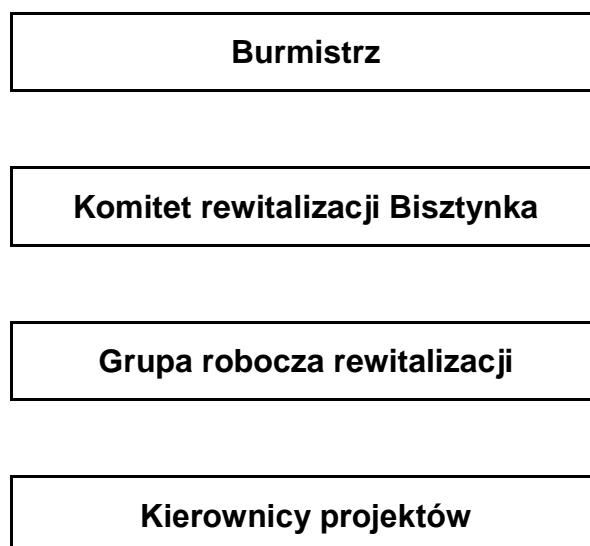
Za realizację zadań w zakresie poszczególnych miast sieci Cittaslow odpowiedzialne będą gminy.

Wdrażanie i koordynacja Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bisztynek obejmuje zadania:

- monitorowanie i ewaluacja Programu,
- weryfikacja założeń Programu i jego aktualizacja na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań,
- monitorowanie realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w programie,
- koordynacja i współpraca ze Stowarzyszeniem w zakresie realizacji Ponadlokalnego programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow
- przyjmowanie i weryfikacja wniosków od podmiotów zgłaszających udział w Programie oraz planowanie kolejnych działań w ramach Programu,
- prowadzenie działań informacyjnych i partycypacyjnych,
- poszukiwanie źródeł finansowania inwestycji przewidzianych w programie z funduszy zewnętrznych,

System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bisztynek na lata 2016-2023 będzie oparty o strukturę Urzędu Miejskiego w Bisztyнку.

Rys . Struktura zarządzania Lokalnym Programem Rewitalizacji Miasta Bisztyńka

Burmistrz jest odpowiedzialny za wdrażanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Bisztynek na lata 2016- 2023: zatwierdza wybór projektów, decyduje o zaangażowaniu finansowym i organizacyjnym Gminy w realizację projektów i celów strategicznych.

Komitet rewitalizacji Bisztynka, zwany dalej Komitetem, wspiera działania Burmistrza w obszarze rewitalizacji, stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy, a także sprawuje funkcje opiniodawczo doradcze w sprawach związanych z opracowaniem, wdrażaniem i oceną przebiegu procesu rewitalizacji. Komitet reprezentuje mieszkańców miasta i interesariuszy, lokalne środowiska gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz inne grupy.

W skład Komitetu wchodzić powinni przedstawiciele wybrani przez radę gminy, wskazani przez burmistrza oraz przedstawiciele interesariuszy (mieszkańców, inwestorów, właścicieli nieruchomości i in.). Członków Komitetu powołuje Burmistrz w drodze zarządzenia.

Zadania Komitetu:

1. Przyjmowanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji Programu,
2. Monitorowanie przebiegu oraz ocena efektywności i skuteczności realizacji Programu,
3. Rozpatrywanie wniosków zmian do Programu,
4. Aktualizacja katalogu projektów,
5. Przedkładanie Burmistrzowi projektów aktualizacji Programu.

Komitet uprawniony jest do wyrażania opinii i podejmowania inicjatyw rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji miasta. Komitet uczestniczy w opiniowaniu oraz przygotowaniu projektów uchwał Rady Miejskiej i zarządzeń Burmistrza związanych z rewitalizacją obszarów miasta.

Grupa robocza rewitalizacji składa się z pracowników urzędu, którzy będą odpowiedzialni za zbieranie informacji od kierowników projektów realizujących projekty rewitalizacyjne w ramach LPR. Ponadto Grupa robocza rewitalizacji powinna przygotowywać (z kierownikami projektów) raporty okresowe i raport końcowy z realizacji Programu. Podmioty zgłaszające swoją chęć przystąpienia do procesu rewitalizacji wyznaczonych obszarów, powinny swoje projekty zgłaszać Grupie roboczej, która następnie wnieskuje o aktualizację Programu do Komitetu.

Kierownicy projektów zarządzają poszczególnymi projektami. Do zadań Kierowników projektu należy:

- opracowywanie i składanie wniosków,
- kontrolowanie postępu prac w projekcie w celu utrzymania zgodności projektu z założonym planem,
- sporządzanie raportów dotyczących postępów w projekcie,
- odbieranie poszczególnych zadań,
- rozliczenie projektu, raportowanie.

Partycypacja społeczna będzie wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym jego etapie (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie, aktualizacja).

Zakłada się angażowanie wszystkich grup interesariuszy poprzez różnorodne formy partycypacji:

- na etapie diagnozowania, programowania i wdrażania Programu – konsultowanie oraz zaawansowane metody partycypacji, w których obywatele, organizacje pozarządowe i inne podmioty będą występować jako partnerzy w tworzeniu i realizowaniu działań,
- na etapie monitorowania Programu – informowanie/dostarczanie wiedzy nt. realizacji Programu i poszczególnych projektów.

Materiały uzyskane podczas procesu uspołeczniania powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez Komitet Rewitalizacji w trakcie ewaluacji lub podczas modyfikacji założonych działań.

W przypadku potrzeby wprowadzenia zmian w dokumencie o dodatkowe projekty, należy uchwałą Rady Miejskiej zaktualizować zapisy Programu.

13. System monitoringu i aktualizacji

Monitoring realizacji LPR będzie prowadzony na 2 poziomach: poszczególnych projektów oraz całego procesu rewitalizacji. Coroczne sprawozdania będą zawierały:

- informacje od beneficjentów projektów wpisanych do LPR o realizacji danego projektu w roku sprawozdawczym,
- obserwację wskaźników sytuacji społeczno-gospodarczej dla całego Miasta i obszaru rewitalizacji.

Monitoring LPR powinien być prowadzony w zakresie rzeczowym i finansowym. Zakres rzeczowy dotyczyć będzie monitorowania postępów we wdrażaniu programu, natomiast zakres finansowy związany będzie z monitorowaniem efektywności i poprawności wydatkowanych środków.

Poza bieżącym monitoringiem wdrażania LPR zaleca się dokonywanie ewaluacji programu i wskazanie w niej rezultatów oraz oceny wpływu zrealizowanych projektów na poprawę jakości życia mieszkańców.

Ocena ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Aktualizacja Programu będzie odbywała się w zależności od potrzeb, w oparciu o analizę corocznych sprawozdań, wyniki ewaluacji, wymogi zewnętrzne, na wniosek Zespołu rewitalizacji, mieszkańców Bisztyńka lub innych podmiotów z terenu miasta.

Ocena realizacji programu rewitalizacji oparta będzie na systemie wskaźników, przy czym zakłada się pomiar: produktów, rezultatów i oddziaływania programu. Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Załączniki:

Załącznik 1. Diagnoza strategiczna gminy Bisztynek (stanowiąca wyciąg z Programu Rozwoju gminy i miasta Bisztynek do 2025 r. przyjętego Uchwałą Rady Miejskiej w 2016 r.

Diagnoza strategiczna Gminy i Miasta Bisztynek
stanowiąca wyciąg z
„Program Rozwoju
Gminy i Miasta Bisztynek do 2025”

Bisztynek 2016

SPIS TREŚCI

---

1. Diagnoza strategiczna Gminy i Miasta Bisztynek	3
Otoczenie gminy	3
Dostępność komunikacyjna	6
Środowisko naturalne	7
Demografia	8
Edukacja	14
Kultura	19
Turystyka	22
Zasoby mieszkaniowe	24
Gospodarka komunalna	26
Rynek pracy	32
Podmioty gospodarcze	37
Dochody i wydatki budżetów Gminy i Miasta Bisztynek	39
2. Uwarunkowania rozwoju	46
3. Analiza SWOT	48
Spis map	51
Spis tabel	51
Spis wykresów	51
Bibliografia	56

1. DIAGNOZA STRATEGICZNA GMINY I MIASTA BISZTYNEK

Do sporządzenia diagnozy strategicznej Gminy i Miasta Bisztynek wykorzystano dane GUS pochodzące z Banku Danych Lokalnych (<http://stat.gov.pl/bdl>).

Analizy przeprowadzono w oparciu o opracowane wskaźniki, uzyskane z zaczerpniętych danych. Analizy przeprowadzono w trzech płaszczyznach odniesienia:

1. Porównanie zmian wartości wskaźników gminy na przestrzeni ostatnich lat. W zależności od faktu, czy konkretne dane GUS były jednakowo napełniane w tym czasie, przedział czasowy obejmował 4 lub 10 lat
2. Porównanie wartości wskaźników Gminy i Miasta Bisztynek ze wskaźnikami dla wszystkich gmin powiatu bartoszyckiego za 2013 rok
3. Porównanie wartości wskaźników Gminy i Miasta Bisztynek do wszystkich 33 gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego.

Porównań dokonano w oparciu o wartości wskaźników grupowane w obrębie poszczególnych dziedzin np. edukacja, kultura, rynek pracy itp.

Otoczenie gminy

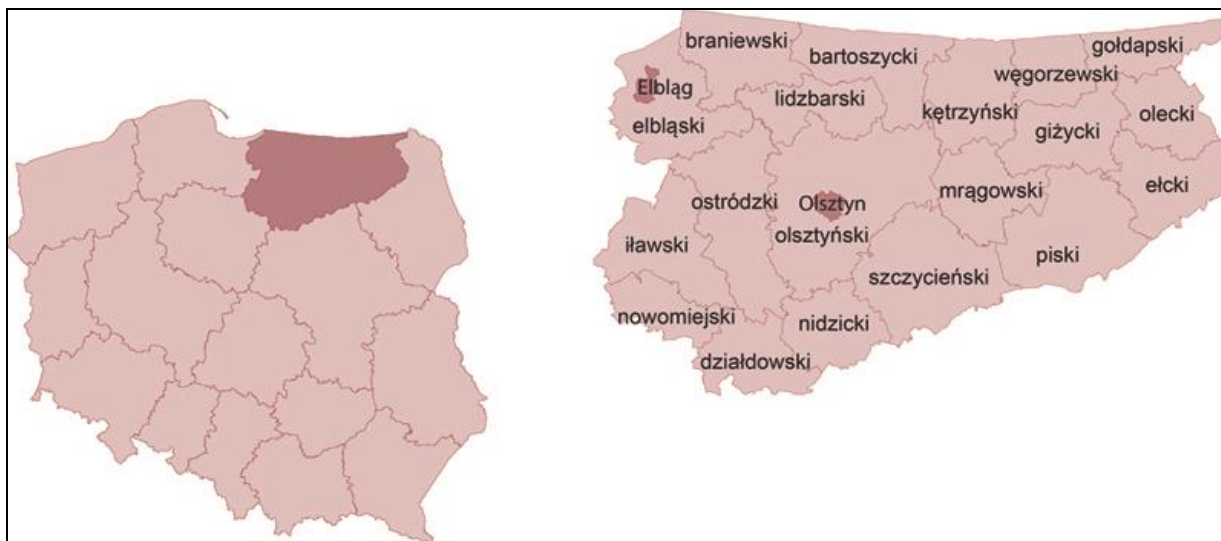

Miejsko-wiejska gmina Bisztynek została umiejscowiona w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego z dniem 1 stycznia 1999 roku na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 1998 roku w sprawie utworzenia powiatów (Dz. U. Nr 103, poz. 652). Jest jedną ze 116 gmin województwa warmińsko-mazurskiego, położonego w północno-wschodniej części Polski. Województwo graniczy od północy z Rosją (obwodem kaliningradzkim), a także województwami:

- podlaskim na wschodzie,
- mazowieckim na południu,
- kujawsko-pomorskim na południowym-zachodzie,
- pomorskim na zachodzie.

Od północnego-zachodu styka się z Zalewem Wiślanym. Ponadto graniczy w jednym punkcie z Litwą – jest to tzw. trójstyk Polski, Rosji i Litwy, a jednocześnie czwórstyk województw województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego z Rosją i Litwą.

Mapa 1 Położenie województwa warmińsko-mazurskiego

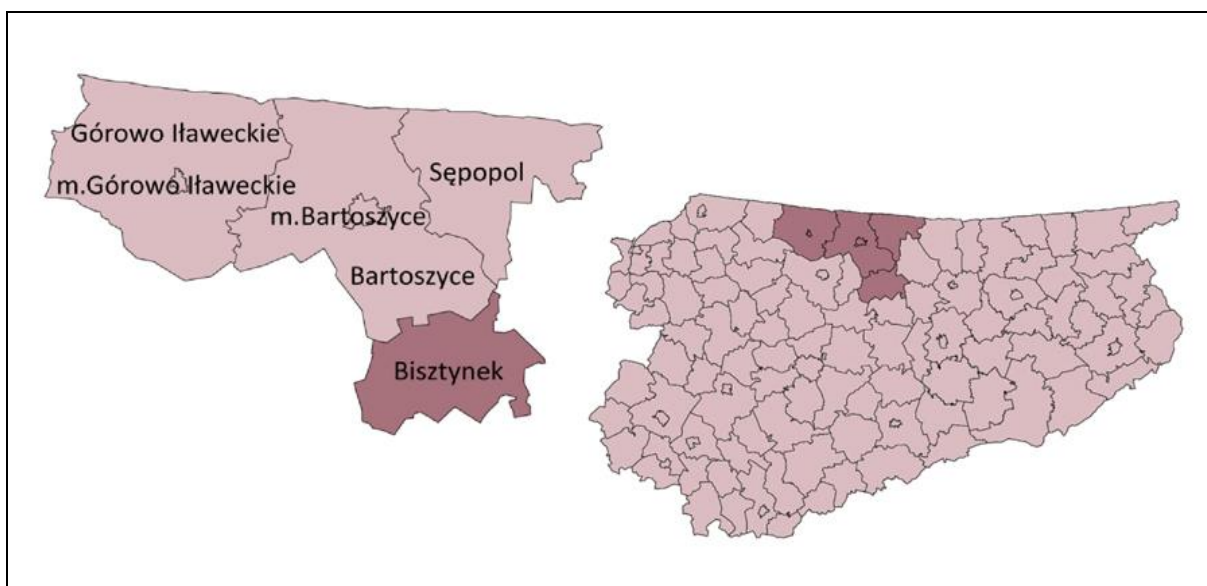

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, województwo warmińsko-mazurskie

Gmina i Miasto Bisztynek jest jedną z 6 gmin powiatu bartoszyckiego, który tworzą:

- miasto Bartoszyce,
- gmina Bartoszyce,
- miasto Górowo Iławeckie,
- gmina Górowo Iławeckie,
- gmina i miasto Bisztynek (stanowi 15,51% powierzchni powiatu bartoszyckiego).
- gmina i miasto Sępapol.

Mapa 2 Miejsko-wiejska gmina Bisztynek na tle powiatu bartoszyckiego

Źródło:

Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, Bisztynek

Gmina Bisztynek zajmuje powierzchnię 202,88 km², w tym:

- lasy: 10,8% (2182,5 ha)
- wody: 2,15% (437 ha)
- użytki rolne: 79,3% (16089 ha)

Gmina i Miasto Bisztynek graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminą Bartoszyce,
- od zachodu z gminą Kiwity (powiat lidzbarski),
- od południowego zachodu z gminą Jeziorany (powiat olsztyński),
- od południa z gminą Kolno (powiat olsztyński),
- od wschodu z gminami Reszel i Korsze (powiat kętrzyński).

W skład gminy wchodzi 30 miejscowości, w tym 1 miasto (Bisztynek).

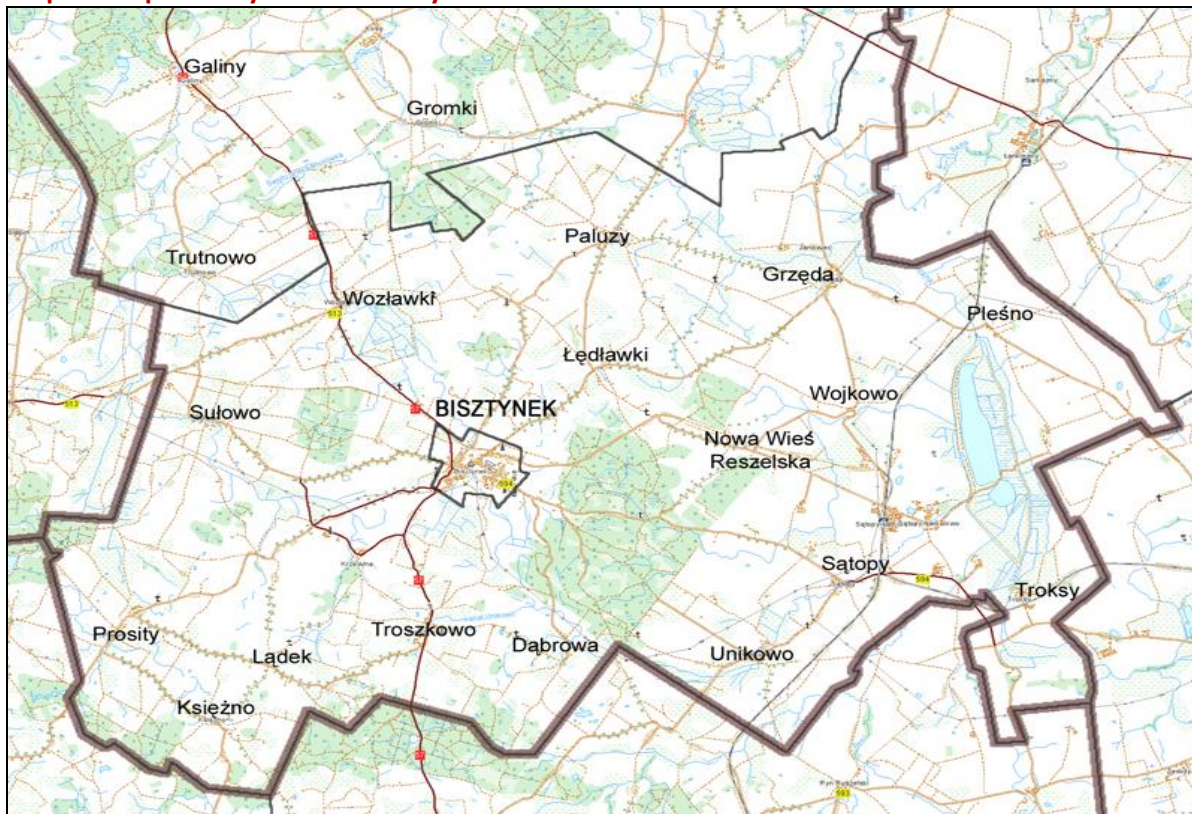
Sołectwa: Troszkowo, Paluzy, Grzęda, Pleśno, Wojkowo, Sątopy, Nowa Wieś Reszelska, Unikowo, Łędlawki, Łądek, Dąbrowa, Księżno, Prosimy, Sułowo, Wozławki, Warmiany, Troksy, Bisztynek-Kolonia

Pozostałe miejscowości: Krzewina, Janowiec, Swędrówka, Łądlawki, Pleśnik, Biegonity, Winiec, Mołdyty, Nisko, Niski Młyn, Kokoszewo

Miasto: Bisztynek

Geograficznie gmina należy do Pojezierza Olsztyńskiego, a jej część wschodnia - wzdłuż rz. Sajna - do tzw. Niziny Sępopolskiej. Krańce południowe i wschodnie leżą w mezoregionie Pojezierza Mrągowskiego.

Mapa 3 Mapa Gminy i Miasta Bisztynek

Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Bisztynek na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Olsztyn 2012

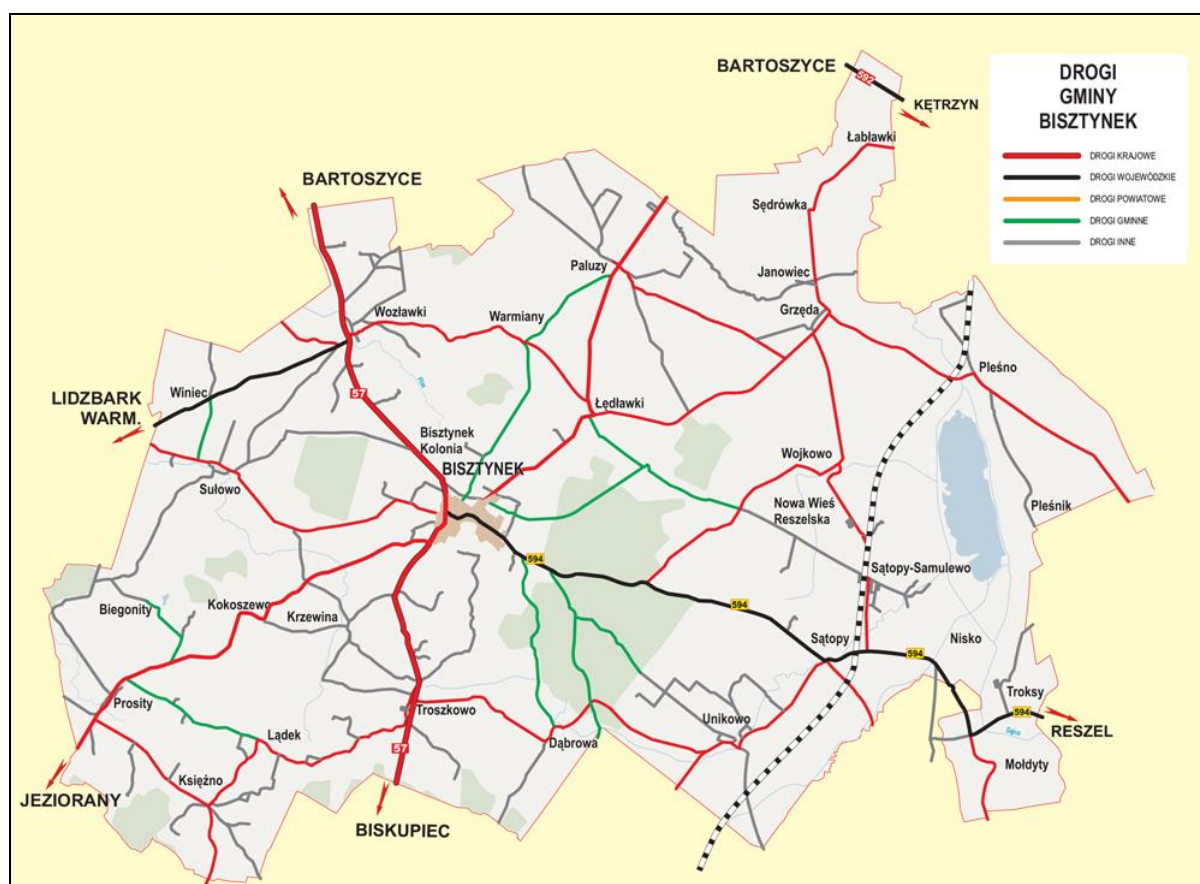
Dostępność komunikacyjna

Przez obszar gminy przebiega szereg dróg o znaczeniu regionalnym, w tym m.in. droga nr 57 łącząca Biskupiec z Bartoszczycami, a także linia kolejowa Olsztyn - Ełk (stacja w Sątopach - Samulewie) o stosunkowo dużym natężeniu ruchu towarowego i osobowego.

W gminie dobrze rozwinięta jest sieć dróg kołowych, w tym drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Wśród ważniejszych szlaków wymienić należy: Biskupiec - Bartoszyce, Bisztynek - Reszel, Wozławki - Lidzbark.

Stan i jakość tych dróg pozostawia jednak wiele do życzenia. Odnosi się to również do dróg gminnych. Miejscowości na terenie gminy nie posiadają obwodnic, jedynie w samym Bisztyнку w ostatnim okresie zrealizowany został objazd części starego miasta, z pominięciem rynku.

Mapa 4 Drogi Gminy i Miasta Bisztynek

Źródło: Oficjalna strona gminy Bisztynek, www.bisztynek.pl, zakładka mapy

Przez terytorium gminy przebiega ważna linia kolejowa Olsztyn - Ełk, ze stacją w Sątopach - Samulewie. Zapewnia ona dość dogodne połączenia z Olsztynem i resztą kraju. Jednakże mieszkańcy Bisztyńka oraz większości obszaru gminy skazani są na korzystanie z transportu drogowego.

Na obszarze gminy funkcjonuje sieć połączeń autobusowych, która zapewnia komunikację zarówno pomiędzy poszczególnymi miejscowościami, jak i z sąsiednimi gminami. System ten zapewnia mieszkańcom miasta i gminy komunikację z resztą regionu, a z Bisztyńka można dojechać bezpośrednio m.in. do Olsztyna.

Na ocenę dostępności komunikacyjnej (transportowej) wpływa w istotny sposób peryferyjne położenie geograficzne powiatu bartoszyckiego, a tym samym i gminy Bisztynek w Polsce, regionu (województwa warmińsko-mazurskiego) w Unii Europejskiej oraz brak w pobliżu autostrad i dróg szybkiego ruchu.

Środowisko naturalne

Obszar miejsko-wiejskiej gminy Bisztynek obejmuje 1928,2 ha (co stanowi 9,5% gminy) terenów chronionych, do których zaliczają się obszary chronionego krajobrazu (1594,9 ha) oraz rezerwat przyrody (333,30 ha).¹

Rezerwat przyrody:

Polder Sątopy-Samulewo – położony jest pomiędzy rzekami Sajna i Ryn, utworzony dla zachowania rozlewiska stanowiącego lęgowisko licznych gatunków ptaków wodno-błotnych oraz miejsce koncentracji ptaków w czasie jesiennych i wiosennych migracji.

Obszar chronionego krajobrazu:

Dolina rzeki Guber (powierzchnia ogółem: 14 363,8 ha).

Wśród pozostałych form ochrony przyrody na terenie gminy wymienić należy 2 pomniki przyrody żywej i nieżywej:

- głaz narzutowy „Diabelski Kamień” w północno-wschodniej części miasta Bisztynek – największy głaz narzutowy na Pojezierzu Mazurskim
- dąb szypułkowy w lesie na wschód od Bisztyńka

Mapa 5 Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski

Źródło: Serwis internetowy Fundacja Zielone Płuca Polski – www.fzpp.pl

Obszar gminy należy do „Zielonych Płuc Polski” (ZPP). Obszar ZPP obejmuje północno-wschodnią część kraju o powierzchni 63 234 km², na tym terenie mieszka około 4 mln ludzi. Administracyjnie

¹ Dane GUS za rok 2014

obszar ZPP położony jest na terenie pięciu województw: warmińsko-mazurskiego (115 gmin), podlaskiego (118 gmin), północno-wschodniej części mazowieckiego (114 gmin) oraz części pomorskiego (6 gmin) i kujawsko-pomorskiego (33 gmin). Ogółem teren Zielonych Płuc Polski obejmuje 379 gmin.²

Walory przyrodnicze i krajobrazowe, położenie w Zielonych Płucach Polski, cenny pod względem ekologicznym i ornitologicznym rezerwat przyrody Polder we wsi Sątopy Samulewo oraz głęboko wcięta dolina rzeki Sajna stwarzają dobre warunki dla rozwoju turystyki. Miejsca atrakcyjne dla przyrodników i pasjonatów natury, ukształtowanie powierzchni, przygraniczne położenie to istotne atuty gminy, stanowiący potencjalnie ważny czynnik dla rozwoju turystyki w gminie.

Demografia

Gminę i Miasto Bisztynek zamieszkiwało w 2013 roku 6688 osób, gęstość zaludnienia wynosiła 33 osób na km², co sytuuje gminę poniżej średniej dla gmin miejsko-wiejskich województwa.

Gmina i Miasto Bisztynek w 2013 roku miała wysoki wskaźnik zgonów (najwyższy w porównywanych gminach) i niski wskaźnik urodzeń żywych, co razem stanowiło o ujemnym przyroście naturalnym (przedostatnie miejsce wśród porównywanych gmin).

Saldo migracji ujemne, nie odbiega od gmin porównywanych. Podobnie jak w większości gmin województwa warmińsko-mazurskiego, ludzie przemieszczają się z obszarów wiejskich do miast.

Tabela 1 Ludność Gminy i Miasta Bisztynek w latach 2008-2013 (stan w dniu 31 XII)

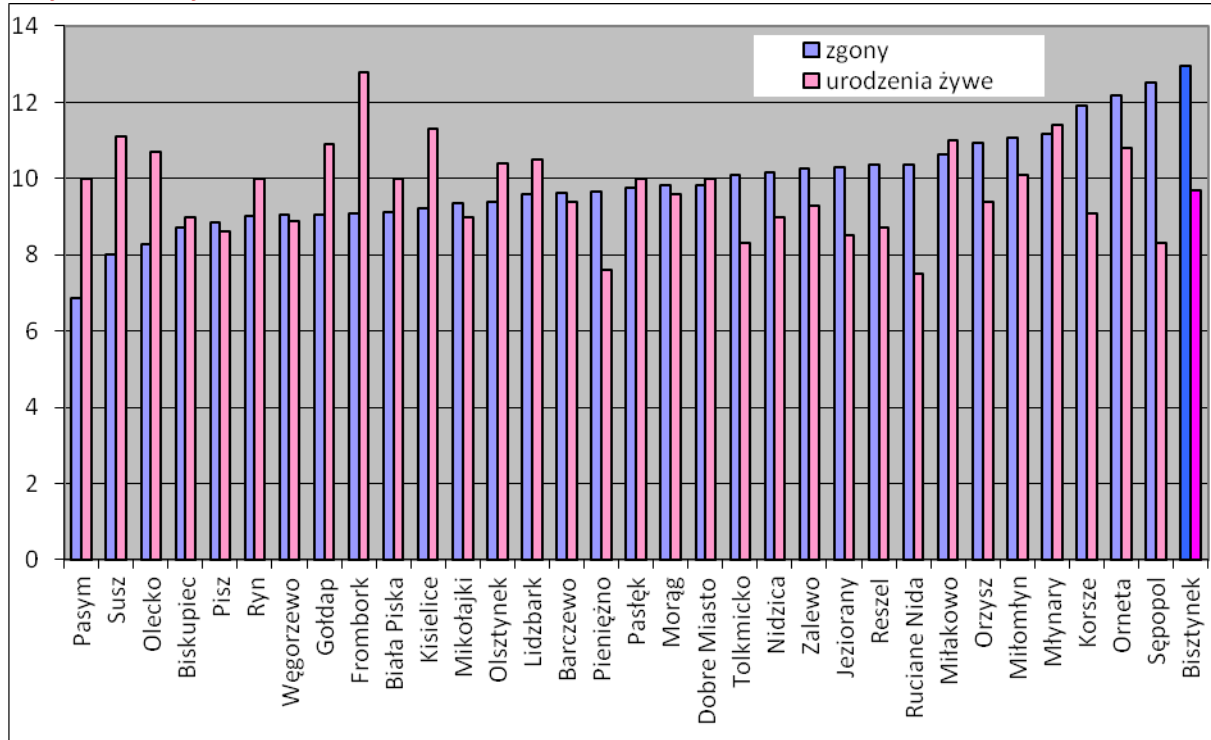
	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność faktycznie zamieszkała:							
ogółem	osoba	6557	6491	6851	6792	6748	6688
kobiety	osoba	3331	3312	3485	3456	3446	3426
mężczyźni	osoba	3226	3179	3366	3336	3302	3262
Ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	osoba	32	32	34	33	33	33
	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Na 1000 ludności:							
zgony	-	10,46	10,69	11,78	12,76	8,85	12,96
przyrost naturalny	-	-0,3	-1,3	0,6	-3,8	1,8	-3,3
urodzenia żywe	-	10,2	9,4	12,4	8,9	10,6	9,7
małżeństwa zawarte w ciągu roku	-	6,5	5,8	5,8	5,7	4,6	4,0
Saldo migracji na pobyt stały:							

²Serwis Fundacja Zielone Płuca Polski - www.fzpp.pl

saldo migracji gminnych wewnętrznych	osoba	-29	-43	-39	-28	-70	-39
saldo migracji zagranicznych	osoba	0	-4	0	-5	1	0

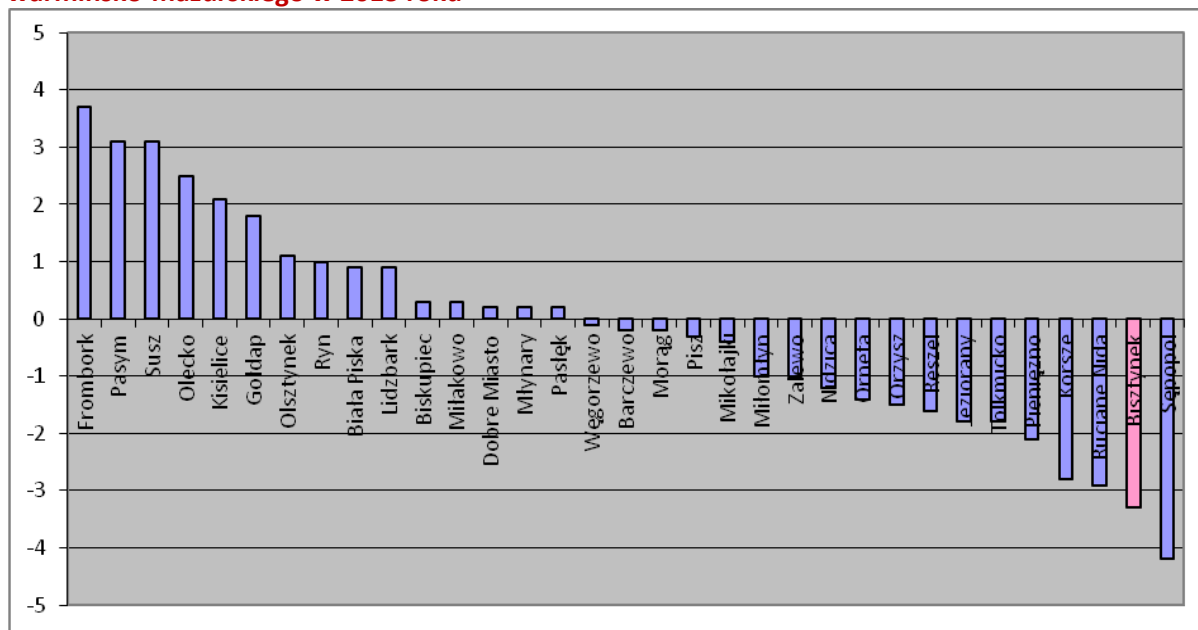
Źródło: GUS (BDL)

Wykres 1 Zgony i urodzenia na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

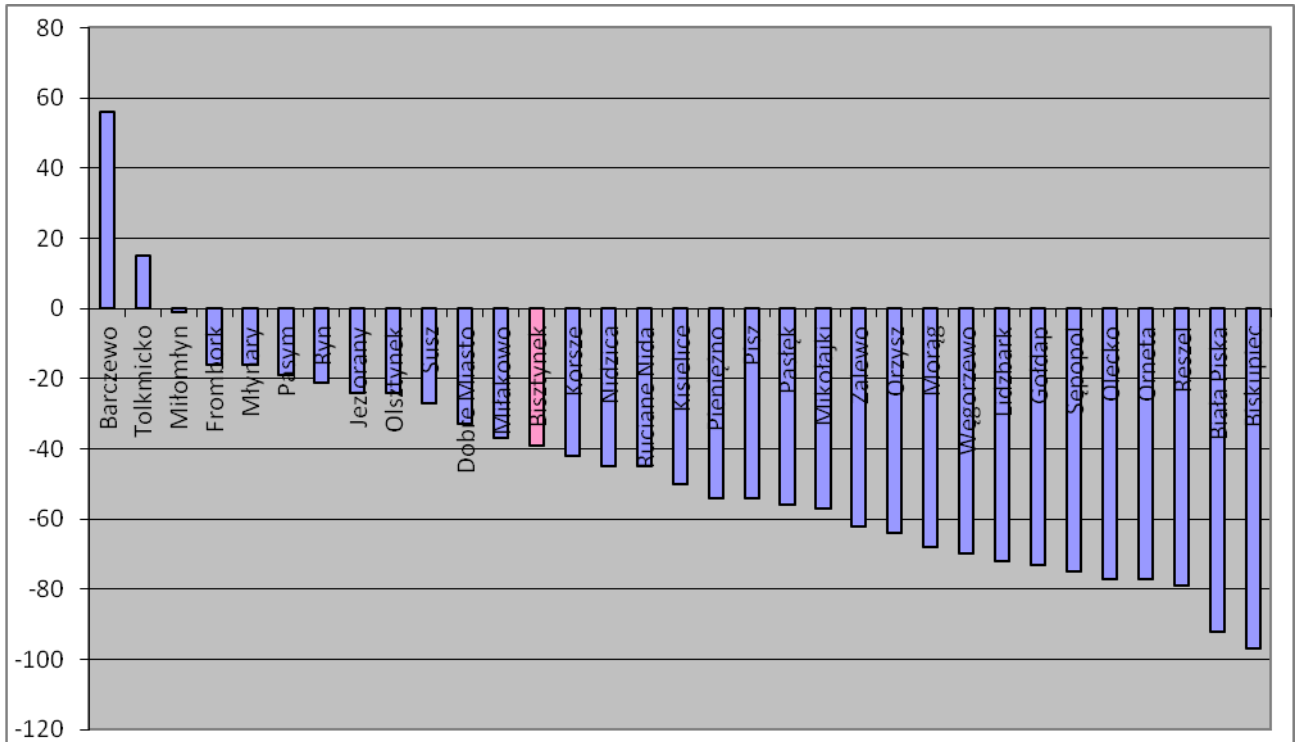
Wykres 2 Przyrost naturalny w Mieście i Gminie Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

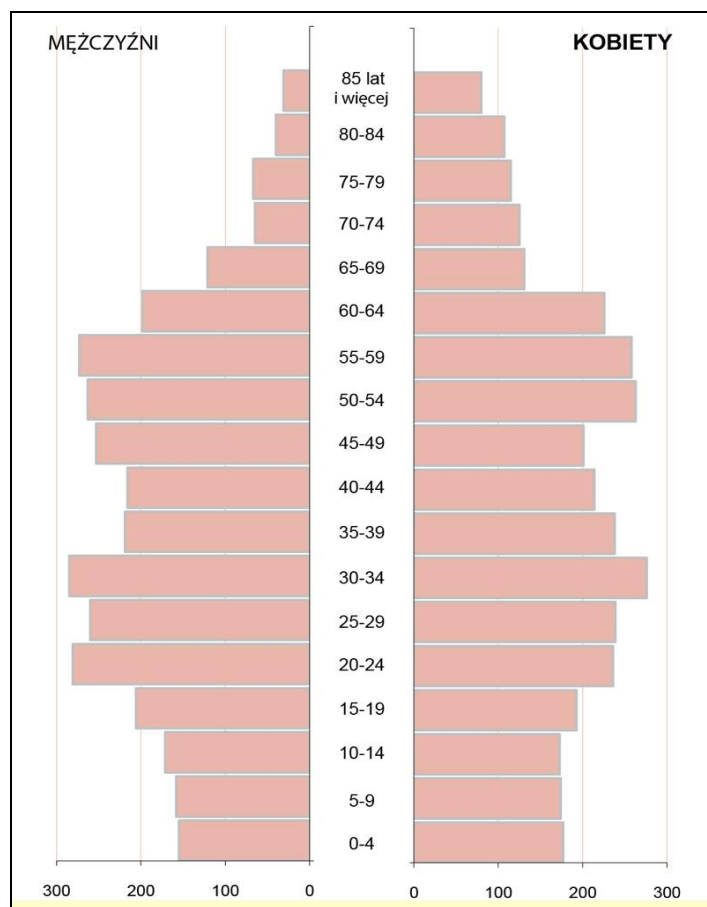
Wykres 3 Migracje wewnętrzne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

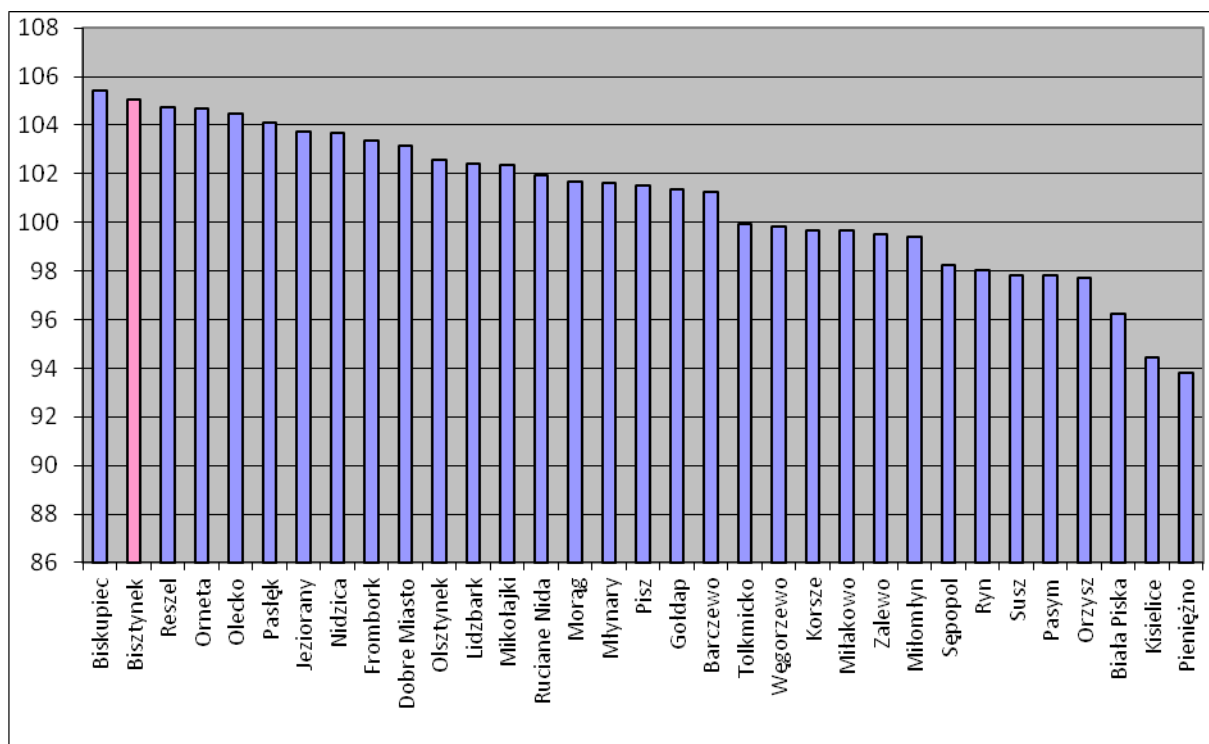
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 4 Ludność Gminy i Miasta Bisztynek wg płci i wieku w 2013 roku

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, Bisztynek

Wykres 5 Kobiety na 100 mężczyzn w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin wiejsko-miejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

To stosunkowo młoda gmina, chociaż starzejąca się. W 2013 roku udział osób w wieku przedprodukcyjnym sięgał 18,2%, w wieku produkcyjnym 65,2%, a w wieku poprodukcyjnym 16,6% wszystkich mieszkańców. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w regionie nie odbiega znacząco od sytuacji w innych województwach Polski, również w zakresie zachodzących zmian. Według prognoz tendencja do starzenia się społeczeństwa lokalnego będzie się nasilać.

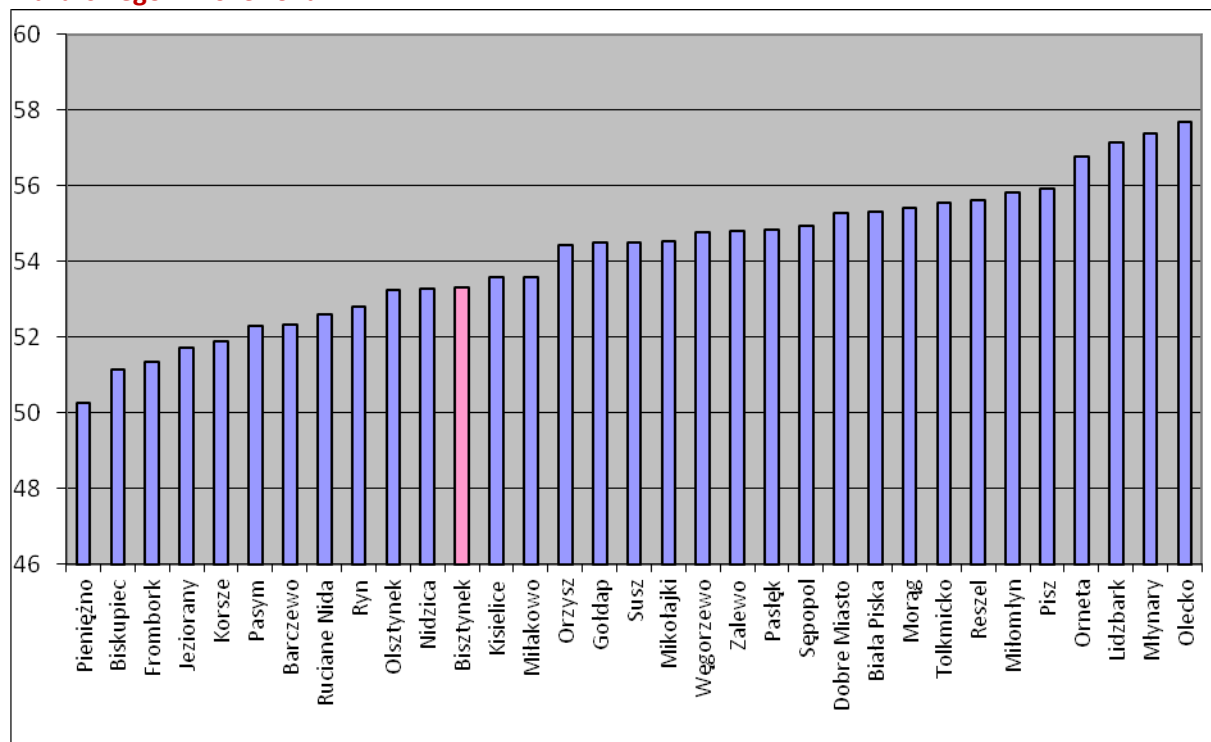
Tabela 2 Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2008-2013

	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność w wieku:							
przedprodukcyjnym	osoba	1350	1265	1367	1332	1266	1218
produkcyjnym	osoba	4191	4199	4451	4420	4397	4362
poprodukcyjnym	osoba	1016	1027	1033	1040	1085	1108
W % ogółem ludność w wieku:							
przedprodukcyjnym	%	20,6	19,5	20,0	19,6	18,8	18,2
produkcyjnym	%	63,9	64,7	65,0	65,1	65,2	65,2
poprodukcyjnym	%	15,5	15,8	15,1	15,3	16,1	16,6

Źródło: Dane GUS (BDL)

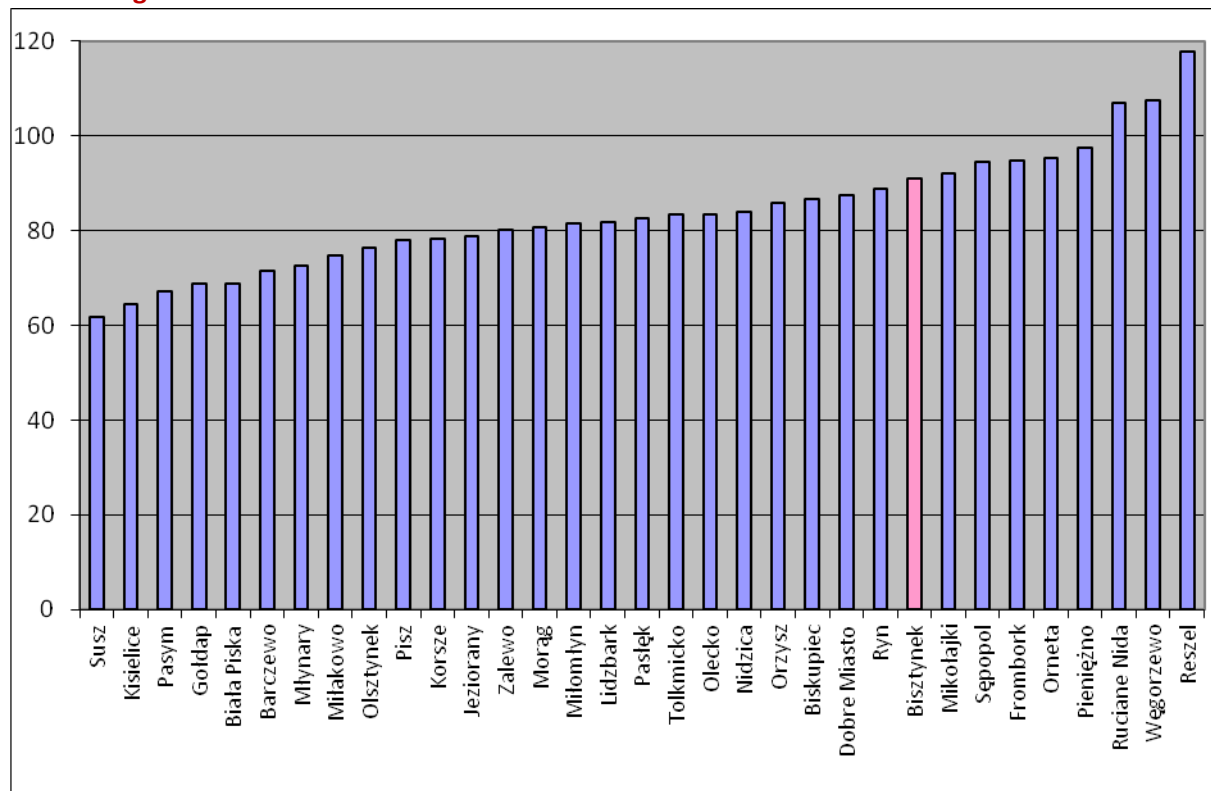
Spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrost liczby osób starszych w kolejnych latach może wpłynąć negatywnie na wielkość zasobów pracy w gminie oraz stworzyć konieczność podjęcia działań w zakresie opieki nad osobami starszymi i dostarczania specjalistycznych usług dla tej grupy ekonomicznej.

Wykres 6 Obciążenie demograficzne - ludność w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

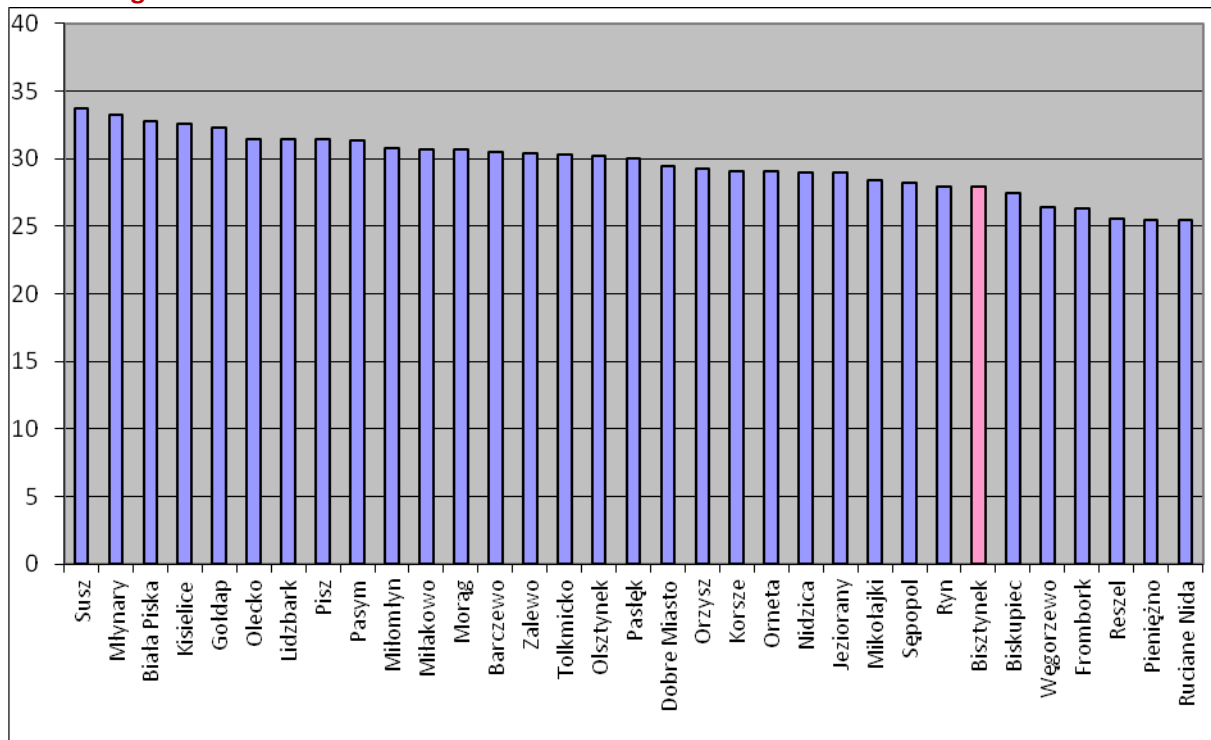
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 7 Obciążenie demograficzne - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

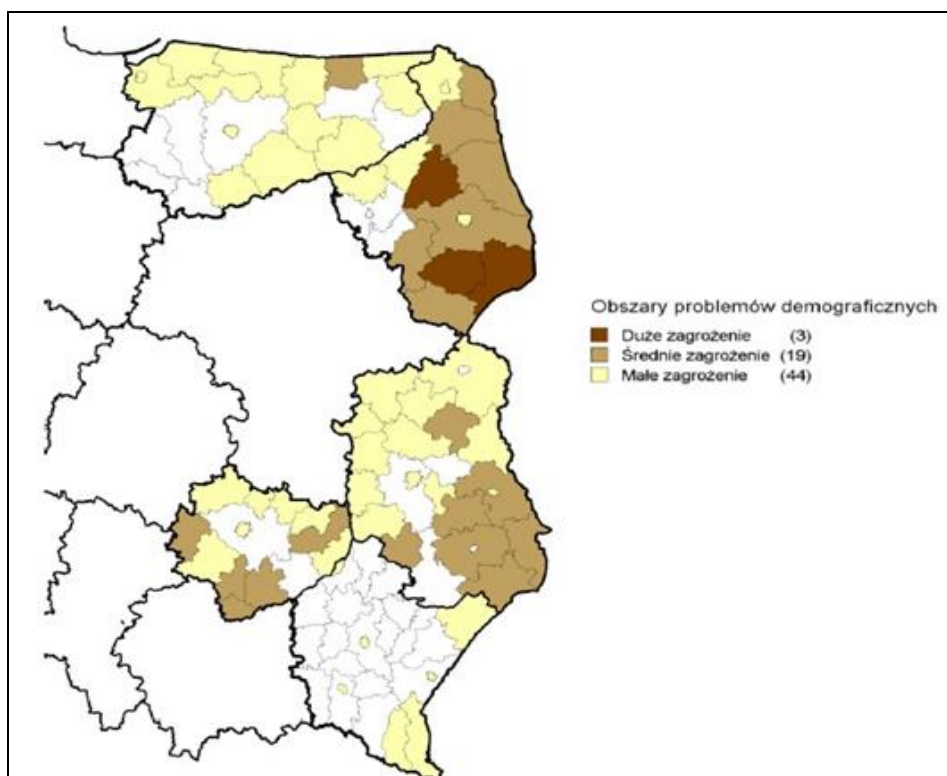
Wykres 8 Obciążenie demograficzne - ludność w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

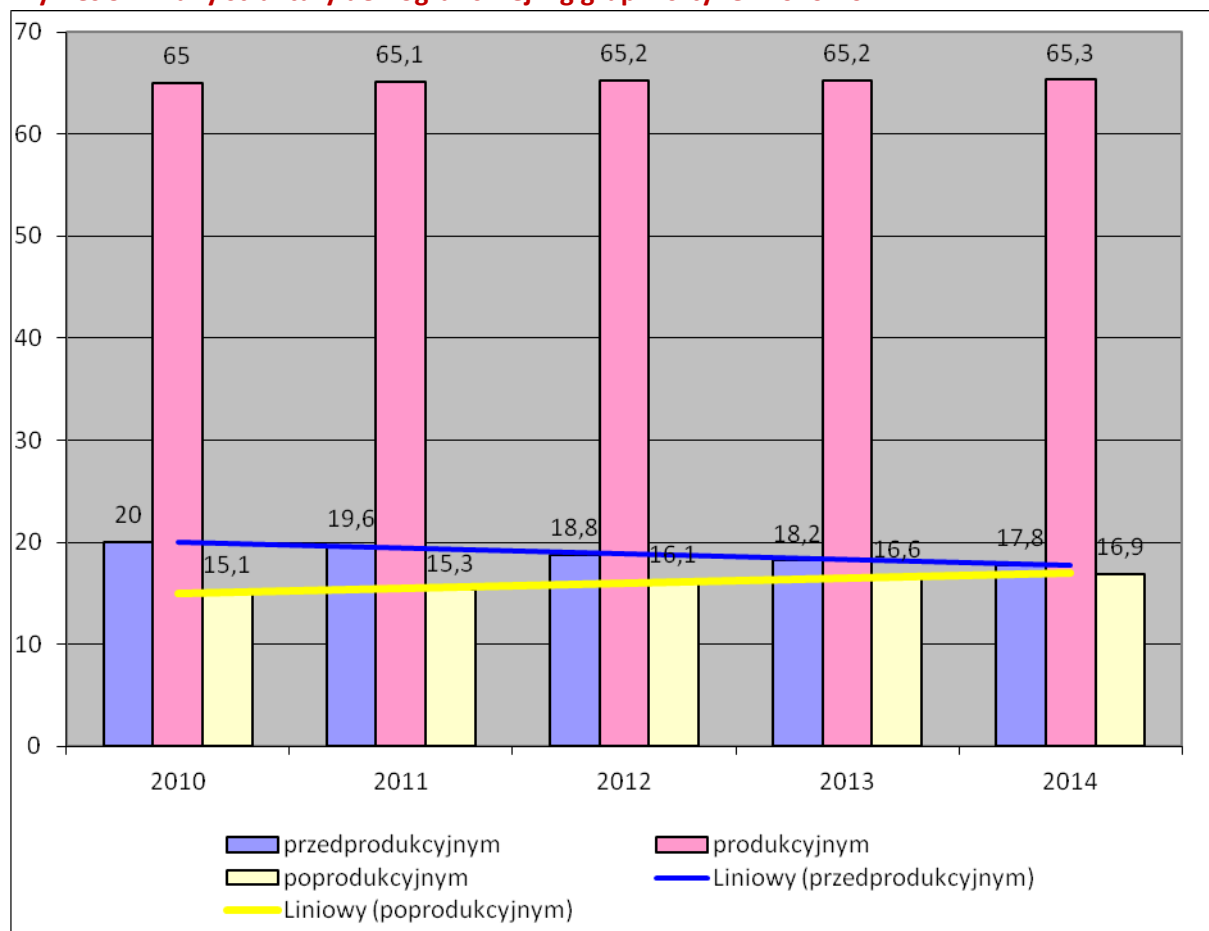
Sytuacja demograficzna gminy Bisztynek kształtuje się dość korzystnie na tle obszaru Polski Wschodniej, nie wykazuje zagrożenia procesami depopulacyjnymi.

Mapa 6 Obszary problemów demograficznych w powiecie bartoszyckim na tle Polski Wschodniej

Źródło: Aktualne problemy demograficzne regionu Polski Wschodniej, Raporty i analizy EUROREGnr5/2010, Warszawa 2010

Wykres 9 Zmiany struktury demograficznej wg grup Bisztynek 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Sytuacja demograficzna gminy jest jeszcze korzystna, ale w najbliższych latach pogorszy się. Główną przyczyną jest systematyczny spadek ludności w wieku przedprodukcyjnym i wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. Wskaźniki obciążenia demograficznego obecnie korzystne, systematycznie będą się pogarszać.

Edukacja

W 2013 roku subwencja oświatowa w gminie wyniosła 5096,2 tys. zł.

Liczba ludności w 2013 roku według edukacyjnych grup wieku w Gminie i Mieście Bisztynek wynosiła:

- 184 – dzieci w wieku 0-2 lata
- 288 – dzieci w wieku 3-6 lat
- 386 – dzieci w wieku 7-12 lat
- 220 – młodzież w wieku 13-15 lat

Tabela 3 Podstawowe dane na temat szkolnictwa w Gminie i Mieście Bisztynek w 2013 roku

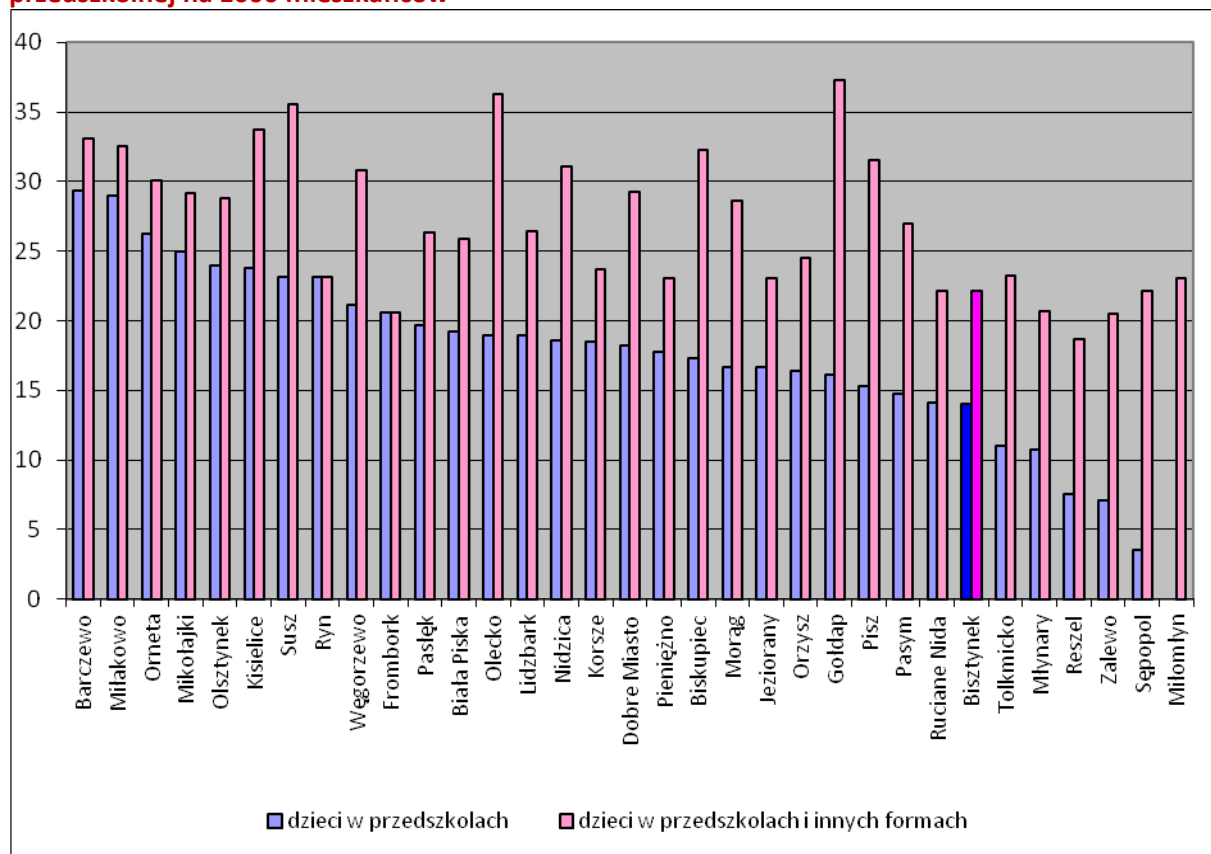
	2013 rok
Szkoły podstawowe	3
w tym specjalne	-
Gimnazja	1
w tym specjalne	-
Szkoły ponadgimnazjalne	0
Uczniowie w szkołach:	
podstawowych	366
w tym specjalnych	-
gimnazjalnych	215
w tym specjalnych	-

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014 – Bisztynek

Część potrzeb edukacyjnych, także w zakresie szkolnictwa specjalnego zaspakajana jest przez placówki oświatowe powiatu bartoszyckiego oraz ościennych.

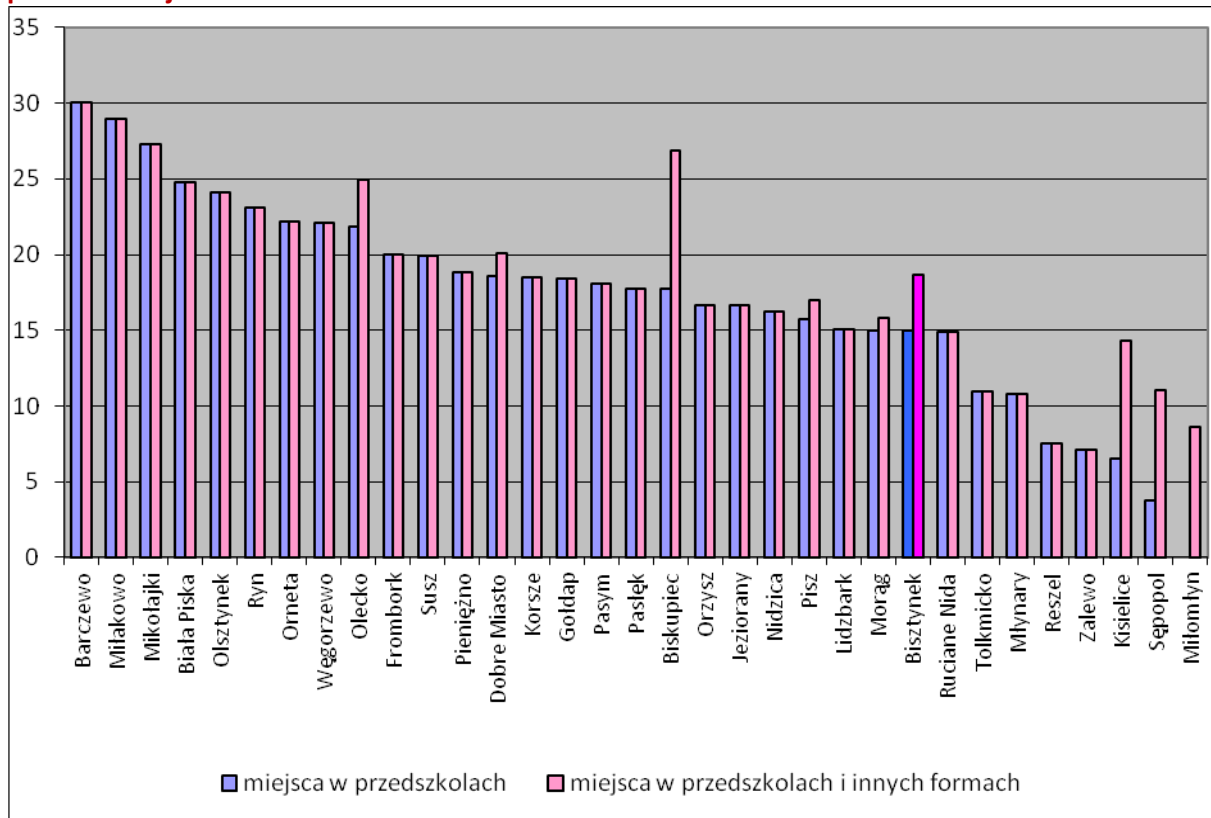
W Gminie i Mieście Bisztynek w 2013 roku funkcjonowało jedno przedszkole, dwa oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz jeden punkt przedszkolny.

Wykres 10 Wychowanie przedszkolne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku- dzieci w przedszkolach i innych formach opieki przedszkolnej na 1000 mieszkańców

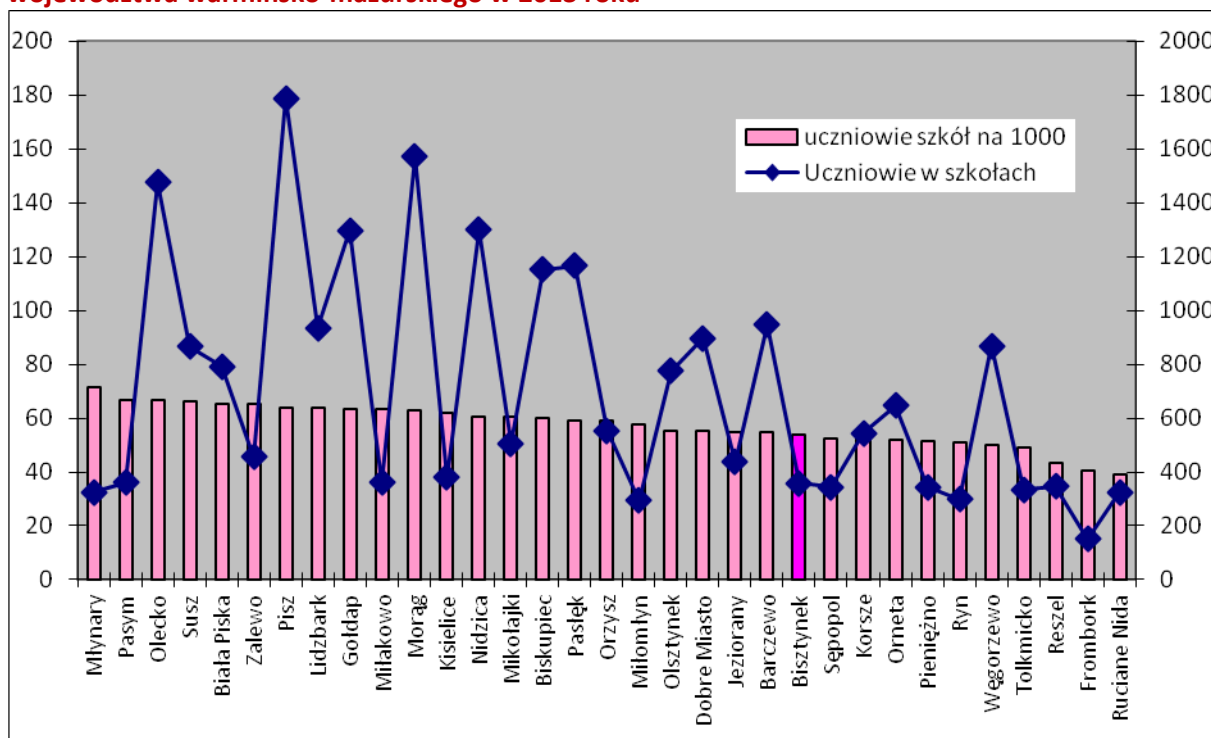
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 11 Wychowanie przedszkolne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku – miejsca w przedszkolach i innych formach opieki przedszkolnej na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 12 Uczniowie szkół podstawowych w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

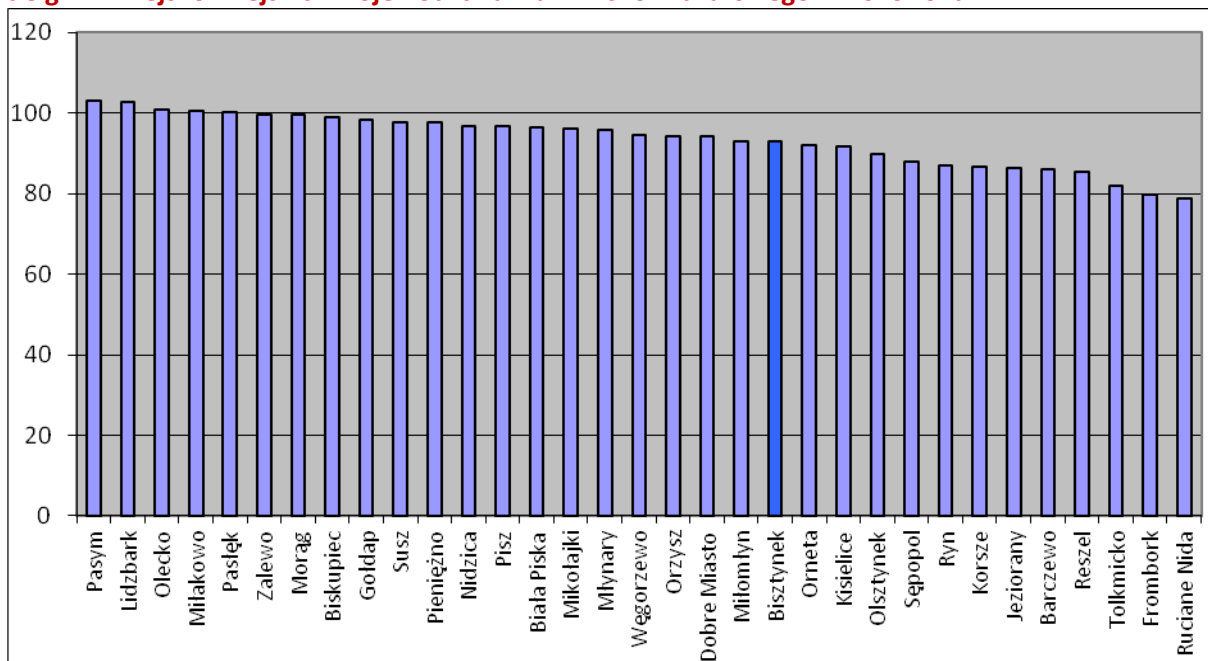
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Tabela 4 Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe i gimnazjalne

	jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
szkoły podstawowe	%	93,76	98,22	89,62	92,23	91,50	93,01
szkoły gimnazjalne	%	100,36	98,43	93,55	90,24	91,49	85,45

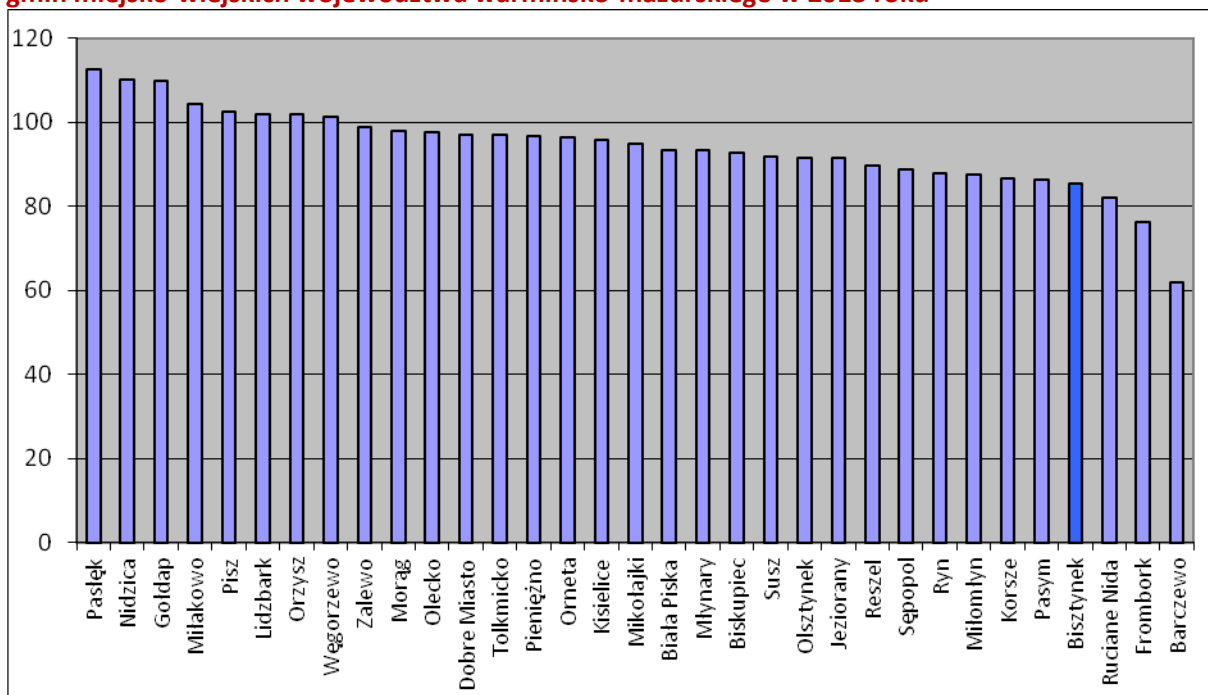
Źródło: Dane GUS (BDL)

Wykres 13 Szkolnictwo podstawowe - współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

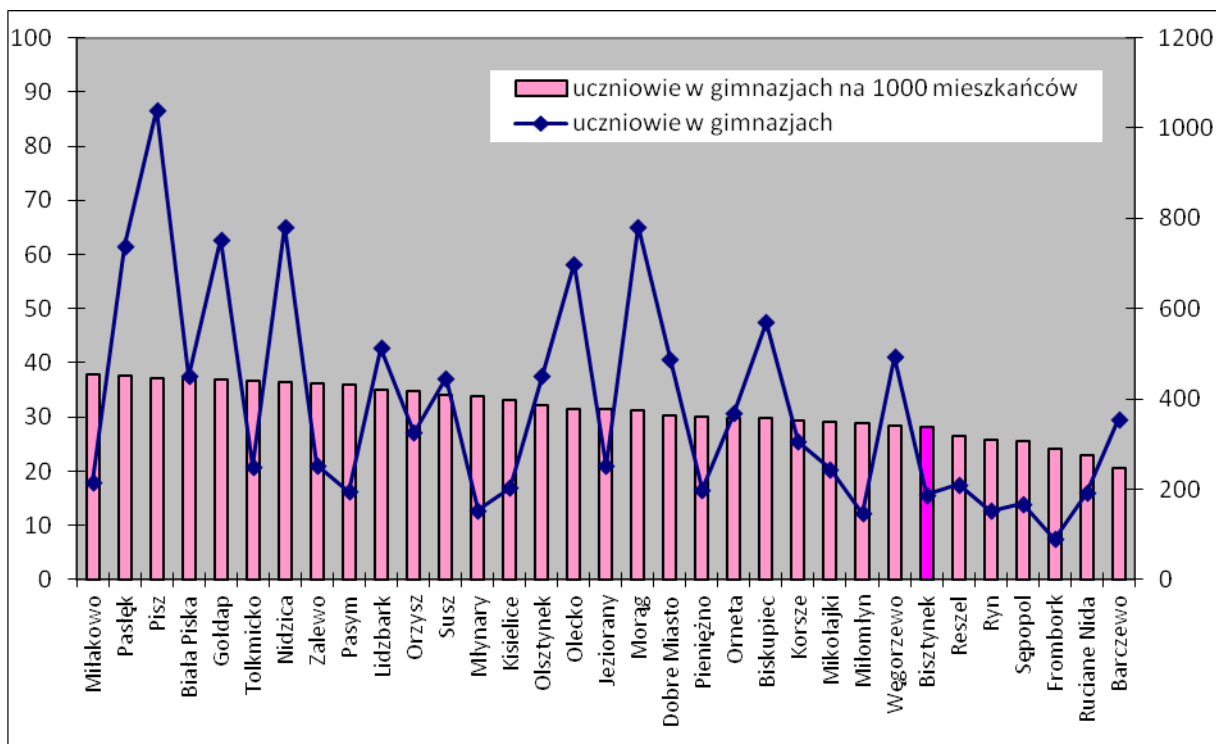
Wykres 14 Szkolnictwo gimnazjalne - współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 15 Uczniowie szkół gimnazjalnych w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

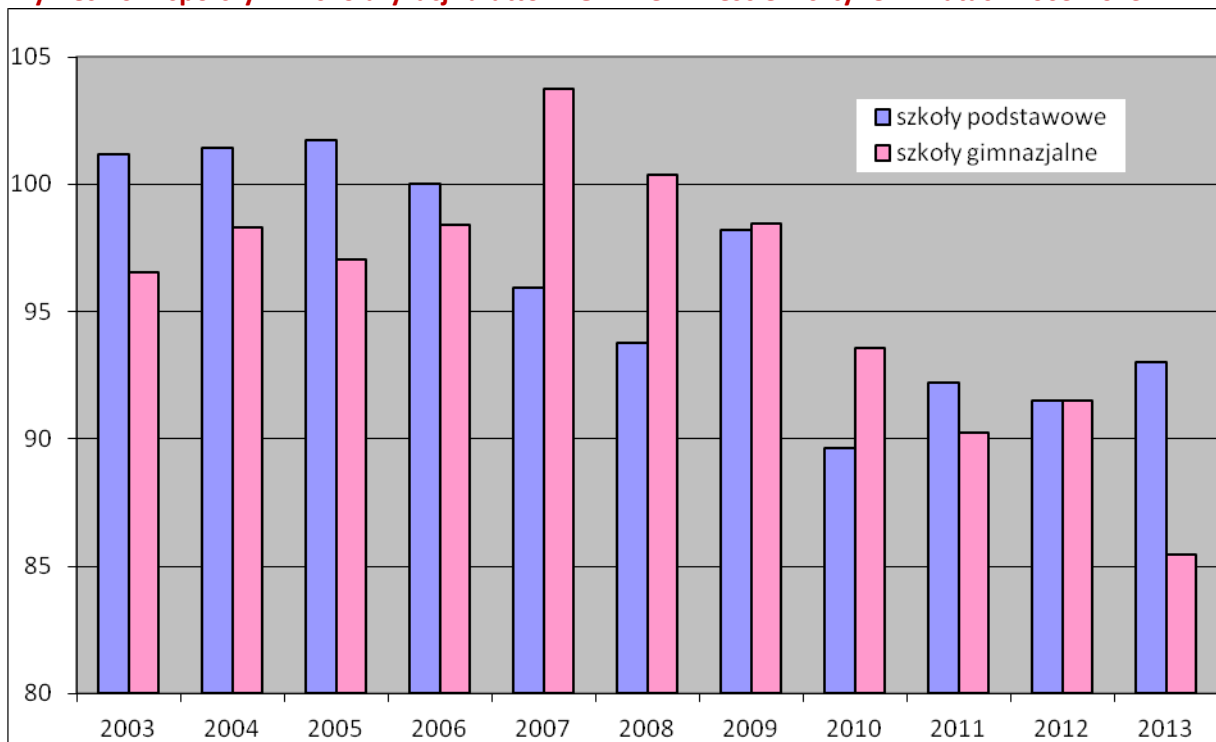

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

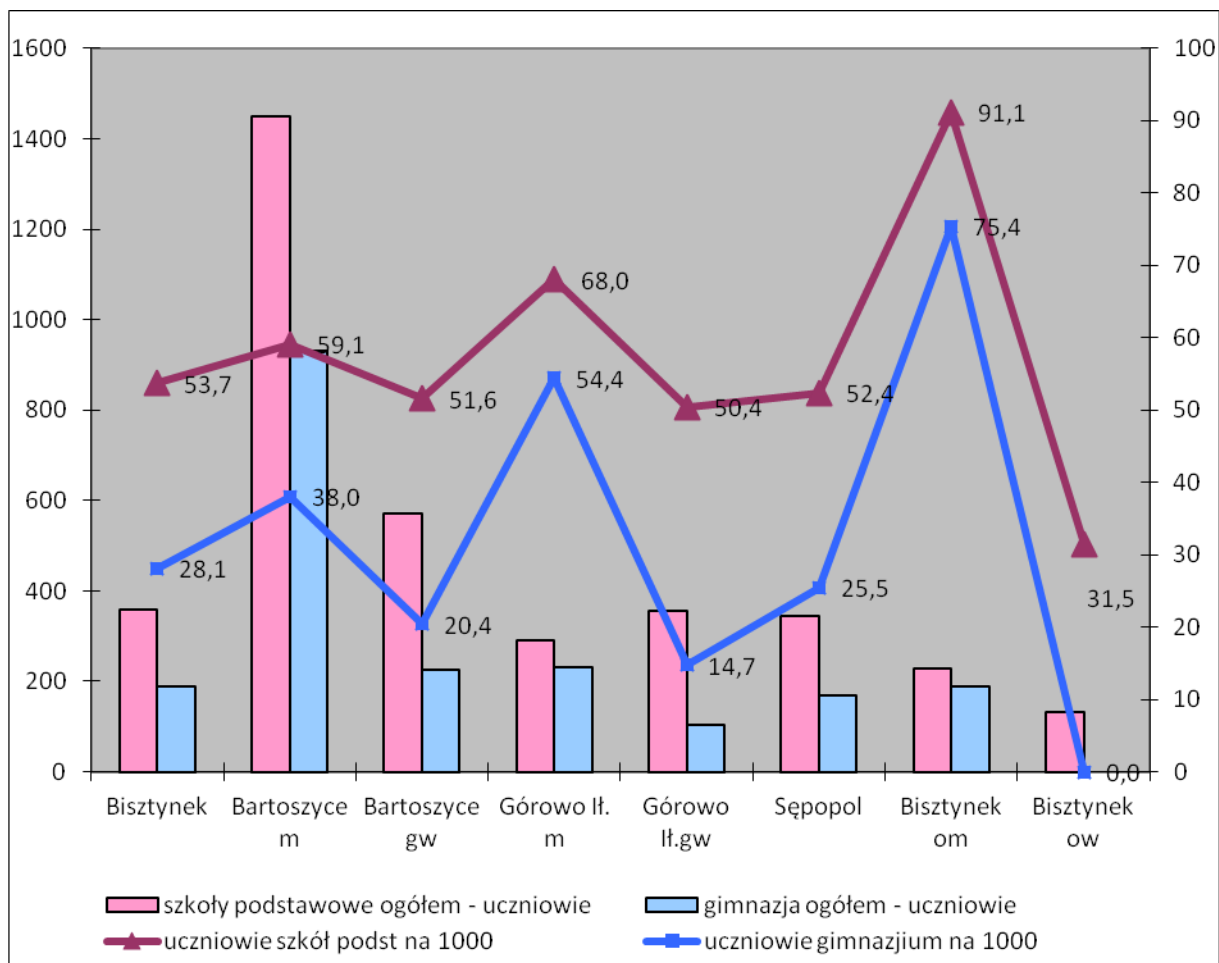
Współczynniki skolaryzacji Gminy i Miasta Bisztynek dla szkoły podstawowej i gimnazjum wynoszą poniżej 100, od kilku lat systematycznie zmniejszają się, co świadczy o tym, że część uczniów korzysta ze szkół poza gminą. Na uczniów uczących się poza gminą subwencja oświatowa nie jest naliczana, przez co gmina ma niższe dochody.

Wykres 16 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2003-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 17 Uczniowie w szkołach podstawowych i gimnazjach w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

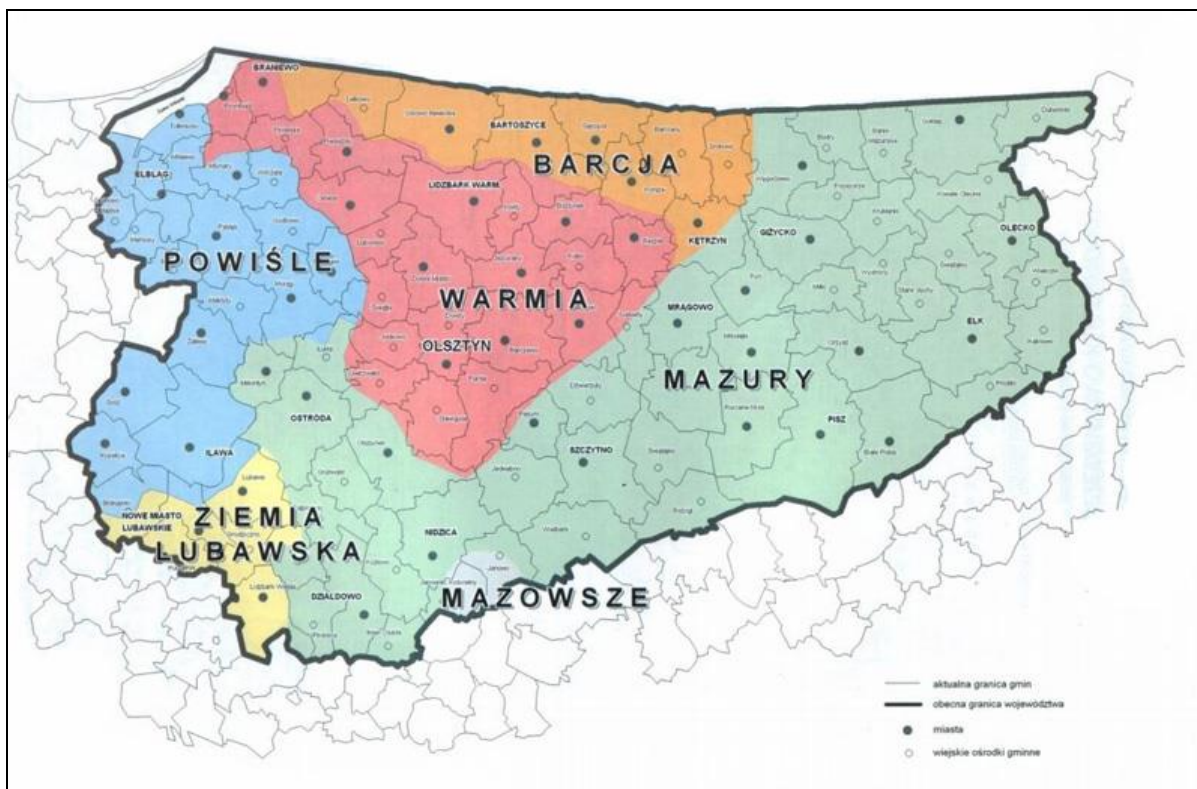
Kultura

Położenie Gminy i Miasta Bisztynek na terenach, które na przestrzeni wieków przynależały do różnych narodowości wpłynęło na jego wielokulturowość. Punktem zwrotnym, podobnie jak w przypadku innych miast, miasteczek i wsi województwa warmińsko-mazurskiego był rok 1945 – rozpoczął się proces wymiany ludności. Na miejsce zamieszkujących tu Warmiaków, Mazurów, Niemców, sprowadzona została ludność z Polski centralnej, kresów wschodnich, Ukraińcy przesiedleni w ramach akcji „Wisła”.

Na tych terenach kultywowane są tradycje polskie i pruskie, a także w pewnej mierze niemieckie przy docenieniu spuścizny ludności rodzimej – Warmiaków i Mazurów oraz ludności osiedlonej.³

Mapa 7 Dziedzictwo kulturowe województwa warmińsko-mazurskiego – krainy historyczne

³ Na podstawie: Izabela Lewandowska, Anita Romulewicz, *Historia kultury i dziedzictwo kulturowe Warmii i Mazur. Bibliografia za lata 1990-2009*, Olsztyn 2010.

Źródło: Dziedzictwo kulturowe Warmii - Mazur - Powiśla: stan zachowania, potencjały i problemy, Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego, Olsztyn 2006

Obiekty zabytkowe objęte ochroną prawną poprzez wpis do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego na terenach wiejskich Gminy i Miasta Bisztynek to głównie kościoły i inne zabytki przykościelne oraz zespoły parków podworskich.

Walory kulturowe gminy koncentrują się głównie w granicach samego miasta Bisztynek. Tu też wyznaczono 6 zespołów obiektów do bezwzględного zachowania. Natomiast znakomita większość dominującej w krajobrazie miasta zabudowy przedwojennej postulowana jest do ochrony konserwatorskiej. Oznacza to, że jakiegokolwiek działania uzgadniane być muszą z konserwatorem.

Dodatkowym elementem są wyznaczone w obrębie miasta strefy konserwatorskie oraz strefa ochrony archeologicznej. Razem obejmują one ok. 60% terenu miasta, w tym prawie wszystkie tereny zurbanizowane.

Tabela 5 Wykaz zabytków nieruchomych Gminy i Miasta Bisztynek

Bisztynek
założenie urbanistyczne starego miasta, XIV- XIX, nr rej.: 186 (B781) z 12.10.1957
kościół farny p.w. św. Macieja, XIV, XVIII, nr rej.: A-413 z 12.10.1957
budynek gospodarczy obok kościoła, XVIII, nr rej.: 518 (B/85) z 12.10.1957
kościół ewangelicki, ul. 9 Maja, 1883-1888, nr rej.: 2204 z 23.12.1983
kapliczka przydrożna, pocz. XVIII, 1825, nr rej.: 624 z 7.10.1968
cmentarz rzym.-kat., ul. Wojska Polskiego, XX, nr rej.: 3693 z 19.03.1987
kościół, ob. kaplica cmentarna p.w. św. Mikołaja, 1612-1618, 1892, nr rej.: 623 z 7.10.1967
cmentarz ewangelicko-augsburski, ul. Grodzka, pocz. XIX, nr rej.: 3692 z 19.03.1987
kapliczka, nr rej.: 2206 z 27.05.1993
brama Lidzbarska, XV, XVI, XVIII, nr rej.: 519 (B/82) z 12.10.1957
remiza strażacka, ul. Grodzka, k. XIX, nr rej.: 4215 z 11.05.1992

<p>Grzęda Reszelska kościół par. p.w. św. Mikołaja, XV-XIX, nr rej.: 630 z 8.10.1967 cmentarz przykościelny, nr rej.: 3788 z 19.03.1987</p>
<p>Księżno kaplica rzym.-kat., k. XIX, nr rej.: 2248 z 21.10.1996</p>
<p>Lądek kaplica fil. p.w. MB Królowej Aniołów, poł. XIX, nr rej.: 2250 z 8.02.1999</p>
<p>Mołdyty zespół dworski, XVIII-XIX: - dwór, nr rej.: 618 z 7.10.1967 - park, nr rej.: 1333 z 29.11.1978</p>
<p>Nisko zespół dworski, k. XIX: dwór, nr rej.: 2256 z 10.07.2000 park, nr rej.: 1431 z 24.05.1978</p>
<p>Paluzy kościół par. p.w. Świętego Krzyża, 2 poł. XIV, nr rej.: 637 z 12.10.1967 cmentarz przykościelny, nr rej.: j.w. dwór, ob. dom nr 18,1870, nr rej.: 4111 z 9.05.1989</p>
<p>Prosioty kościół par. p.w. Wniebowzięcia NMP, XVI, 1842-1844, nr rej.: 641 z 12.10.1967 cmentarz przykościelny, nr rej.: 3787 z 19.03.1987</p>
<p>Sątopy kościół par. p.w. św. Jodoka, XIV, 1884-1886, nr rej.: 2265 z 9.05.1989 cmentarz przykościelny, nr rej.: 3786 z 19.03.1987 plebania, k. XVIII, nr rej.: 642 z 12.10.1967</p>
<p>Sątopy-Samulewo zespół dworski, XVIII, nr rej.: 129 (S/27) z 13.03.1950: dwór i park</p>
<p>Sułowo kościół par. p.w. Świętego Krzyża, 1500-XIX, nr rej.: 763 z 26.11.1967 oraz 856 z 21.08.1968 cmentarz przykościelny, nr rej.: 3785 z 19.03.1987 kapliczka przydrożna obok cmentarza par., k. XIX, nr rej.: 2269 z 9.05.1989 kapliczka przydrożna obok cmentarza par., k. XIX, nr rej.: 2270 z 9.05.1989 kapliczka przydrożna przy drodze do Rokitnika, k. XVIII, nr rej.: 2273 z 9.05.1989 cmentarz rzym.-kat., nr rej.: 3784 z 19.03.1987</p>
<p>Unikowo kościół p.w. św. Jana Chrzciciela, XV, nr rej.: 620 z 7.10.1967 cmentarz grzebalny, nr rej.: 3783 z 19.03.1987 dwór nr 17, 1890, nr rej.: 4110 z 9.05.1989</p>
<p>Wozławki kościół par. p.w. św. Antoniego z kaplicą rodziny Eulenburgów, XV, XVII-XVIII, nr rej.: 53 (W/8) z 10.09.1949 ogrodzenie, nr rej.: j.w. cmentarz przykościelny, nr rej.: 3782 z 19.03.1987 plebania, nr 10, 2 poł. XVIII, nr rej.: A-4527z 25.06.2009 dom nr 19, k. XIX, nr rej.: 2283 z 18.10.1990</p>

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomości województwa warmińsko-mazurskiego, portal Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie, www.wuoz.olsztyn.pl

- Dni Rodziny w Bisztyнку
- Dni Bisztyńka
- Festiwal Kultury Słowińskiej w Bisztyнку
- Gminne Święto Plonów (dożynki)

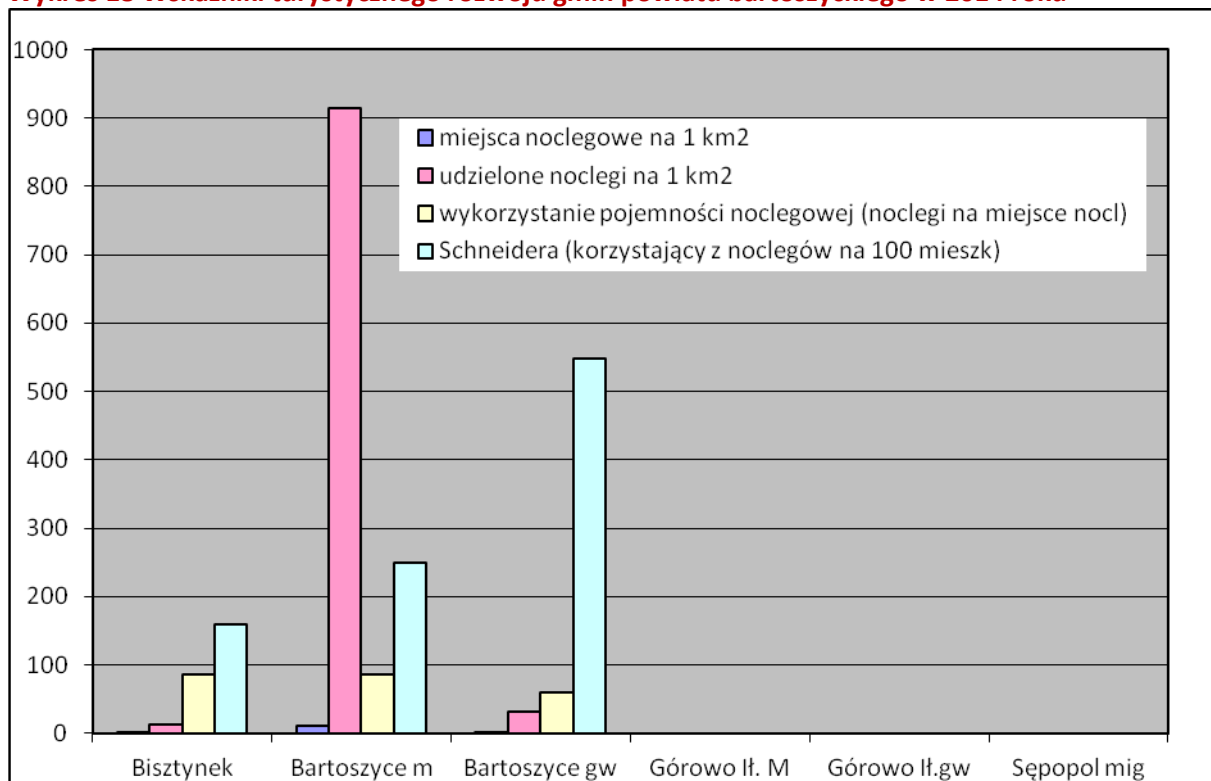
O działania kulturalne i edukacyjne dla mieszkańców gminy dba Ośrodek Kultury i Aktywności Lokalnej w Bisztyнку oraz Biblioteka Publiczna w Bisztyнку wraz z filiami w Prositach, Wozławkach i Sątopach.

Turystyka

Gmina i Miasto Bisztynek leży na dawnym Trakcie Królewskim z Warszawy do Królewca- obecnie Kaliningradu. Na terenie gminy istnieją warunki do rozbudowania oferty związanej z aktywnym wypoczynkiem. Ośrodki rekreacyjne do jazdy konnej i wypraw rowerowych, pagórkowata rzeźba tereny, a także przebiegające przez gminę szlaki komunikacyjne i turystyczne m. in. europejski szlak turystyczny E-11 oraz międzynarodowa trasa rowerowa śladami starych zamków w Lidzbarku Warmińskim, Reszlu, Kętrzynie, stanowią duży atut i mogą przyciągać turystów.

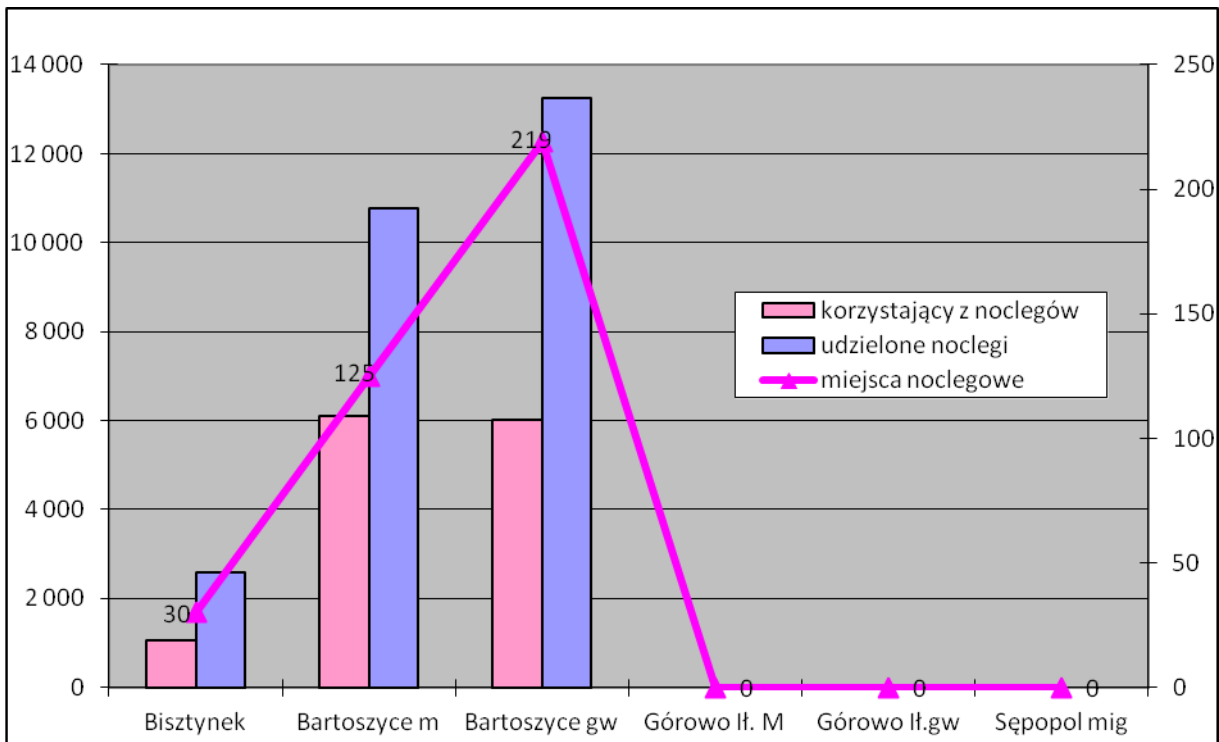
Na terenie gminy funkcjonuje jeden pensjonat objęty w badaniach GUS. Swoją działalność reklamują także gospodarstwa agroturystyczne i kwatery prywatne.

Wykres 18 Wskaźniki turystycznego rozwoju gmin powiatu bartoszyckiego w 2014 roku

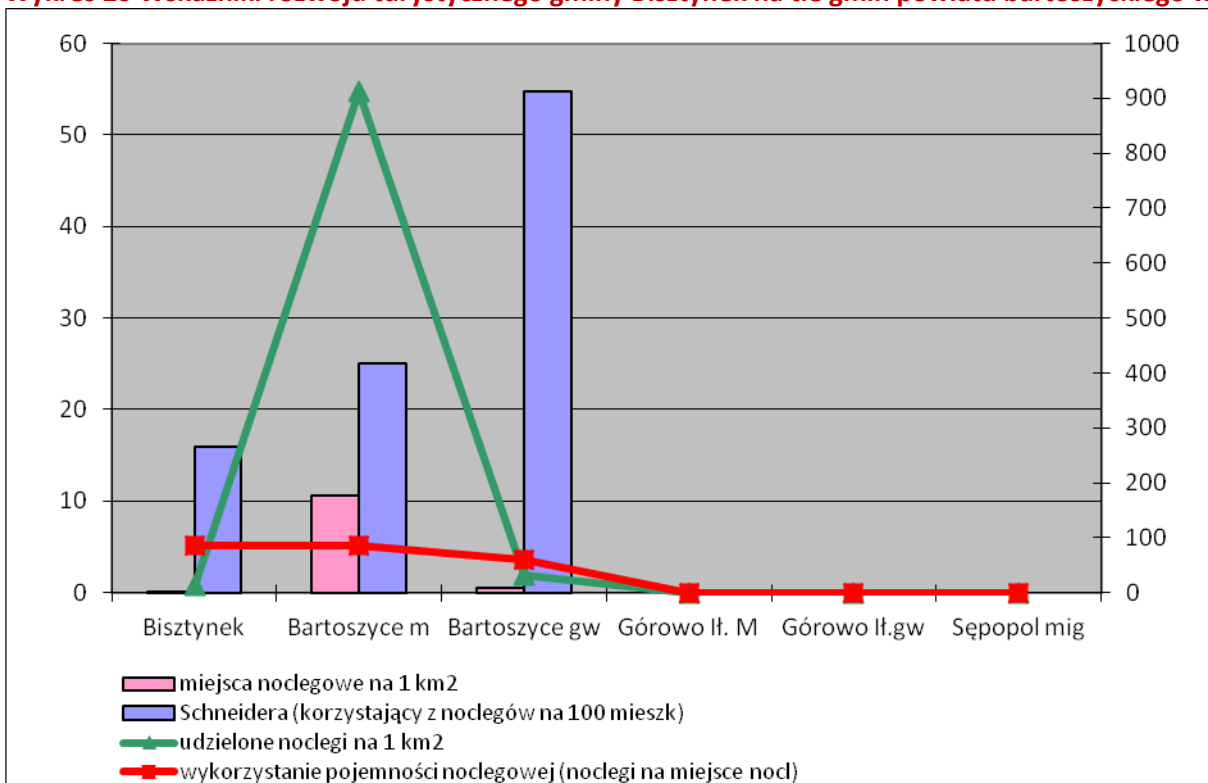
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

WYKRES 19 KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW, UDZIELONE NOCLEGI ORAZ MIEJSCA NOCLEGOWE W MIEJSKO-WIEJSKIEJ GMINIE BISZTYNEK NA TLE GMIN POWIATU BARTOSZYCKIEGO W 2014 ROKU

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 20 Wskaźniki rozwoju turystycznego gminy Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

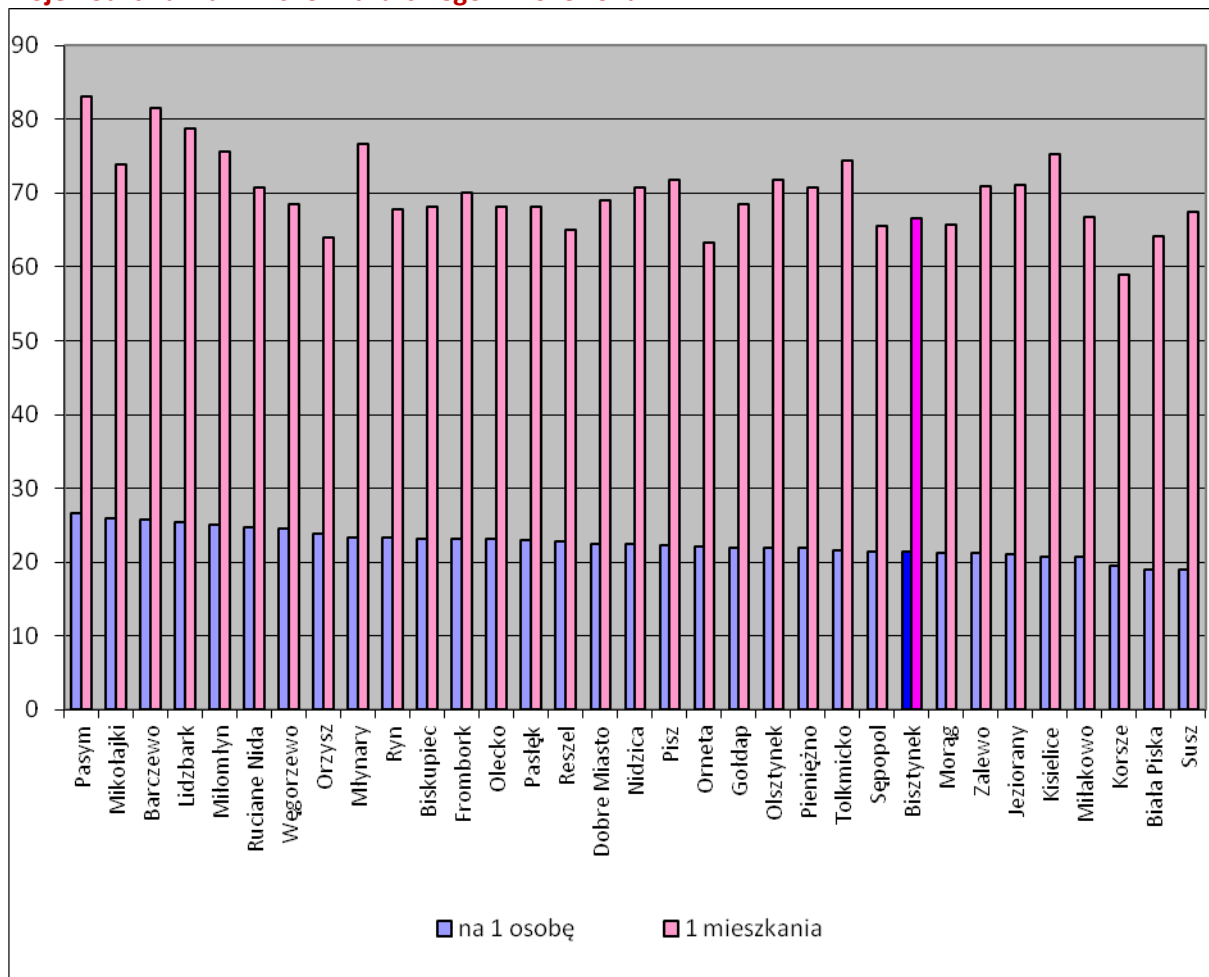
Analiza wskaźników rozwoju turystycznego pozwala określić stosunkowo słabe wykorzystanie rozwoju turystyki, zwłaszcza na tle dwóch gmin powiatu bartoszyckiego, gmin Bartoszyce miejskiej i wiejskiej.

Zasoby mieszkaniowe

W 2013 roku w Gminie i Mieście Bisztynek zgodnie z danymi GUS było 2147 mieszkań.

Powierzchnia mieszkań w porównaniu do gmin miejsko-wiejskich jest nieco mniejsza niż średnia, zarówno w przeliczeniu na osobę jak i na mieszkanie.

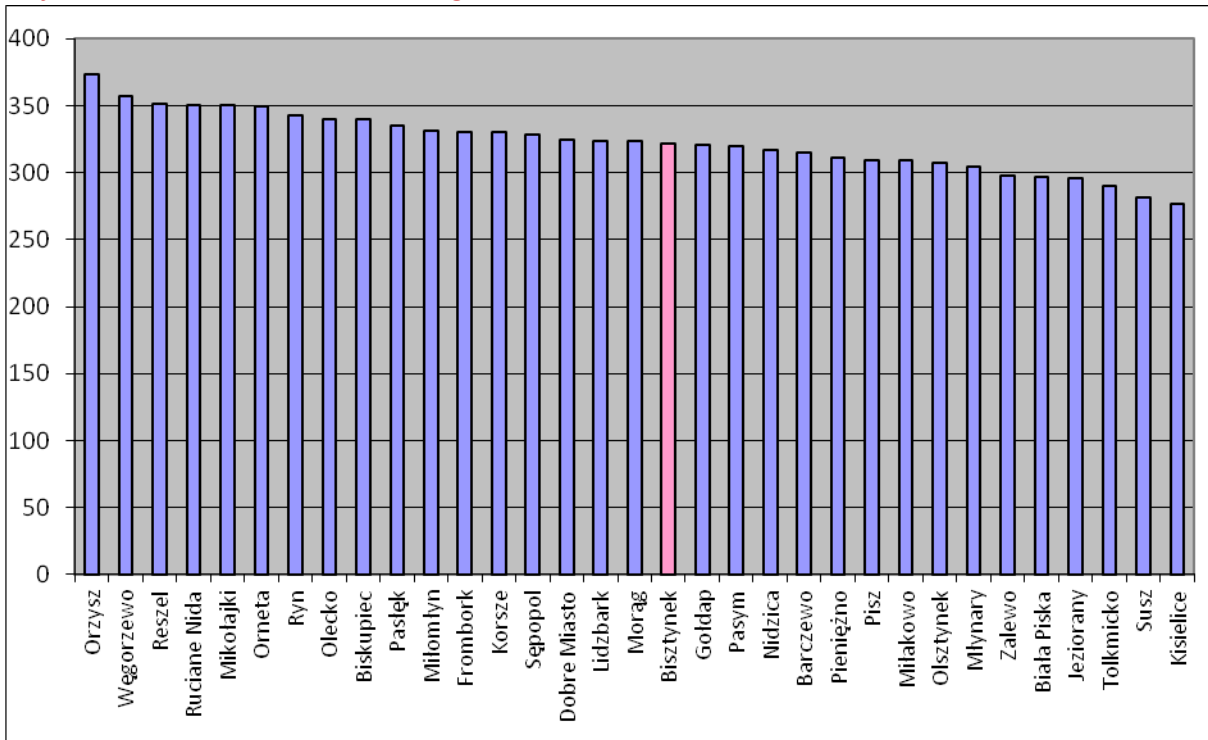
Wykres 21 Powierzchnia mieszkań w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Mieszkań na 1000 mieszkańców Gmina i Miasto Bisztynek ma również mniej niż średnia dla gmin miejsko-wiejskich, a także w porównaniu do gmin powiatu bartoszyckiego.

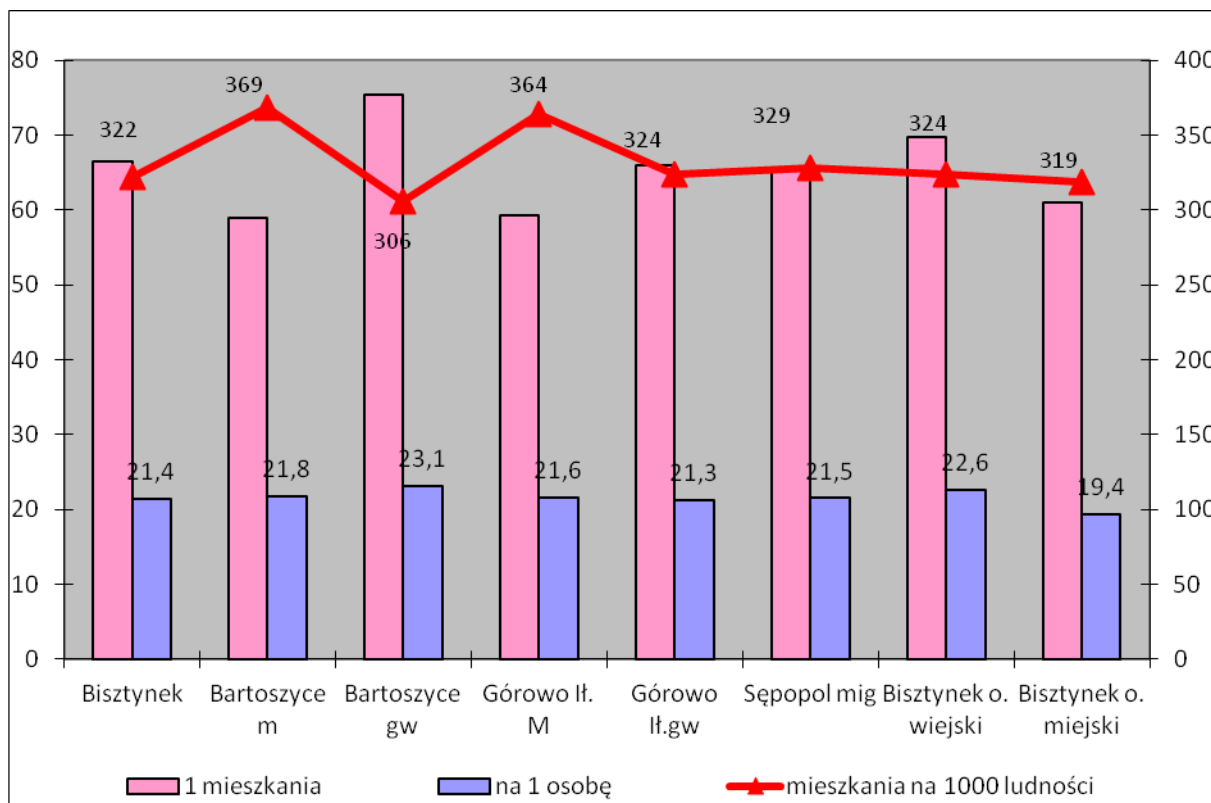
Wykres 22 Mieszkania na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 23 Zasoby mieszkaniowe w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku (powierzchnia użytkowa ogółem i na jedną osobę oraz mieszkania na 1000 ludności)

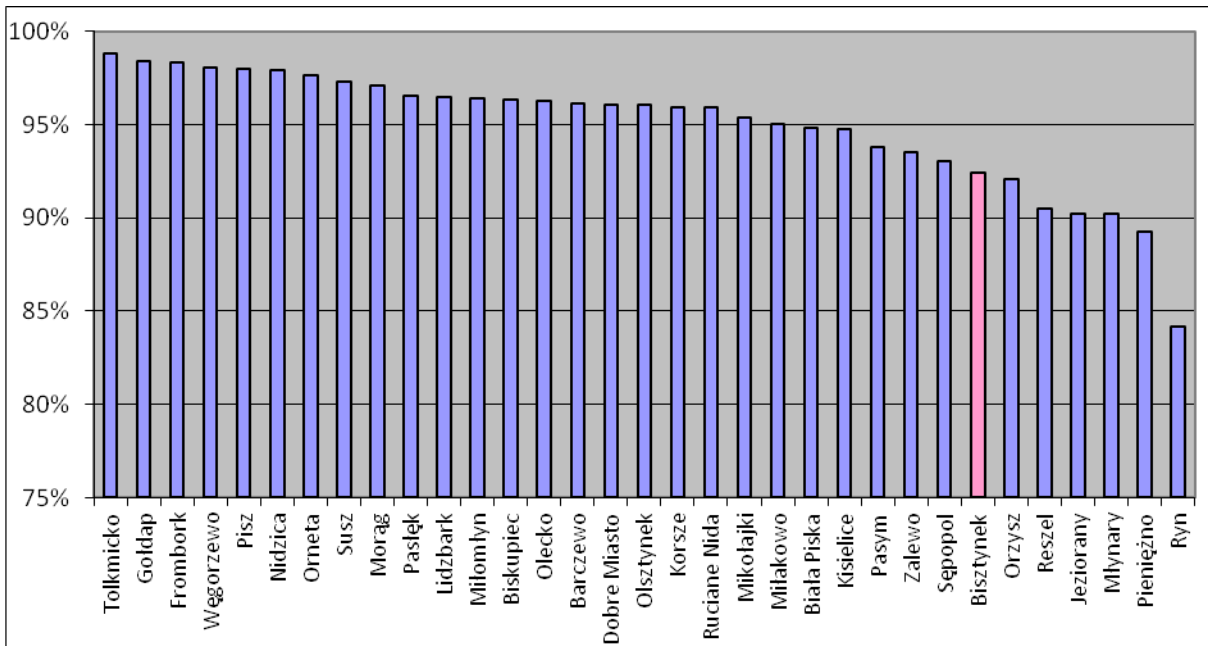

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Gospodarka komunalna

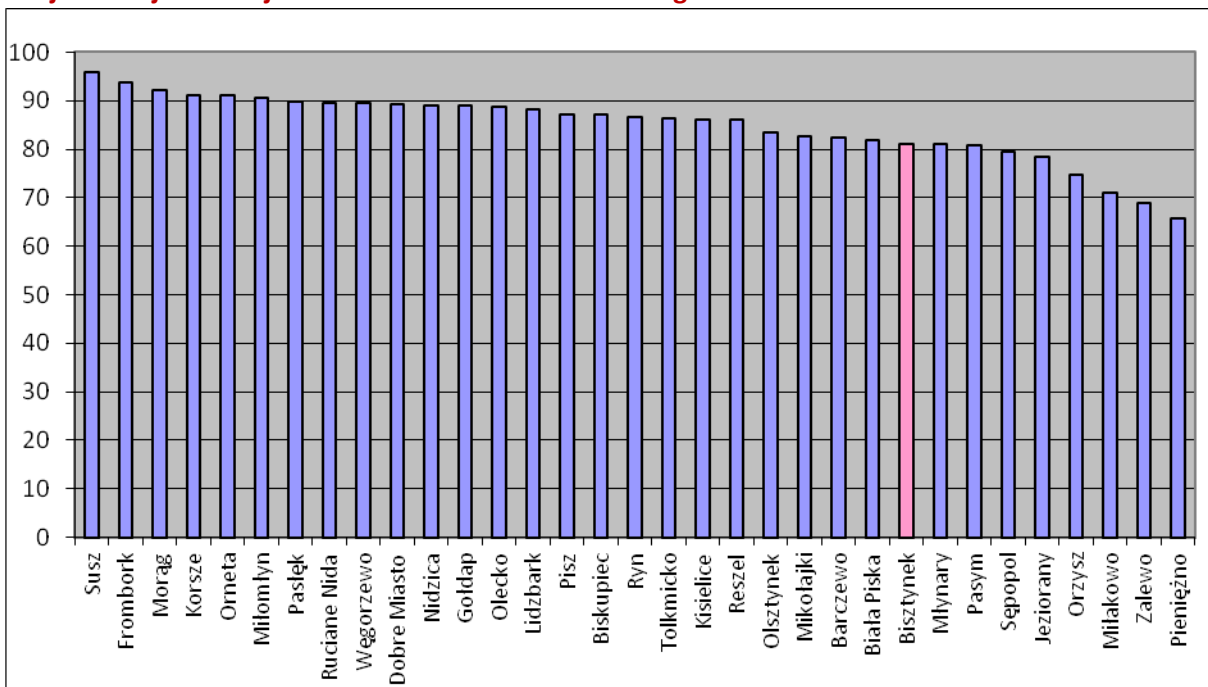
Dziedzina dotyczy zarówno wyposażenia mieszkań w media techniczne jak i wskaźniki ukazujące jaki % mieszkańców może korzystać z określonych mediów.

Wykres 24 Wyposażenie mieszkań w wodociąg w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

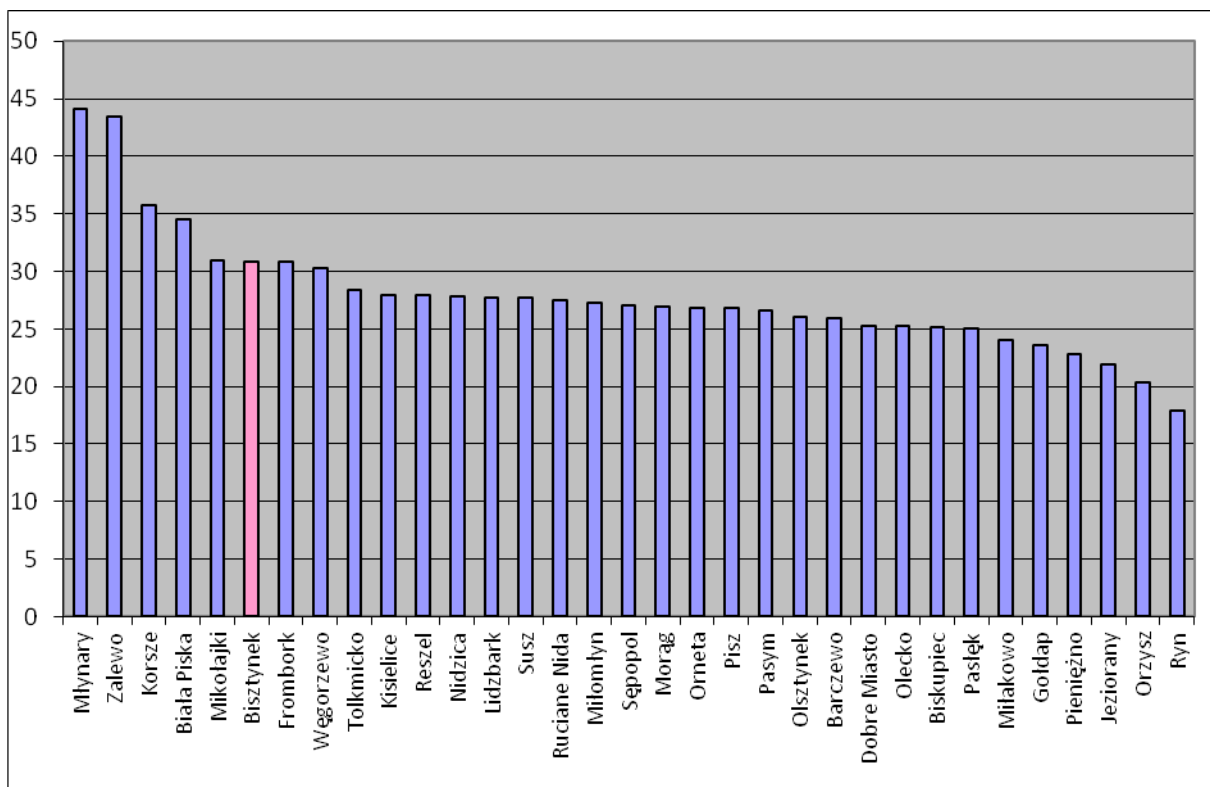
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 25 Korzystający z wodociągu do ludności ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

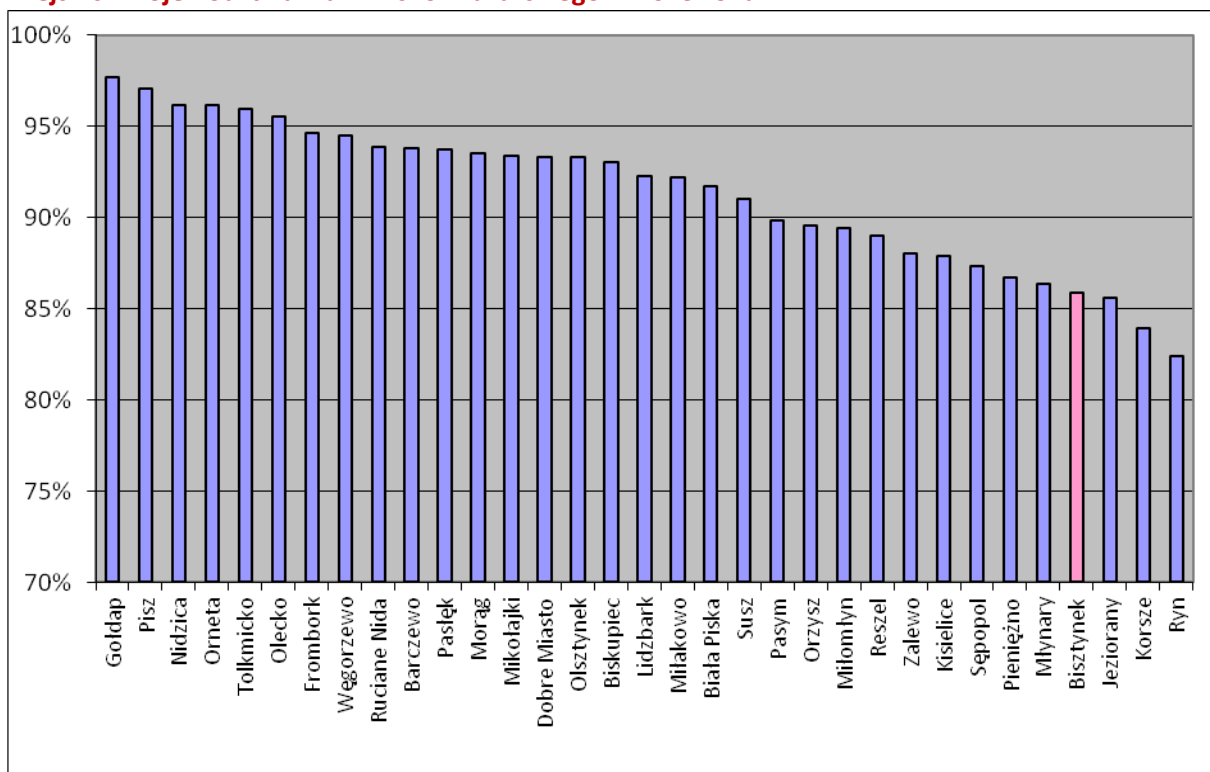
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 26 Zużycie wody z wodociągu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

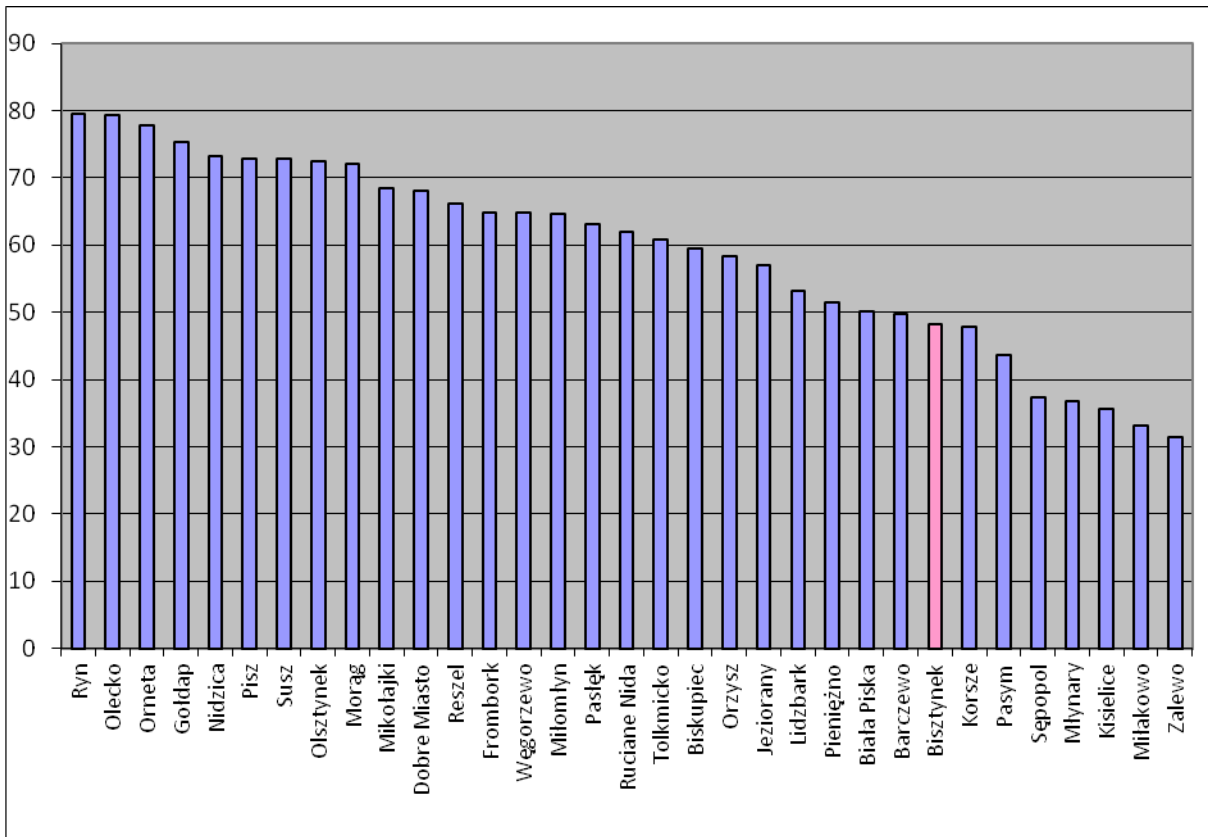
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 27 Wyposażenie mieszkań w ustęp spłukiwany w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

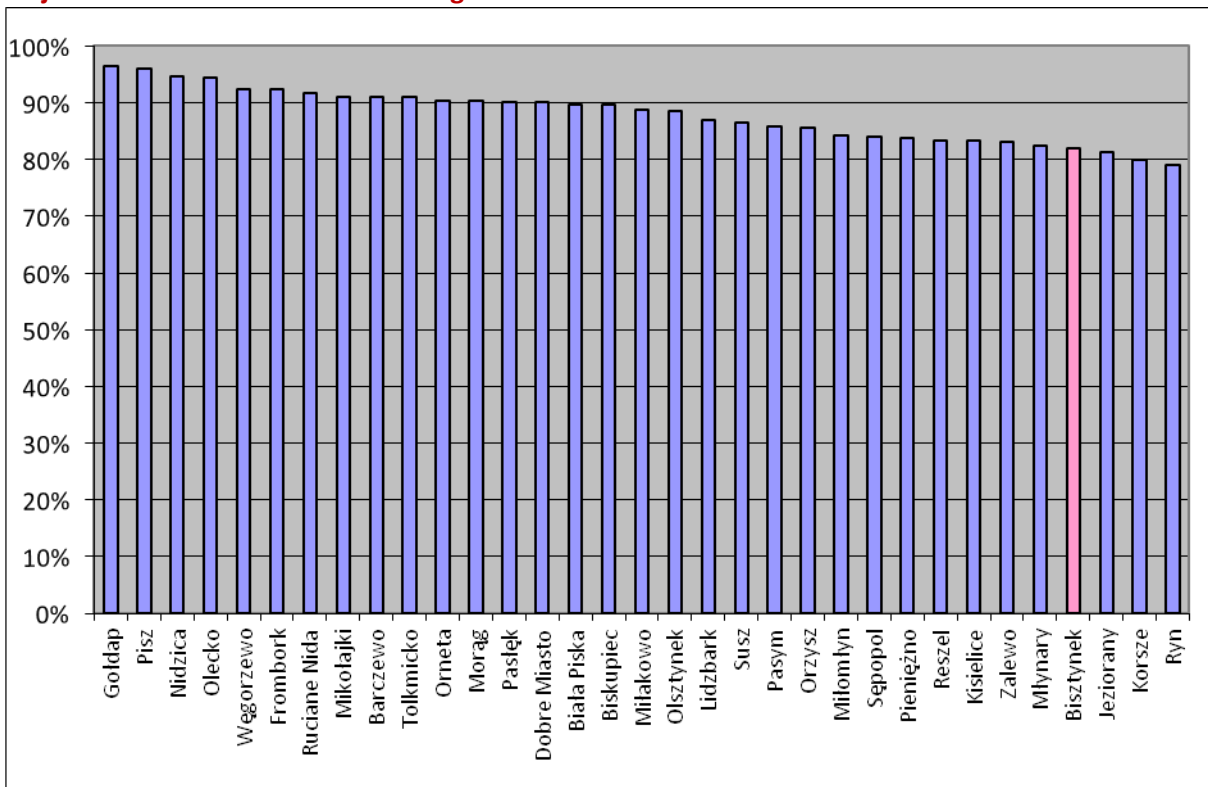
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 28 Korzystający z kanalizacji w stosunku do ludności ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

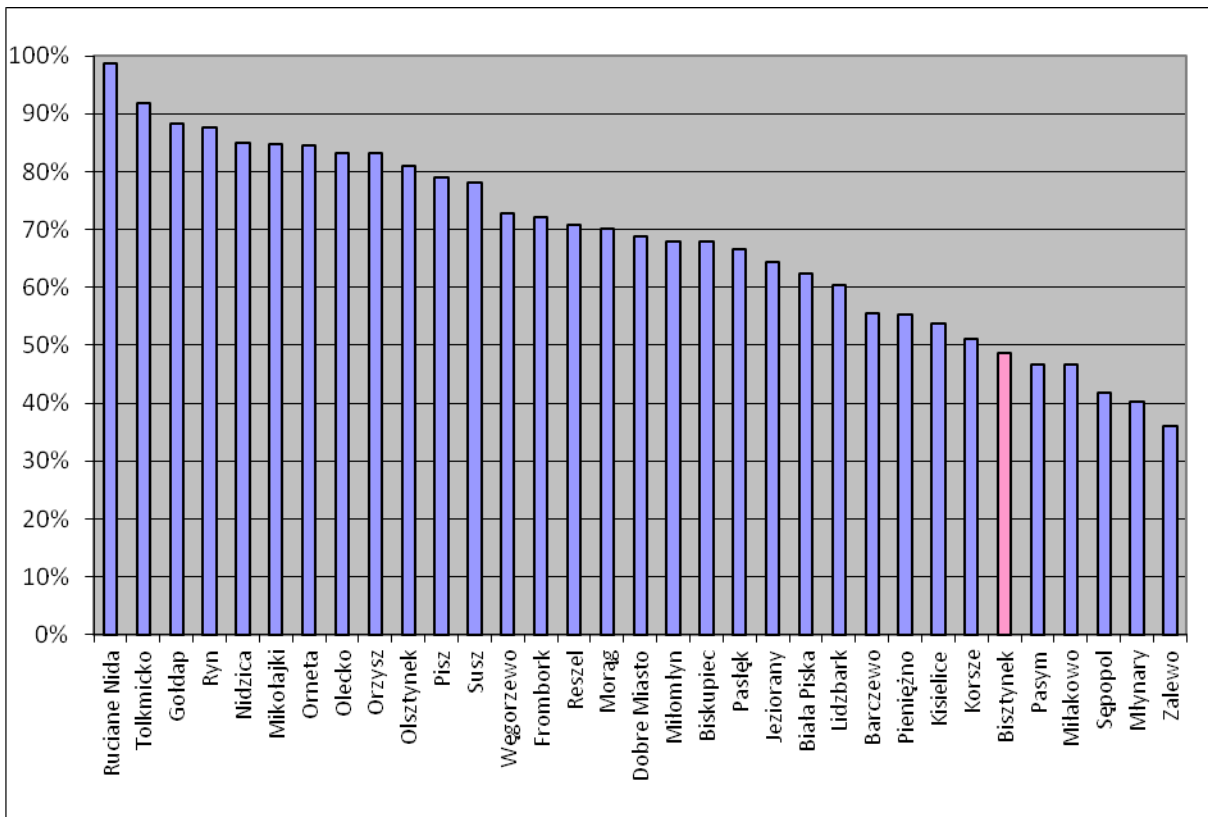
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 29 Wyposażenie mieszkań w łazienkę w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

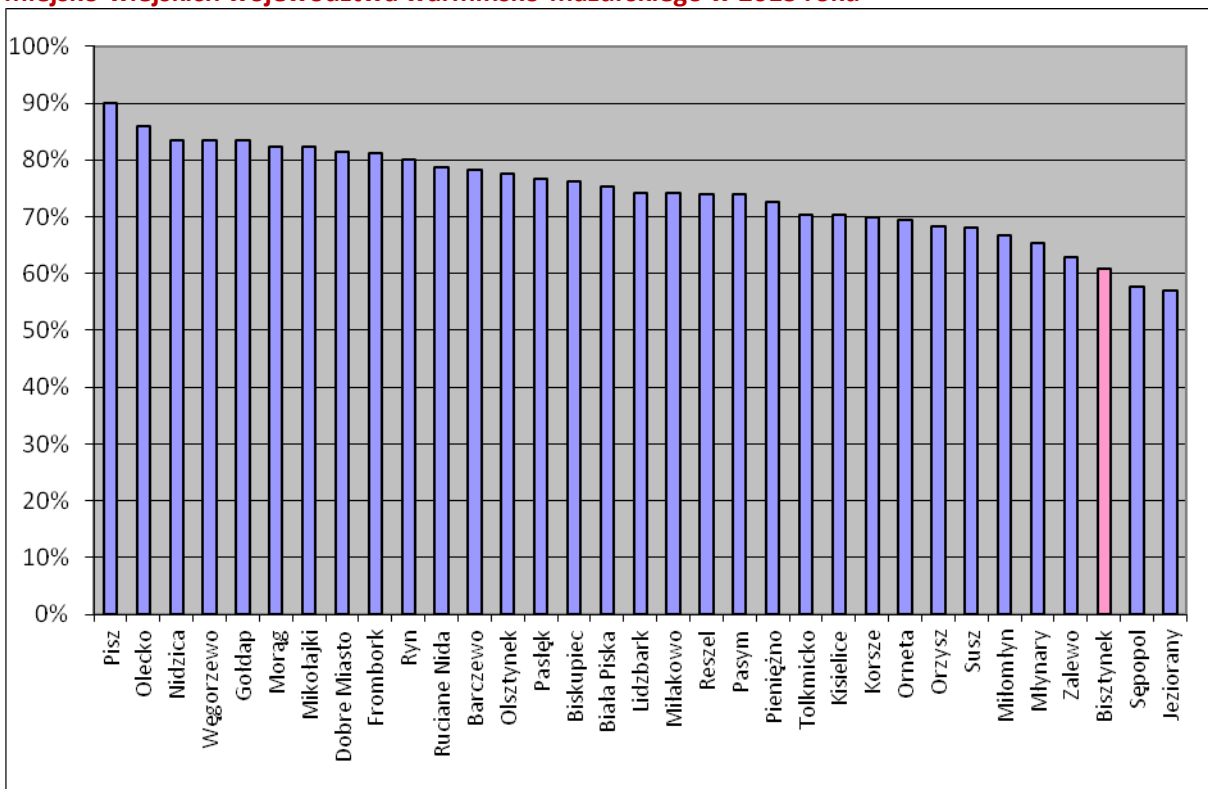
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 30 Procent ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

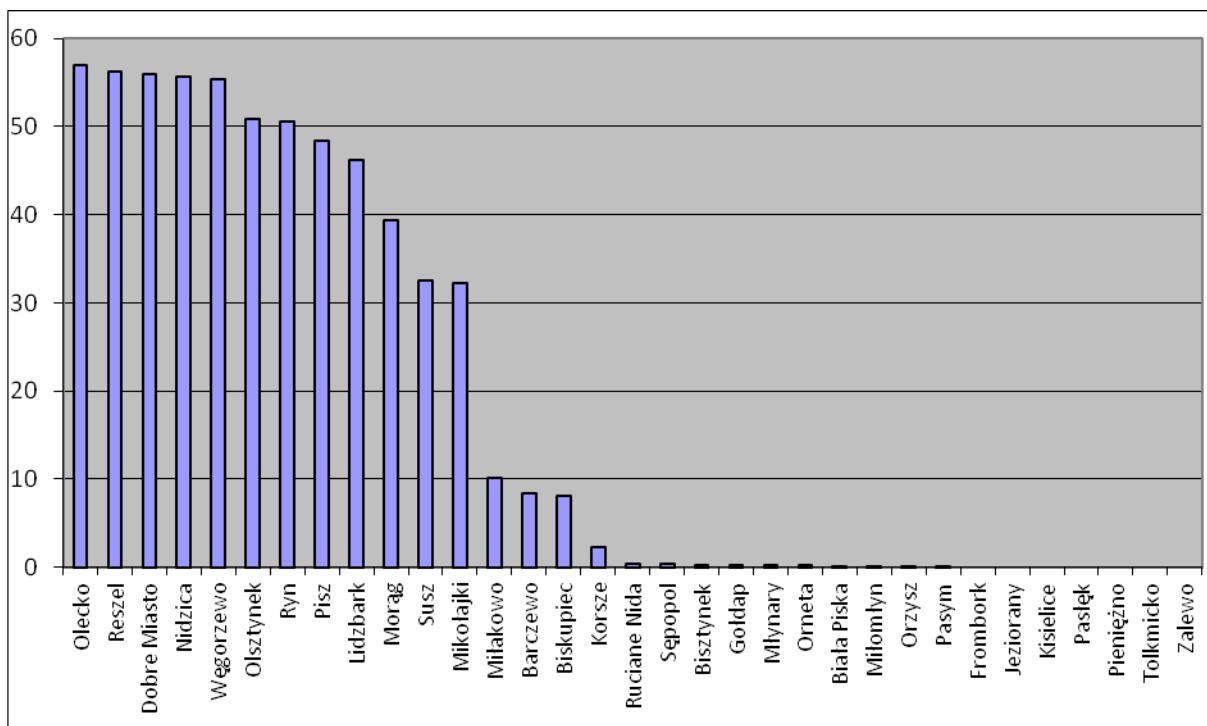
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 31 Wyposażenie mieszkań w centralne ogrzewanie w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

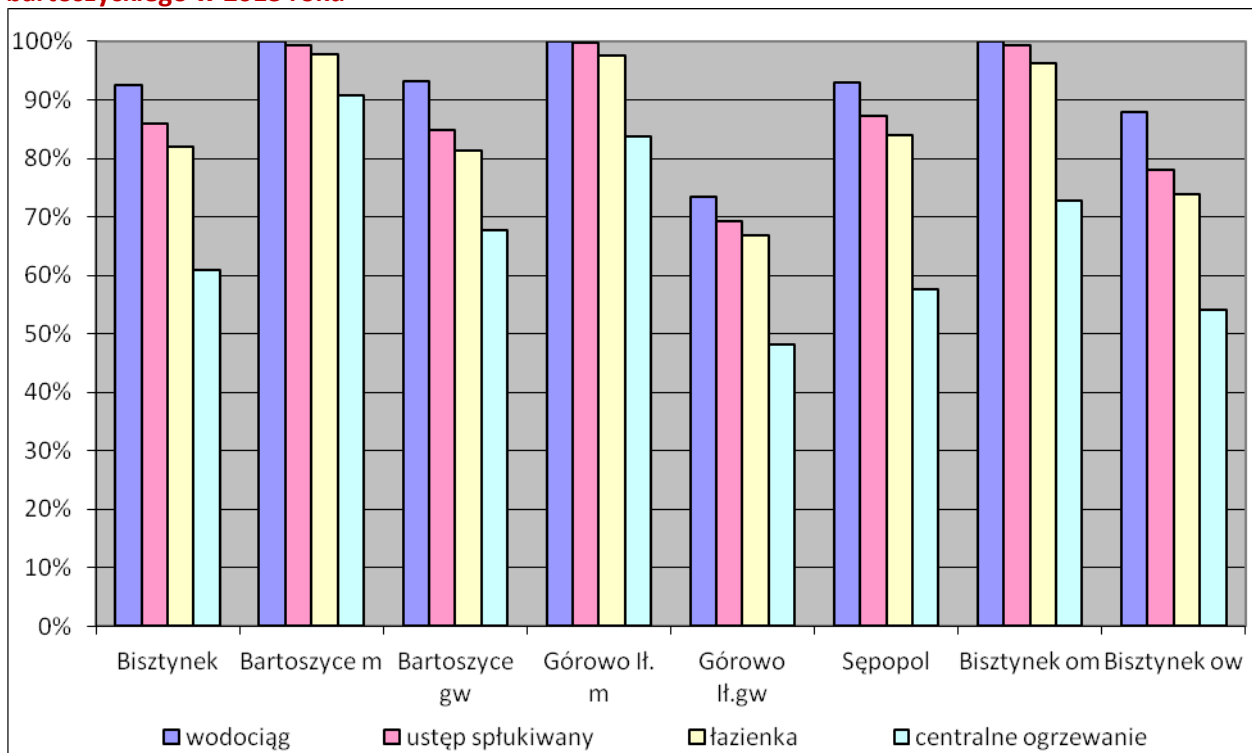
Wykres 32 Procent mieszkańców korzystających z gazu w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wszystkie wskaźniki Gminy i Miasta Bisztynek w zakresie wyposażenia mieszkań w poszczególne media: wodociąg, ustęp spłukiwany, kanalizację, centralne ogrzewanie i w łazienkę w stosunku do gmin miejsko-wiejskich są niższe od średnich. Podobnie przedstawiają się wskaźniki obejmujące % mieszkańców korzystających z wodociągu, z oczyszczalni ścieków, z gazu sieciowego – dla Bisztynka są niższe niż w innych gminach miejsko-wiejskich.

Wykres 33 Wyposażenie mieszkań w media techniczne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

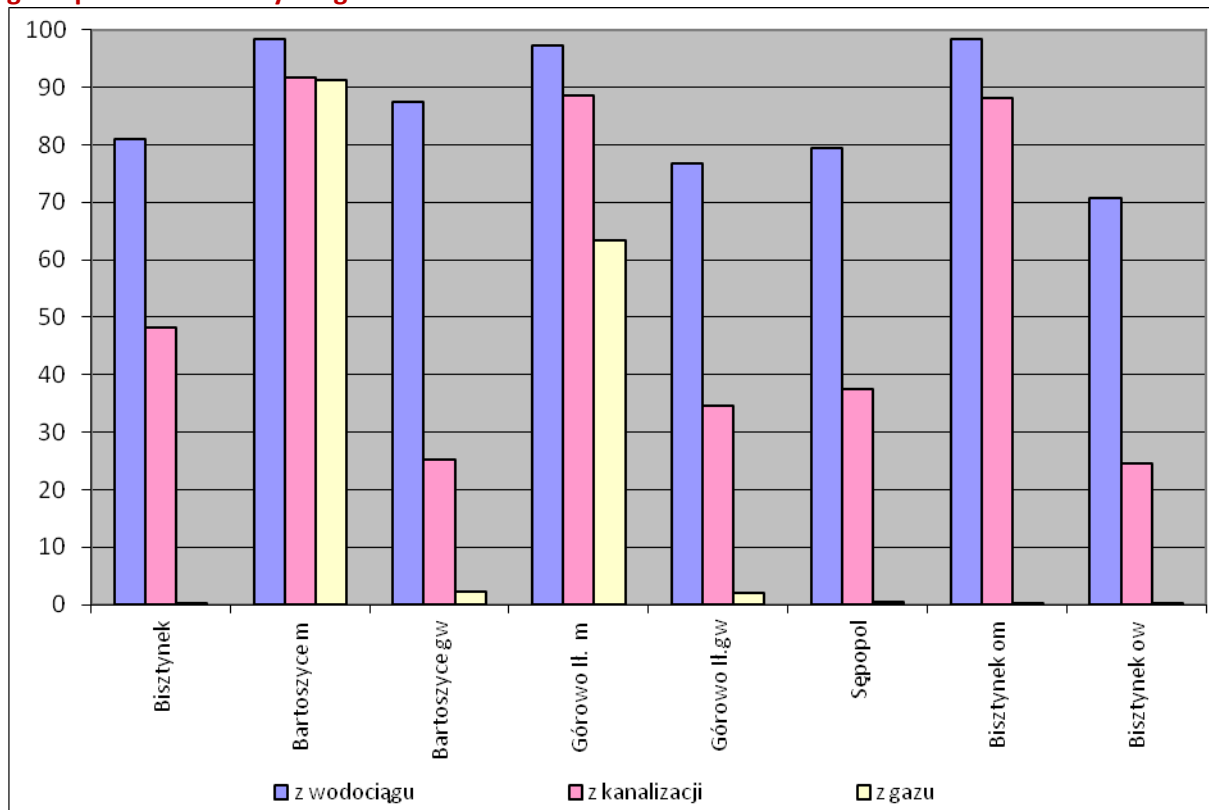

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Sytuacja w zakresie wyposażenia mieszkań w media techniczne Gminy i Miasta Bisztynek nie odbiega od pozostałych gmin powiatu bartoszyckiego. Zwraca jednak uwagę dysproporcja

wewnątrz gminy: obszar miejski bardzo dobrze wyposażony, obszar wiejski umożliwia korzystanie z kanalizacji dla 24,5% mieszkańców.

Wykres 34 Korzystający z instalacji technicznej w % do ogółu ludności w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

W gminie Bisztynek (głównie na obszarach wiejskich) zaznacza się dysproporcja pomiędzy korzystającymi z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Sytuacja uwarunkowana jest czynnikami technicznymi i ekonomicznymi. Według uzyskanych danych, rozwój sieci kanalizacyjnych to jedno z najważniejszych zadań, przed którym stoi gmina (mniej niż połowa ludności gminy obsługiwana jest przez oczyszczalnie ścieków).

Z analizy wyposażenia mieszkań w media techniczne wynika, że obecnie w większości gospodarstw domowych ścieki odprowadzane są do urządzeń lokalnych (zbiorniki szczelne, suche ustępy) i wywożone do oczyszczalni ścieków.

Rynek pracy

Rynek pracy w gminie Bisztynek dotyczą podobne problemy jak w skali całego kraju - niekorzystne zjawiska społeczne związane z osłabieniem koniunktury gospodarczej, pogłębianie się luki cywilizacyjnej w rozwoju regionalnym, a także wyjazdy wielu wykwalifikowanych osób za granicę lub do większych ośrodków w Polsce.

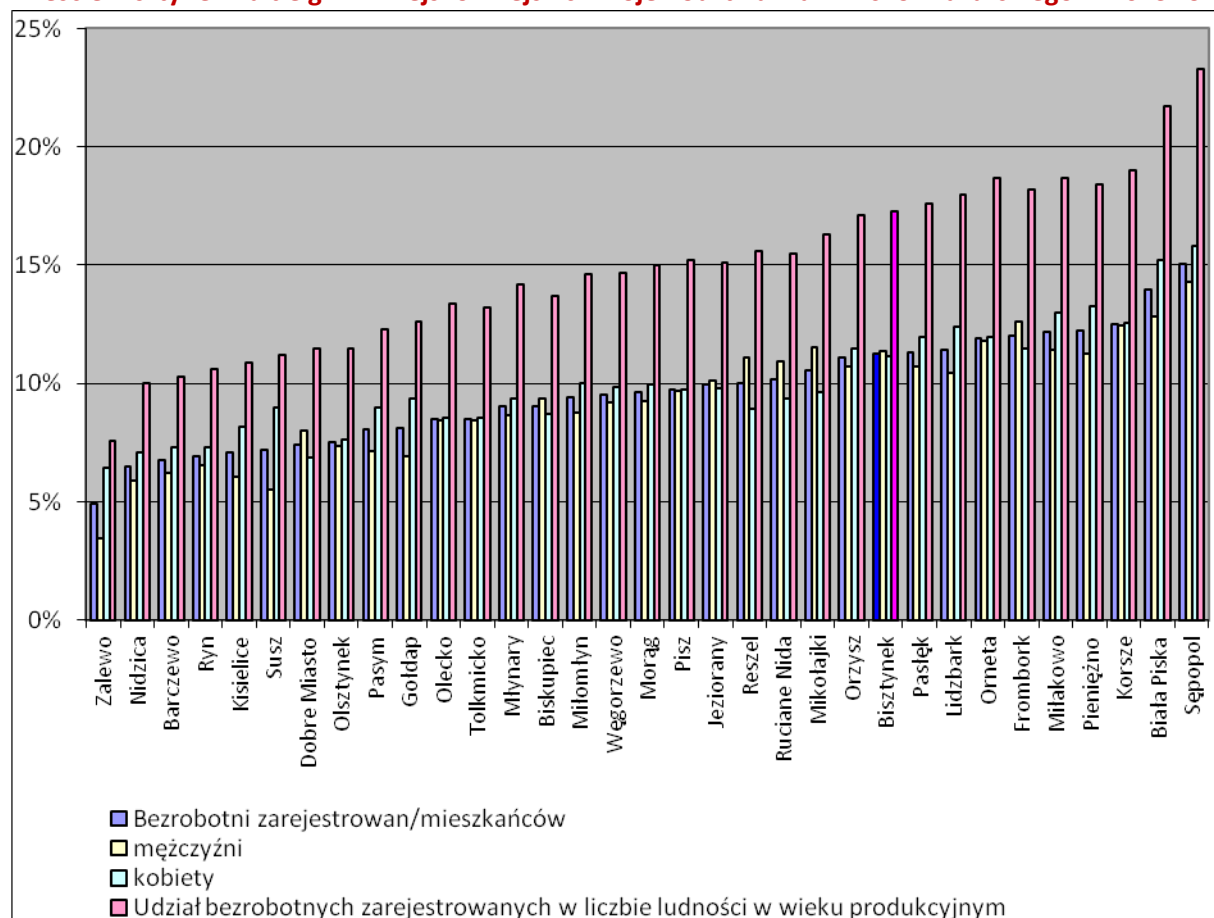
Tabela 6 Rynek pracy w Gminie i Mieście Bisztynek w liczbach (2008-2013)

	Jednostka miary	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pracujący							
ogółem	osoba	540	597	575	517	531	487
mężczyźni	osoba	244	265	251	220	237	196
kobiety	osoba	296	332	324	297	294	291
Bezrobotni zarejestrowani							
ogółem	osoba	794	823	727	723	737	754
mężczyźni	osoba	327	410	351	349	360	371
kobiety	osoba	467	413	376	374	377	383
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym							
ogółem	%	18,9	19,6	16,3	16,4	16,8	17,3
kobiety	%	23,5	20,7	18,0	18,1	18,5	19,0
mężczyźni	%	14,8	18,6	14,9	14,8	15,3	15,8

Źródło: Dane GUS (BDL)

W 2013 roku w Gminie i Mieście Bisztynek zarejestrowanych jako bezrobotni było 754 osób, a w 2014 roku 632 osób.

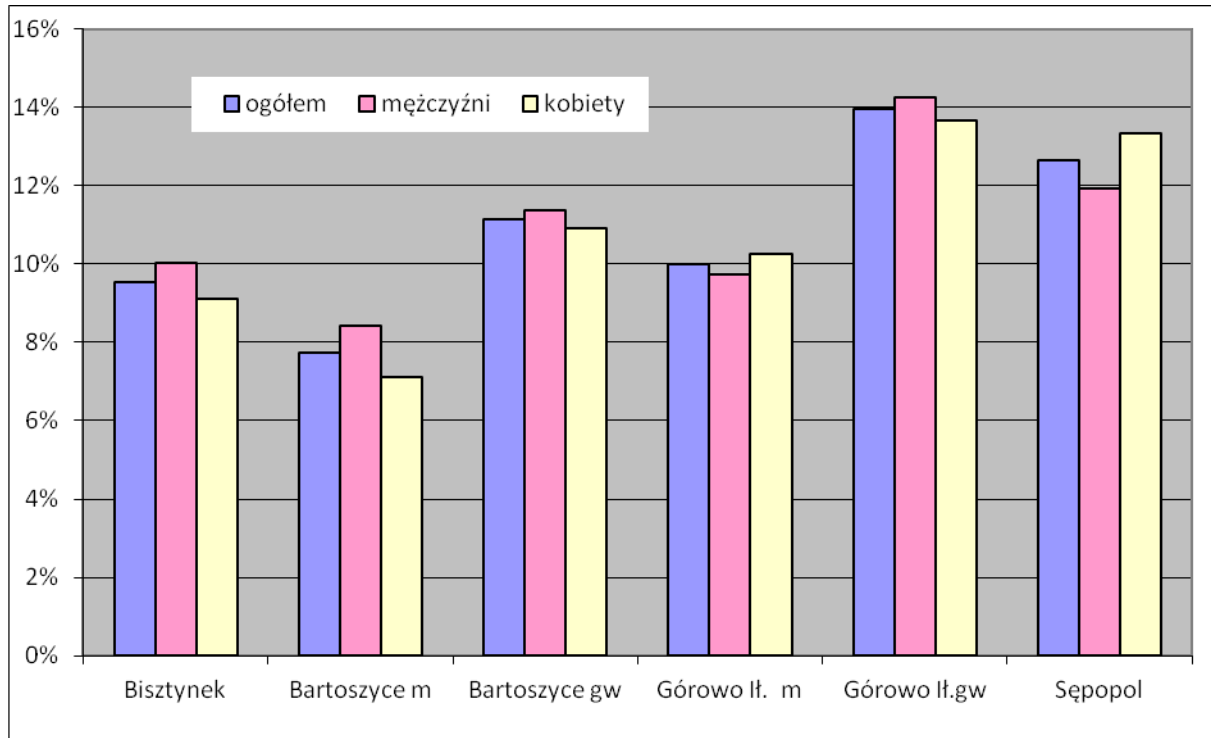
Wykres 35 Bezrobotni w stosunku do ludności ogółem oraz ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

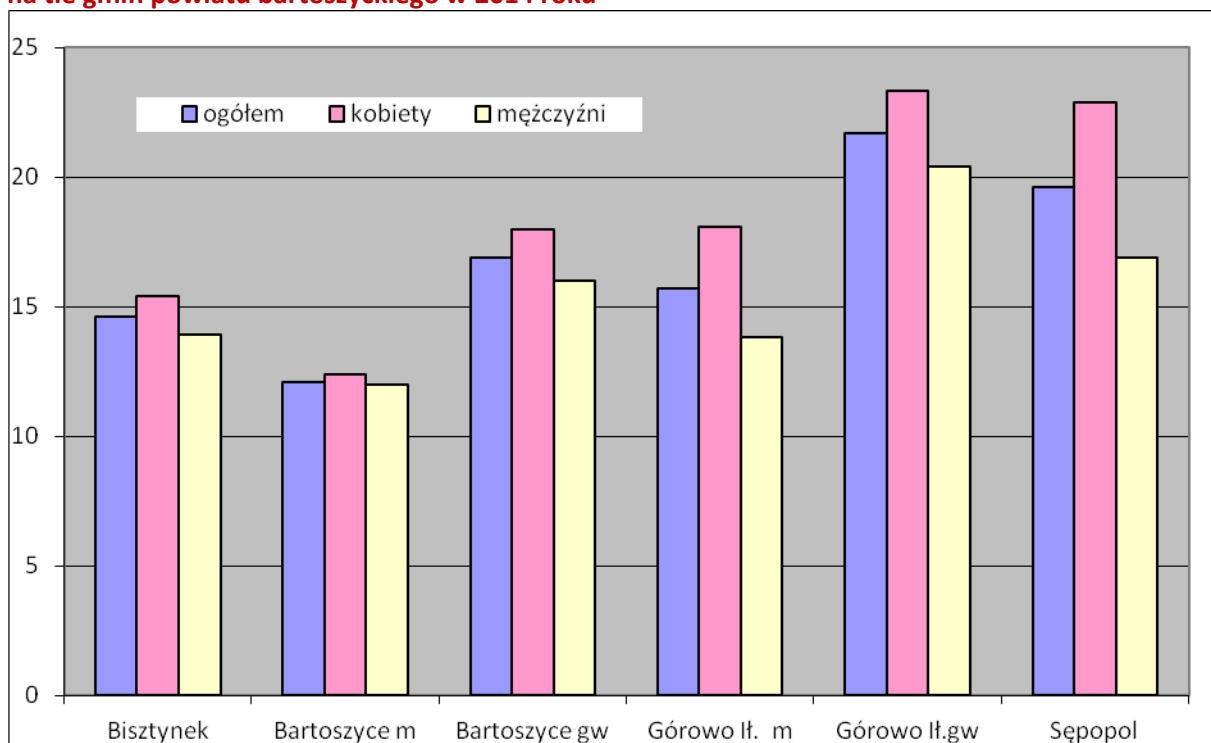

Wykres 36 Zarejestrowani bezrobotni w stosunku do ogółu mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

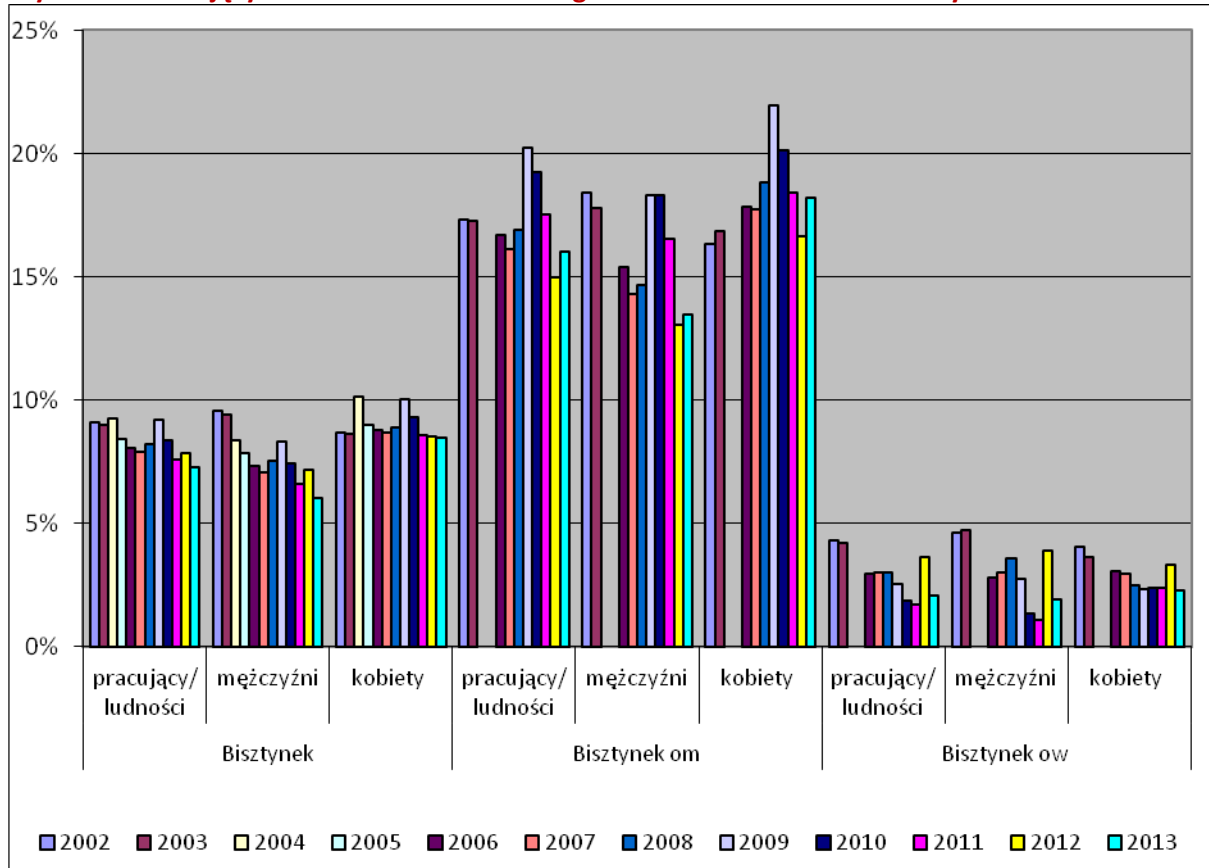
Wykres 37 Bezrobotni w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

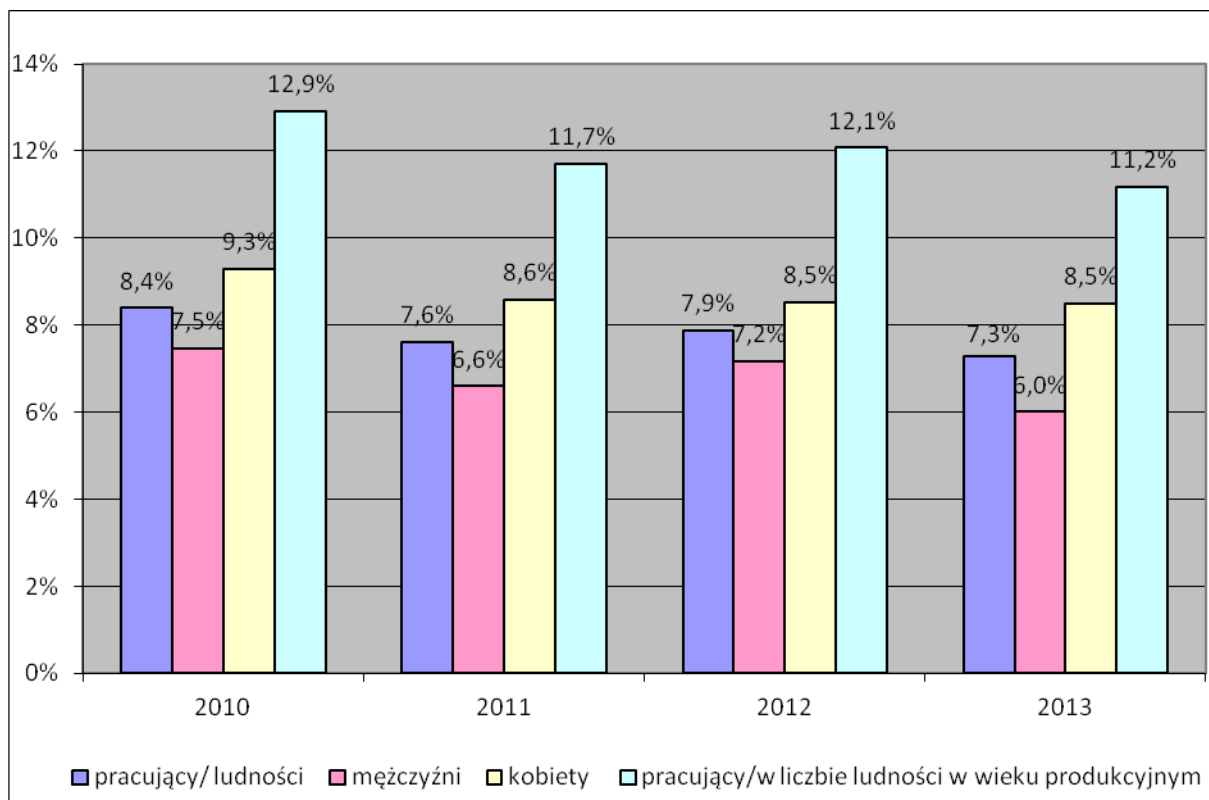
Wskaźniki dotyczące bezrobotnych Bisztynek w stosunku do innych gmin miejsko-wiejskich są nieco gorsze (udział bezrobotnych zarejestrowanych do ogółu ludności i do ludności w wieku produkcyjnym), w stosunku do gmin powiatu bartoszyckiego nieco lepsze.

Wykres 38 Pracujący w stosunku do ludności ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2002-2013

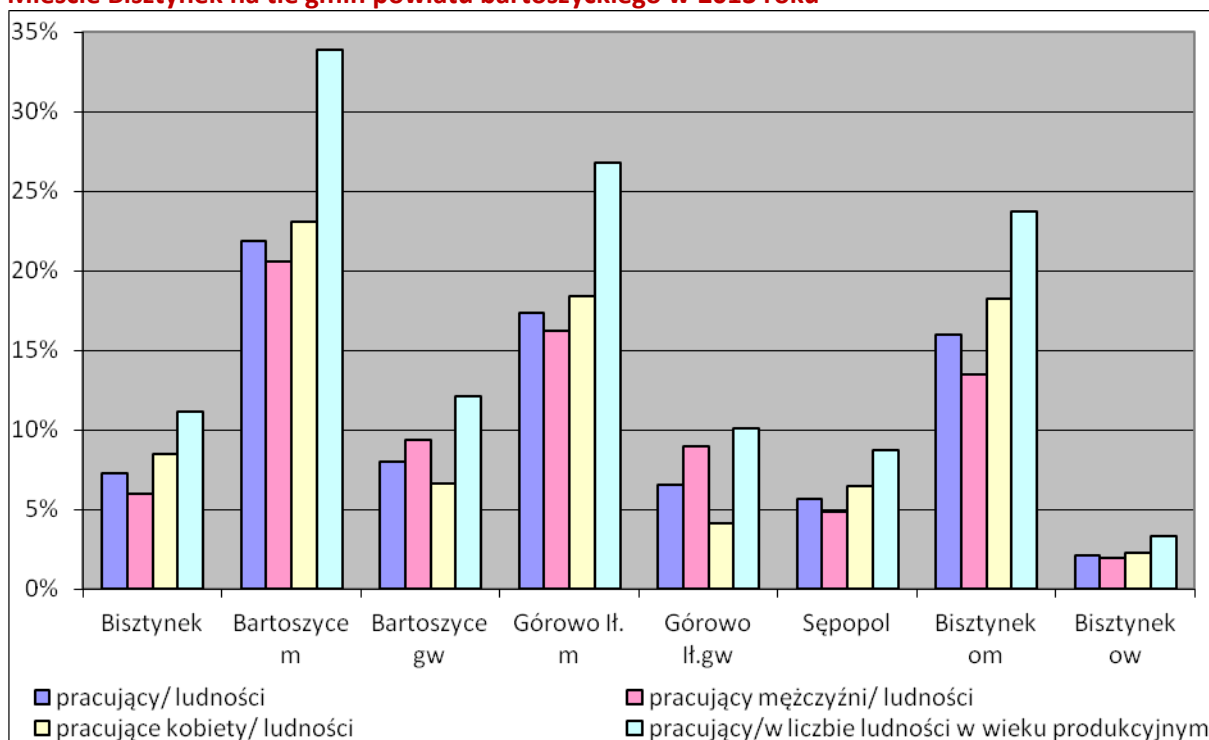
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 39 Pracujący w stosunku do ludności ogółem i ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2010-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

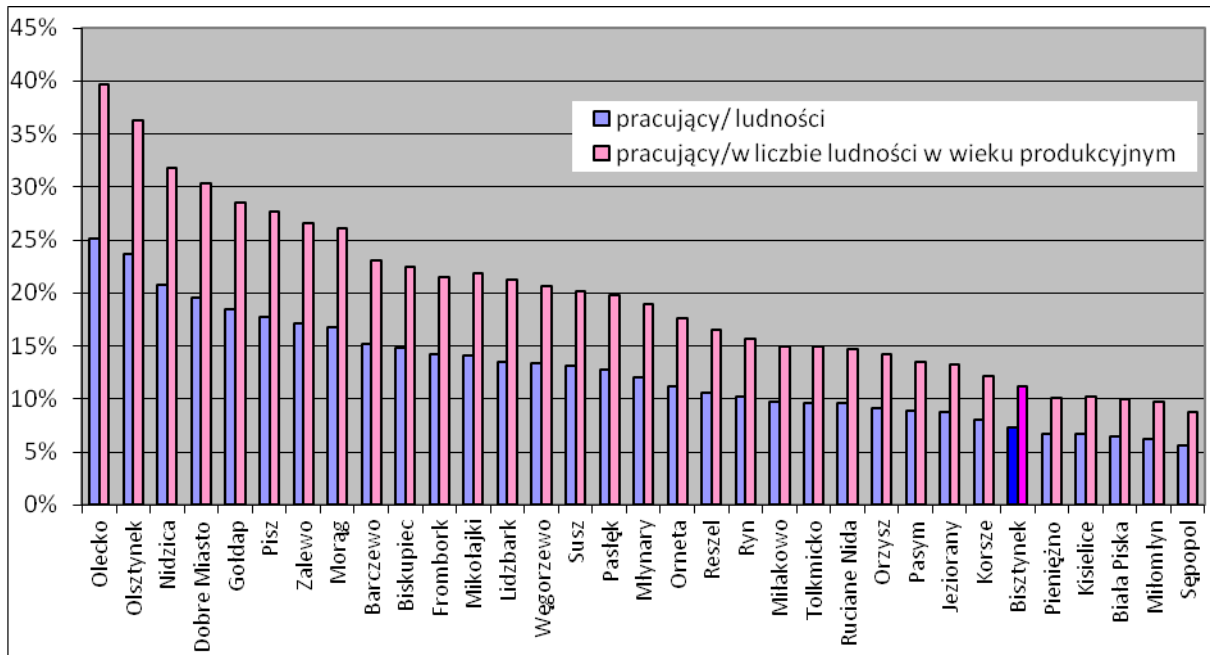
Wykres 40 Pracujący w stosunku do ludności ogółem i ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Udział osób pracujących w stosunku do ludności ogółem i do ludności w wieku produkcyjnym zmniejszał się w latach 2010-2013. W 2013 ten wskaźnik dla Bisztyńka był niższy od średniej dla gmin miejsko-wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim, porównywalny wśród gmin powiatu bartoszyckiego. Zwracają uwagę wyjątkowo niskie wskaźniki dla pracujących na obszarze wiejskim (2,1% pracujących w stosunku do wszystkich mieszkańców, 3,2% pracujących w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym).

Wykres 41 Pracujący w stosunku do ludności ogółem oraz ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

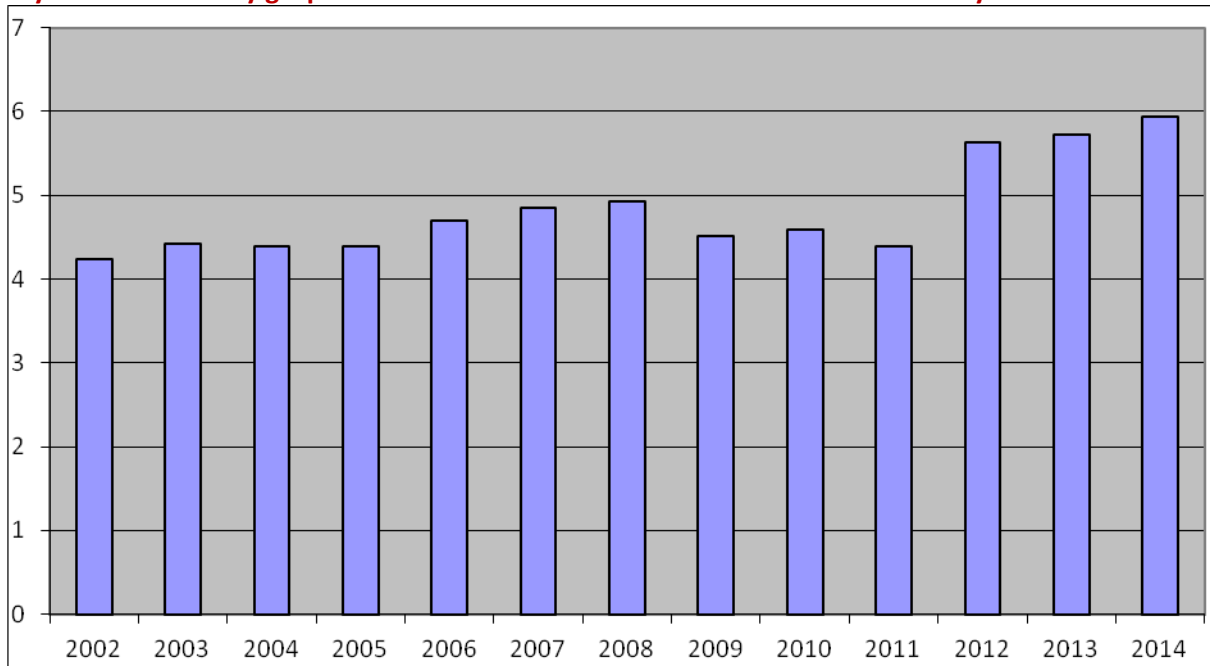

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Podmioty gospodarcze

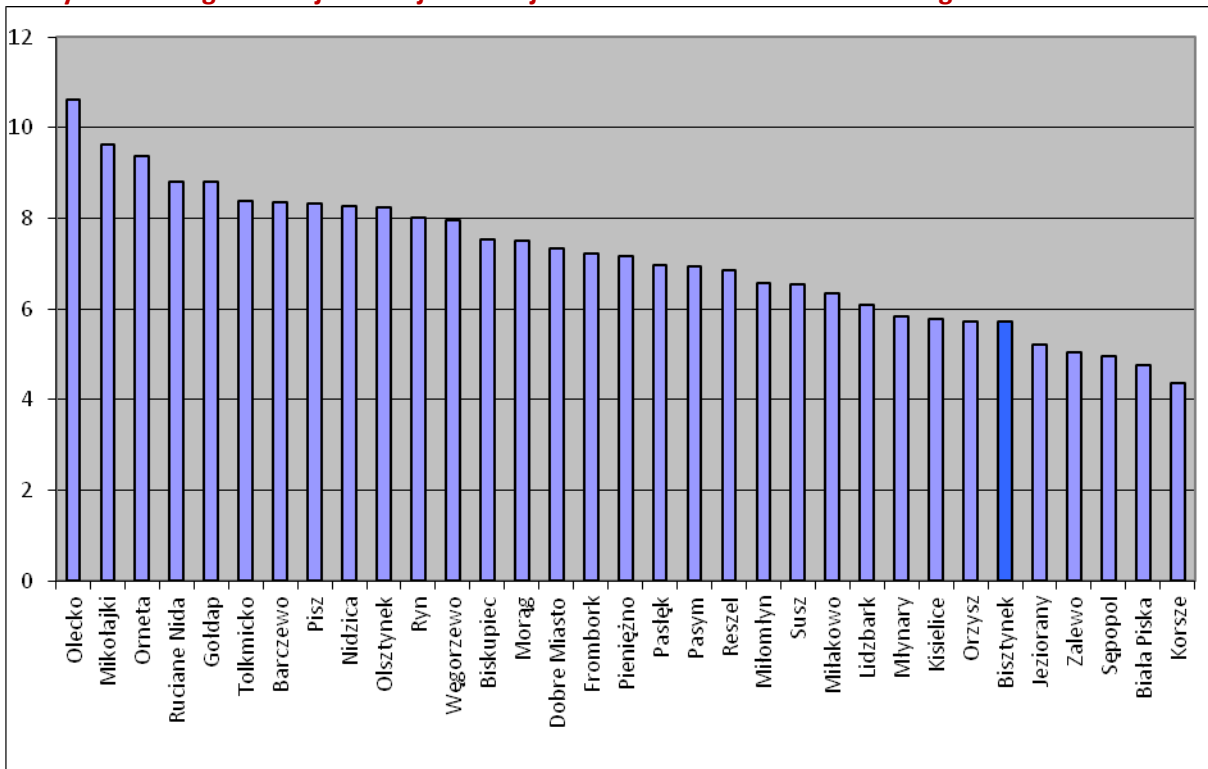
Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON (stan w dniu 31 XII 2014 roku) wynosiła 393, w tym sektor publiczny: 23 podmioty, a w sektorze prywatnym 370 podmiotów. Struktura jednostkowa wskazuje na dominację sektora prywatnego (94%).

Wykres 42 Podmioty gospodarki na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2003-2014

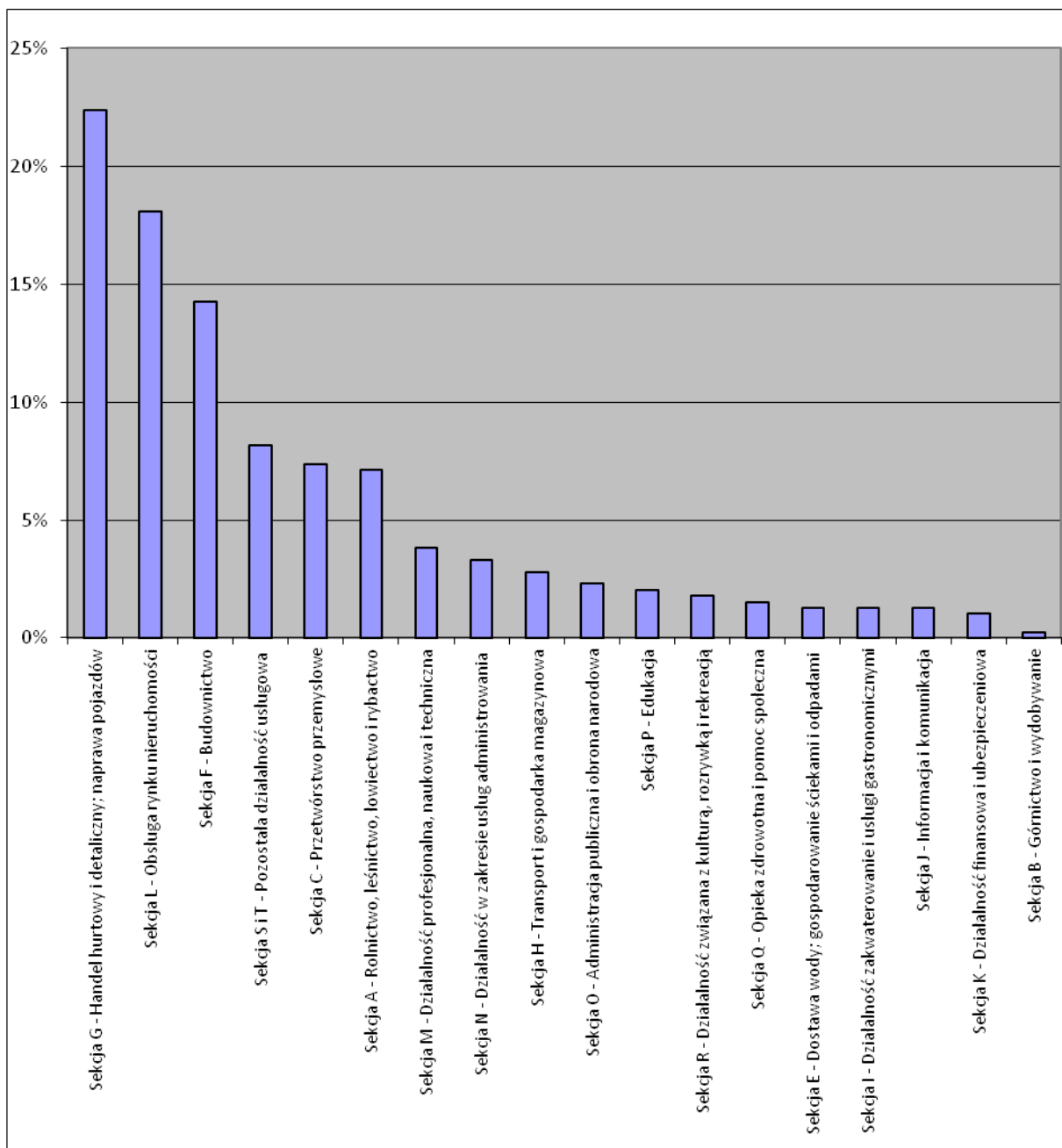
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 43 Podmioty gospodarki wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

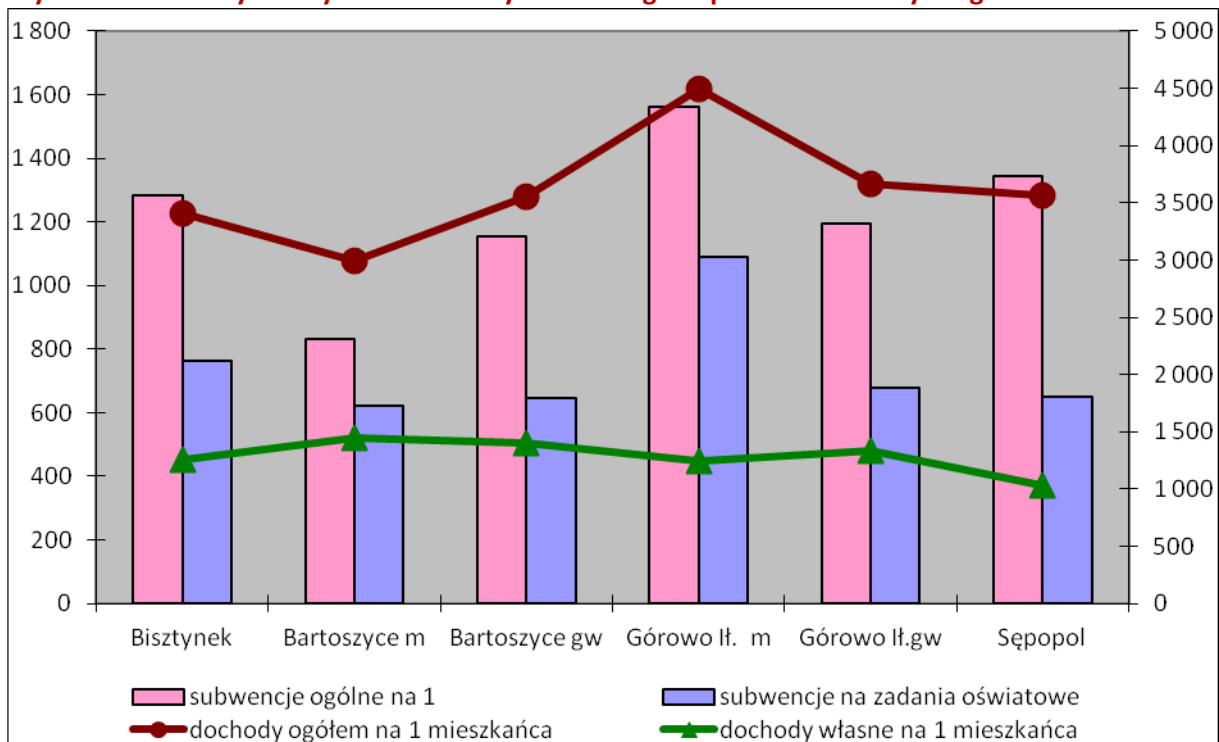
Wykres 44 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 w Gminie i Mieście Bisztynek w 2014 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

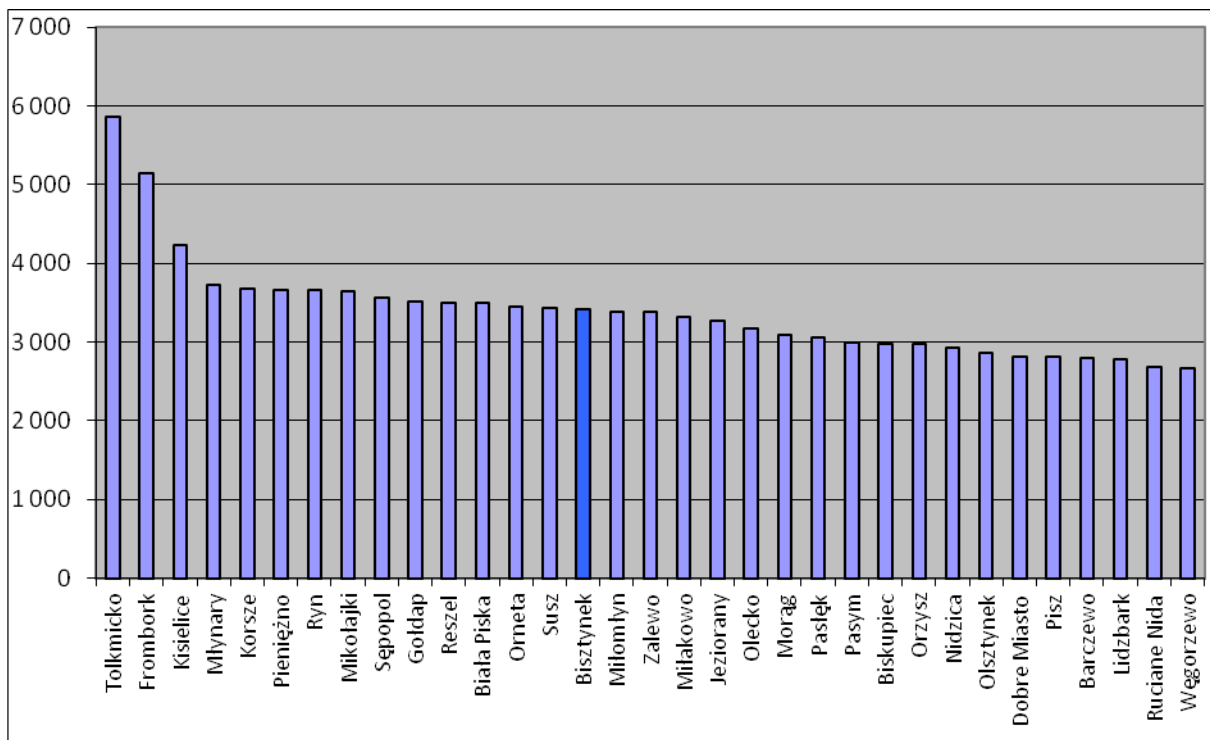
W Gminie i Mieście Bisztynek najwięcej podmiotów gospodarczych deklaruje działalność handlową (22,4%). Aż 18,1% podmiotów związanych jest z rynkiem nieruchomości, 14,2% z budownictwem, 8,1% prowadzi działalność usługową, 7,4% podmiotów zajmuje się przetwórstwem, 7,1% rolnictwem.

Wykres 45 Dochody Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

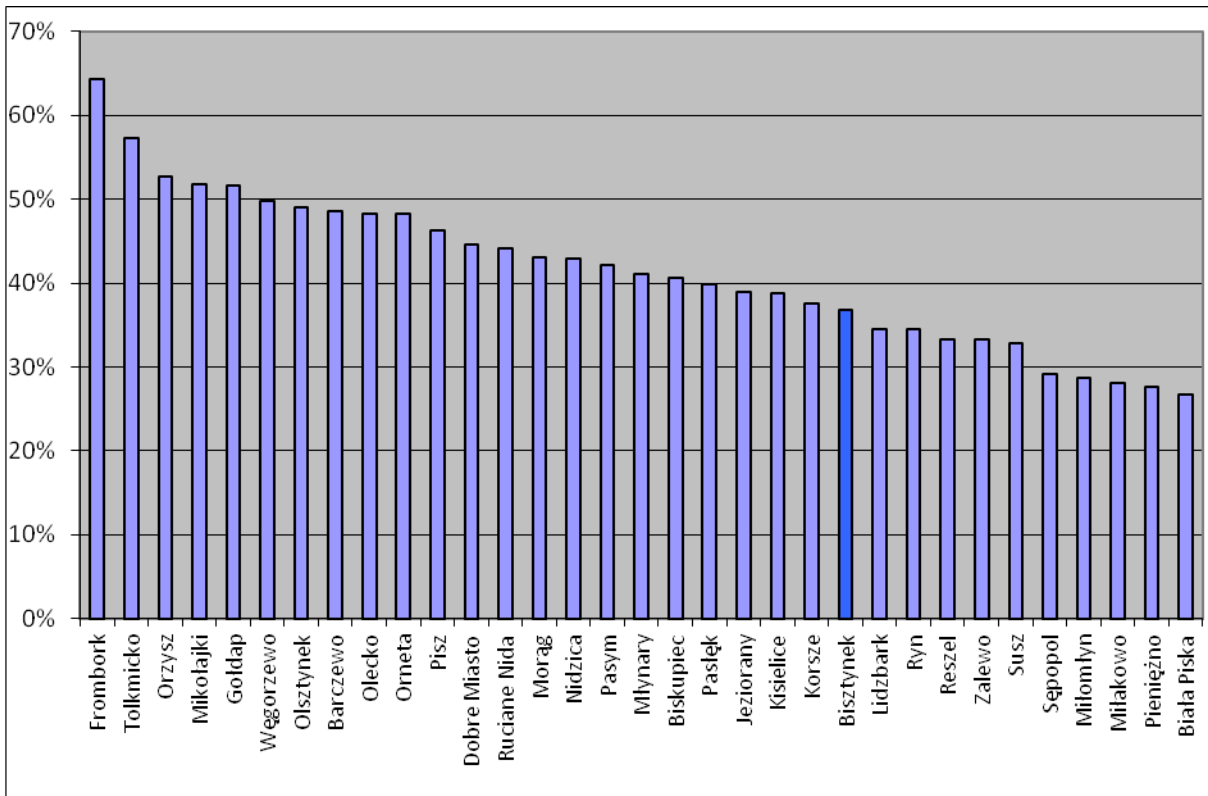
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 46 Dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

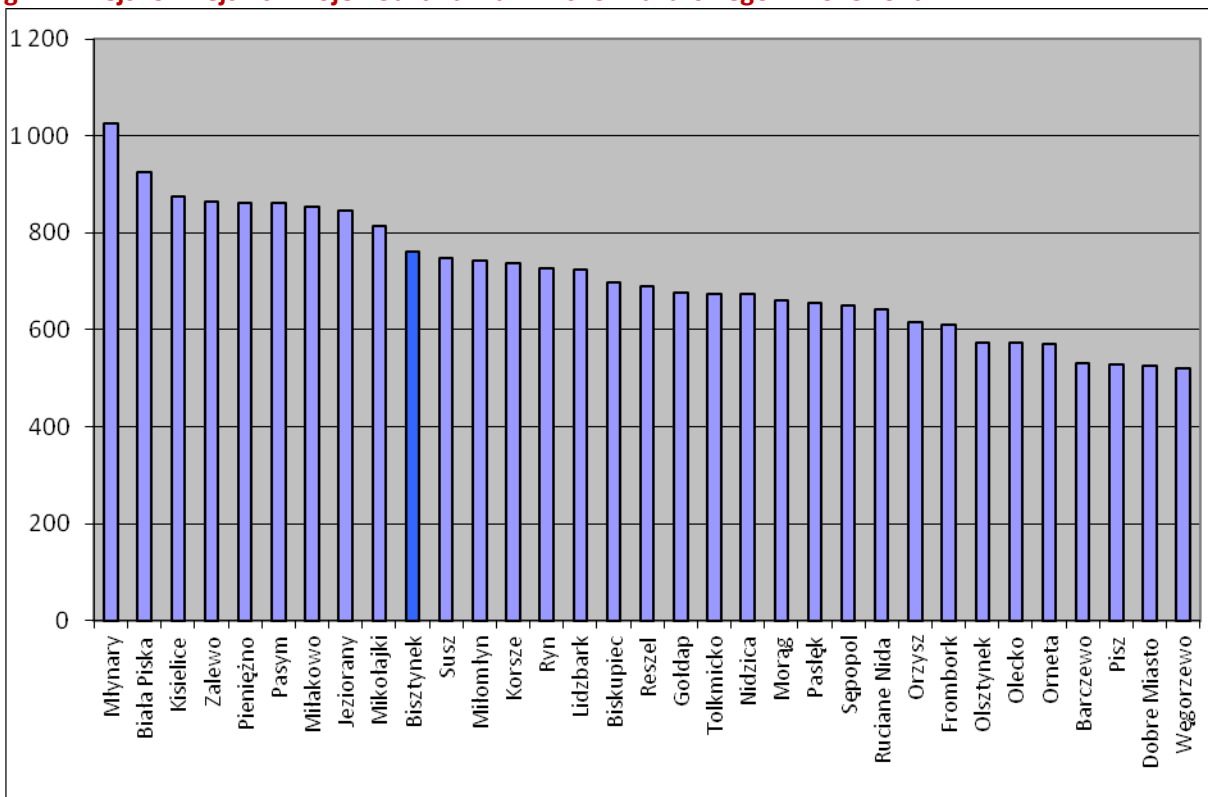
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 47 Udział dochodów własnych w dochodach gmin ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 48 Subwencja na zadania oświatowe na jednego mieszkańca w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

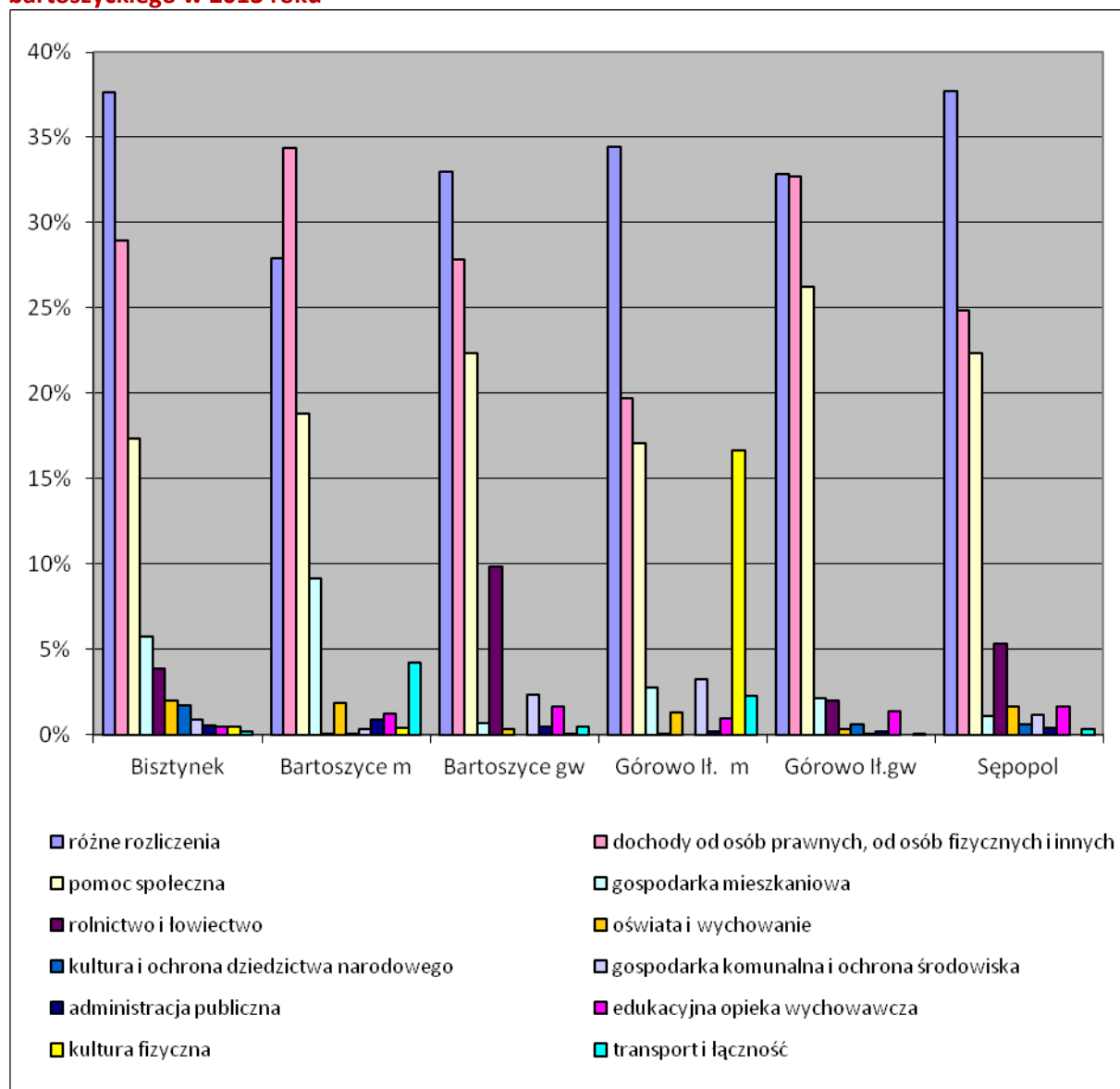

Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Subwencje na zadania oświatowe są niskie świadczą to o szczątkowym szkolnictwie ponadgimnazjalnym na terenie powiatu.

Wykres 49 Struktura dochodów gmin wg działów w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

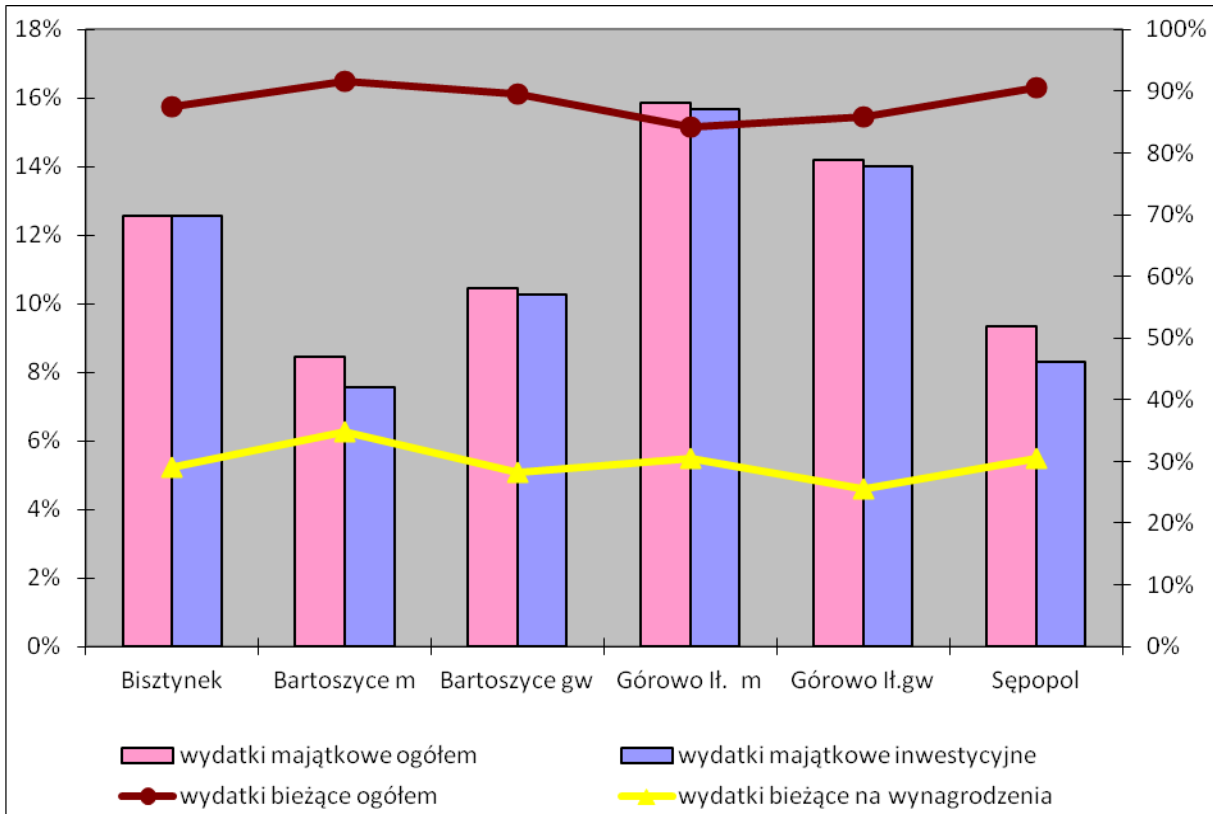
Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Dochody gminy na 1 mieszkańca wyniosły w 2013 roku w Gminie i Mieście Bisztynek 3412 zł. Dochody własne stanowiły 36,8% w dochodach budżetu gminy. Udział wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wyniósł 20,1%.⁴

W porównaniu do gmin miejsko-wiejskich województwa dochody Bisztyńka nie odbiegają od innych.

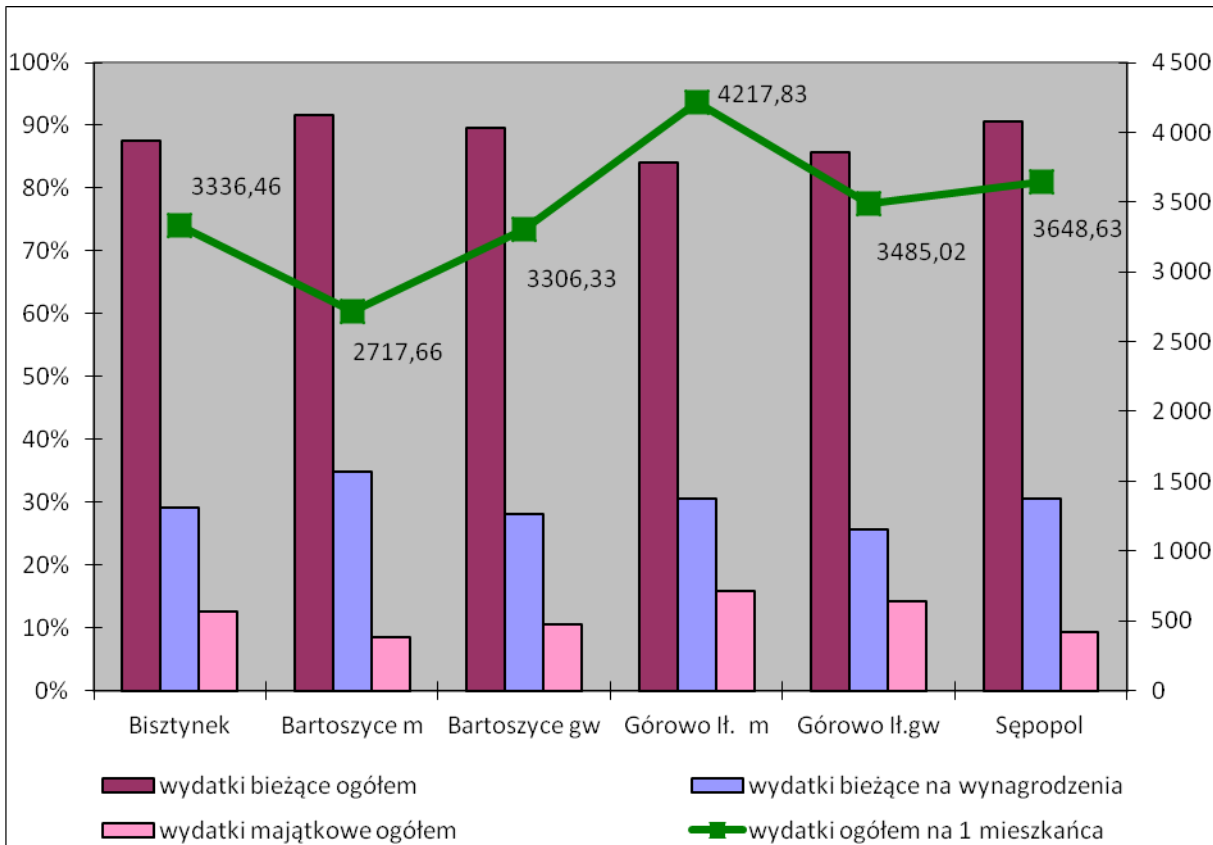
⁴ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, miejsko-wiejska gmina Bisztynek

Wykres 50 Wydatki budżetu Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

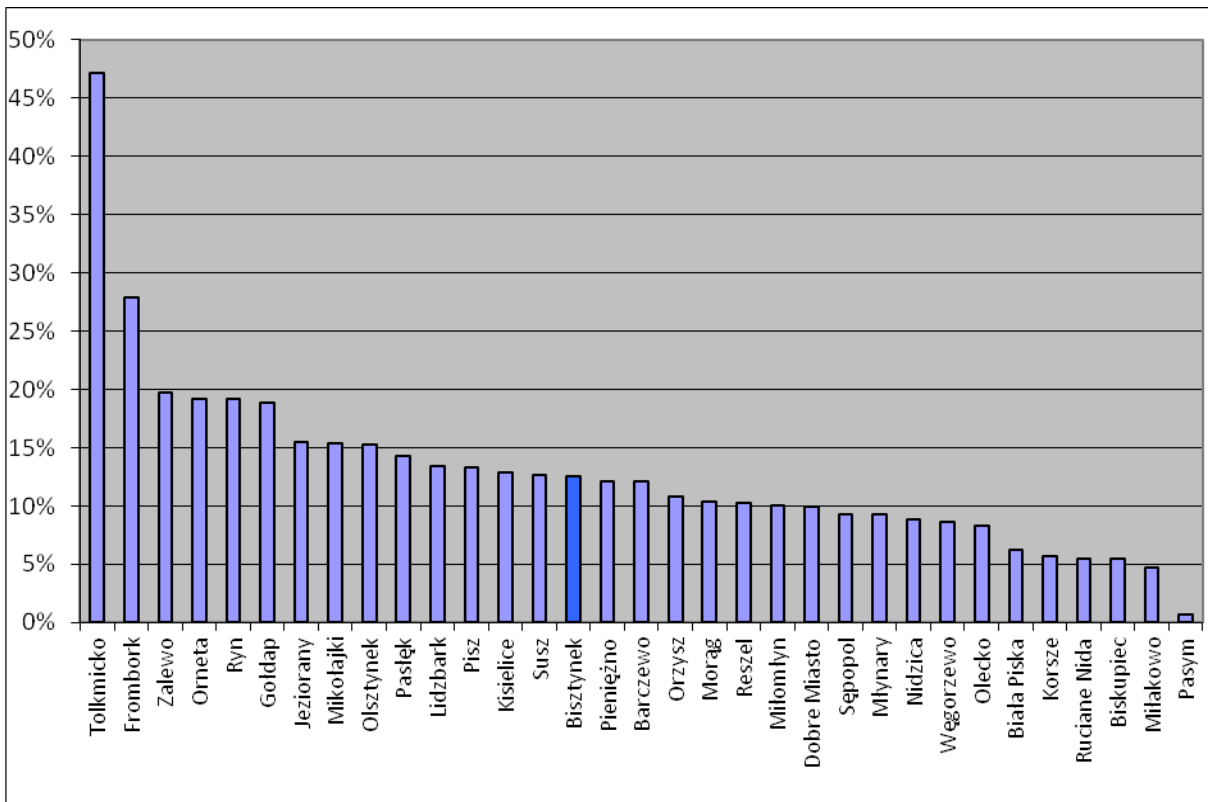
Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 51 Wydatki budżetu Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

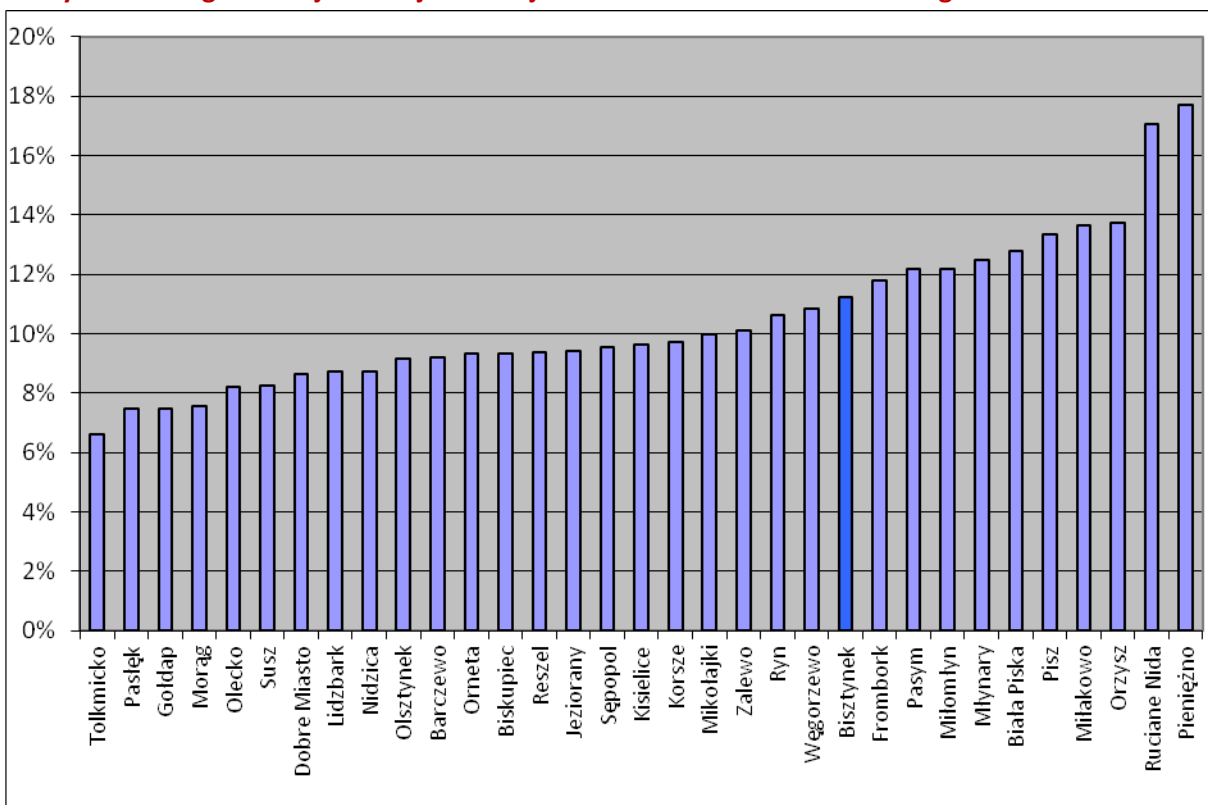
Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 52 Wydatki majątkowe w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

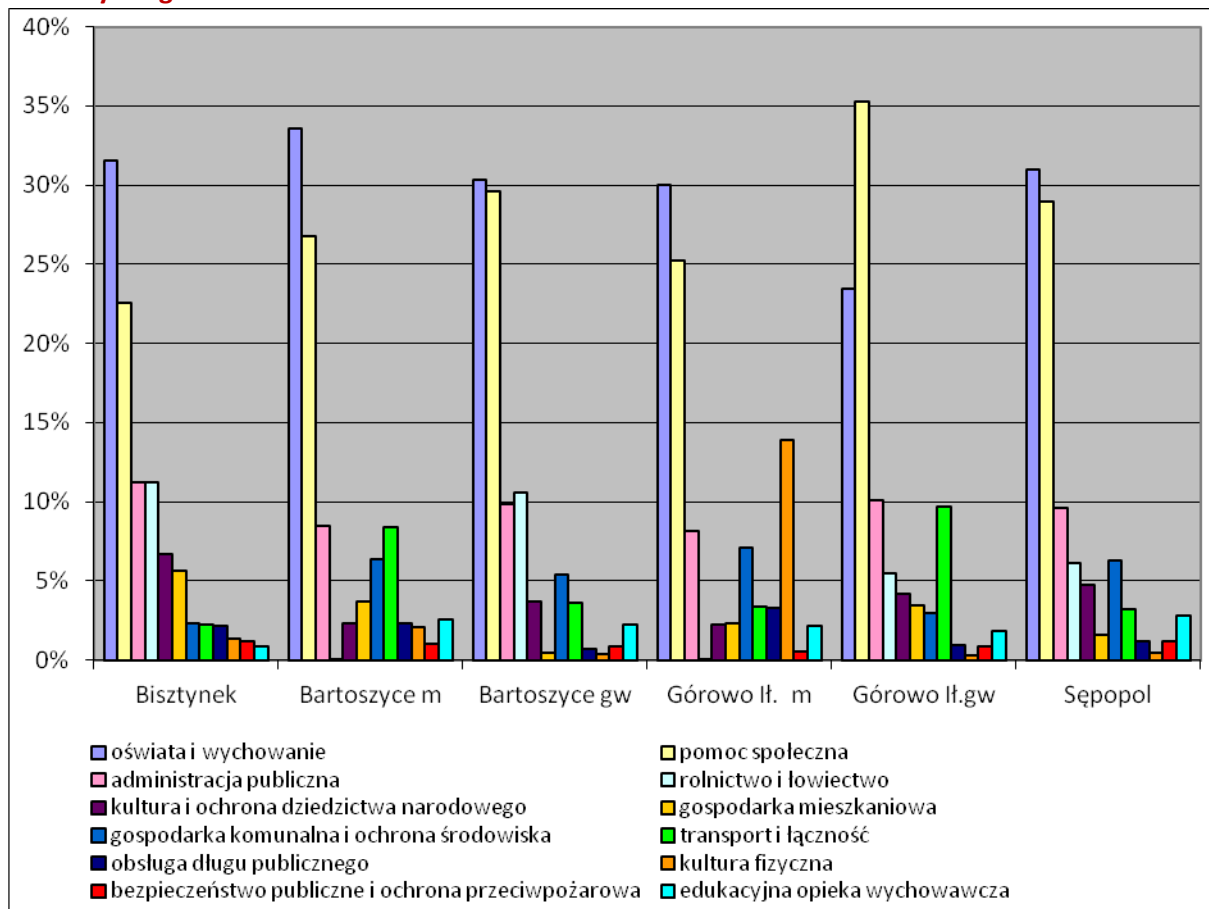
Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 53 Wydatki na administrację publiczną w stosunku do wydatków ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku

Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

Wykres 54 Struktura wydatków wg działów w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku

Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS (BDL)

W 2013 r. wydatki Gminy i Miasta Bisztynek na 1 mieszkańca wyniosły 3336 zł. 100% wydatków majątkowych przeznaczono na cele inwestycyjne. Wydatki majątkowe inwestycyjne stanowiły 12,6% wydatków ogółem budżetu gminy.⁵

⁵ Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, miejsko-wiejska gmina Bisztynek

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Gmina i Miasto Bisztynek, stanowiąc część województwa warmińsko-mazurskiego, charakteryzuje się jego podstawowymi cechami. Województwo warmińsko-mazurskie jest jednym z najbiedniejszych regionów typu NUTS 2 w Unii Europejskiej. Położone jest peryferyjnie nie tylko w Polsce, ale także w Unii Europejskiej oraz ma szereg cywilizacyjnych deficytów, będących dziedzictwem gospodarki centralnie planowanej. Istotną rolę odgrywa położenie geograficzne wzdłuż granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, postrzegane jako bariera współpracy oraz ekspansji procesów rozwojowych. Istotne znaczenie rolnictwa w strukturze gospodarczej regionu osłabia również procesy rozwojowe. Korzystny jest fakt lokalizacji w województwie kilku konkurencyjnych branż gospodarki.

Czynniki rozwoju, charakterystyczne dla województwa:

- Niska dostępność transportowa
- Województwo wśród najślabszych województw w Polsce
- Szczególne środowiskowe uwarunkowania rozwoju gospodarczego w kierunku produkcji żywności, a przede wszystkim turystyki i branży pokrewnych
- Niska produktywność
- Słabo rozwinięty przemysł
- Niska przedsiębiorczość
- Niska zamożność
- Negatywne tendencje demograficzne, w tym niski przyrost naturalny, wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym, procesy migracyjne
- Możliwy wzrost kooperacji z rynkami wschodnimi

Problemy rozwoju gminy

Diagnoza stanu gminy pozwoliła na określenie szczegółowych problemów rozwoju. Analizę problemów przeprowadzono w trakcie warsztatu w układzie ładów.

Problemy gospodarcze

1. Peryferyjne położenie gminy
2. Słaba infrastruktura drogowa, słabe skomunikowanie z obszarami zewnętrznymi
3. Brak uzbrojonych terenów inwestycyjnych
4. Brak przemysłu
5. Niska przedsiębiorczość mieszkańców
6. Odpływ wykwalifikowanych pracowników, mieszkańców gminy
7. Brak grup producenckich producentów rolnych i owoców i warzyw
8. Mała chłonność rynku lokalnego dla zbycia produktów
9. Niska zamożność mieszkańców: niskie płace, bezrobocie, praca na „czarno”

10. Niskie dochody gminy
11. Słaby rynek mieszkaniowy
12. Niewykorzystane walory turystyczne gminy

Problemy społeczne

1. Wyludnienie gminy: mało urodzeń, dużo zgonów, migracja i emigracja
2. Zubożenie mieszkańców: brak pracy, niskie płace, niewystarczający poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców, niewystarczająca liczba firm, patologie (uzależnienia, brak więzi międzypokoleniowych, niezaradność rodziców, niewydolność wychowawcza)
3. Niewystarczająca liczba i aktywność organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej
4. Pokoleniowe uzależnienie od świadczeń pomocy społecznej
5. Starzenie się społeczności gminy
6. Małe uczestnictwo w kulturze, brak rozbudzonych potrzeb
7. Niewystarczające zasoby mieszkaniowe gminne (mieszkania komunalne i socjalne)
8. Niska przedsiębiorczość mieszkańców

Problemy środowiskowe

1. Niska świadomość znaczenia środowiska i jego zagrożeń
2. Mały udział OZE w gospodarce energetycznej gminy
3. Niewystarczający system kanalizacji deszczowej i zły stan techniczny istniejącej kanalizacji deszczowej
4. Brak kanalizacji sanitarnej na obszarach wiejskich gminy oraz zły stan techniczny kanalizacji na obszarze miasta
5. Niewystarczające środki finansowe gminy na realizację inwestycji środowiskowych
6. Wysoki stopień pokrycia poszyc dachowych materiałami zawierającymi azbest
7. Zły stan dróg lokalnych
8. Niekorzystne rozwiązania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami w stosunku do utworzonego systemu w gminie
9. Brak schroniska dla bezpiecznych zwierząt w powiecie bartoszyckim
10. Zły stan sieci melioracyjnych na terenie gminy
11. Niska podaż produktów lokalnych i zdrowej żywności oraz brak ich promocji na poziomie lokalnym

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT zawiera identyfikację wewnętrznych mocnych i słabych stron gminy, wynikających z analizy uwarunkowań rozwoju, diagnozy stanu, analizy problemów rozwoju gminy, a także szans i zagrożeń będących odzwierciedleniem zewnętrznych czynników rozwoju gminy, jakie mogą pojawić się w przyszłości.

Analizę SWOT przeprowadzono w układzie ładów: gospodarczego, społecznego i środowiskowego.

Analiza SWOT gospodarka

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> · położenie w obszarze Zielonych Płuc Polski (ZPP) · wysoka bonitacja gleb · duże gospodarstwa rolne · warunki do rozwoju agroturystyki · potencjał do rozwoju turystyki aktywnej i kwalifikowanej · potencjał do rozwoju usług srebrnej gospodarki · dobra baza kulturalno-oświatowa · relatywnie niskie koszty pracy i liczące się zasoby siły roboczej · poparcie władz lokalnych dla inicjatyw inwestycyjnych 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> · peryferyjne położenie geograficzne gminy w Polsce, województwa warmińsko-mazurskiego w Unii Europejskiej, niska dostępność transportowa · niska gęstość zaludnienia i rozproszenie sieci osadniczej · niekorzystne zjawiska demograficzne (starzenie się populacji, emigracja ludzi młodych i wykształconych) · struktura wykształcenia oraz niska aktywność społeczna i przedsiębiorczość mieszkańców gminy · niskie kwalifikacje i mała mobilność mieszkańców · niewystarczająca infrastruktura techniczna (drogi, gazyfikacja, energetyka, uzbrojone tereny inwestycyjne) · słabo rozbudowana infrastruktura turystyczna (hotele, gastronomia, atrakcje turystyczne) · brak przetwórstwa rolno-spożywczego · zbyt mały lokalny rynek zbytu i niskie dochody budżetu gminy
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> · wsparcie państwa w rozwoju przedsiębiorczości (system ulg, propagowanie kształcenia i edukacji ekonomicznej, wsparcie instytucji otoczenia biznesu) · współpraca z zagranicą, tworzenie powiązań partnerskich w różnych sferach i w celu rozwiązania różnych problemów rozwojowych · wzrost popytu na rynkach wschodnich · współpraca gospodarcza: tworzenie klastrów, 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> · ryzyko ograniczenia środków dotacyjnych · niestabilne i niejasne przepisy krajowe w wielu sferach · ryzyko koncentracji środków finansowych w największych ośrodkach miejskich w Polsce · nasilenie konkurencji na rynku produktów oraz konkurencji między regionami i gminami w Polsce, · silna konkurencja gospodarcza i turystyczna innych obszarów i regionów EU

<ul style="list-style-type: none"> organizacji branżowych, sieci powiązań gospodarczych · wykorzystanie środków zewnętrznych w perspektywie unijnej 2014-2020, · promocja obszaru ZPP, Polski Wschodniej i województwa warmińsko-mazurskiego · rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych TIK · upowszechnienie zdrowego trybu życia: wzrost popytu na wysokiej jakości żywność ekologiczną, tradycyjną i regionalną oraz aktywne spędzanie czasu · rozwój usług specjalistycznych z zakresu rehabilitacji, geriatry, dietetyki itp. oraz rozwój tzw. srebrnej gospodarki 	<ul style="list-style-type: none"> · brak zabezpieczenia środków w budżetach samorządów na pokrycie udziału własnego w inwestycjach ze środków EU i na zadania delegowane JST · niestabilna polityka wsparcia przedsiębiorstw · niedostateczne zachęty ze strony państwa do współpracy producentów rolnych
--	---

Analiza SWOT społeczeństwo

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> · młoda społeczność gminy · dobra baza edukacyjna, kulturowa i sportowa · relatywnie niskie koszty pracy i liczące się zasoby siły roboczej · zmniejszająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej · skuteczność w wykorzystaniu programów poprawy kapitału ludzkiego i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu · aktywna część mieszkańców · poparcie władz lokalnych dla inicjatyw inwestycyjnych 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> · niekorzystne zjawiska demograficzne (starzenie się populacji, emigracja ludzi młodych i wykształconych) · struktura wykształcenia oraz niska aktywność społeczna mieszkańców gminy · pokoleniowe uzależnienie od korzystania z pomocy społecznej · słabość organizacji pozarządowych · brak liderów · słabo rozwinięte wyższe potrzeby mieszkańców gminy, niska świadomość społeczna · niska zamożność mieszkańców: niskie płace, bezrobocie, praca na „czarno” · słaby rynek mieszkaniowy · niedostateczne zagospodarowanie turystyczne
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> · wykorzystanie środków zewnętrznych w perspektywie unijnej 2014-2020, · współpraca z samorządami w kraju i za granicą, tworzenie powiązań partnerskich w różnych sferach w celu rozwiązania różnych problemów rozwojowych · wsparcie państwa w budowę kapitału społecznego · upowszechnienie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzanie czasu 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> · brak zabezpieczenia środków w budżetach samorządów na pokrycie udziału własnego w programach ze środków EU · niestabilna polityka państwa i niestabilne i niejasne przepisy krajowe · możliwość ograniczenia środków dotacyjnych, · przegranie konkurencji na rynku produktów i usług z innymi gminami i regionami w Polsce i EU · silna konkurencja turystyczna innych obszarów i regionów EU

<ul style="list-style-type: none"> · rozwój popytu na usługi specjalistyczne z zakresu rehabilitacji, geriatry, dietetyki itp. oraz rozwój tzw. srebrnej gospodarki · polityka prorodzinna państwa 	<ul style="list-style-type: none"> · niedostateczne zachęty ze strony państwa do współpracy producentów rolnych
--	--

Analiza SWOT środowisko

<p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> · położenie w obszarze Zielonych Płuc Polski (ZPP) · potencjał środowiska przyrodniczego, rezerwat, użytki ekologiczne · czyste środowisko · brak „brudnego” przemysłu · korzystne warunki do rozwoju OZE · funkcjonowanie stacji segregacji odpadów · przynależność do LGD i sieci Cittaslow 	<p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> · słaby stopień skanalizowania obszarów wiejskich gminy, wymagająca modernizacji kanalizacja w mieście · brak kanalizacji deszczowej na obszarach wiejskich · zły stan techniczny sieci melioracyjnej · niska świadomość znaczenia środowiska i jego zagrożeń · eutrofizacja środowiska intensywną produkcją rolną · nadmierny rozwój tuczu przemysłowego, negatywne oddziaływania na środowisko i ludzi · brak schroniska dla bezdomnych zwierząt
<p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> · nacisk polityk UE i krajowych na zrównoważony rozwój, ochronę środowiska i ład przestrzenny · możliwość wykorzystania środków unijnych z perspektywy finansowej 2014-2020 na rozwój infrastruktury technicznej, krajobrazowo-turystycznej, wsparcie OZE · wsparcie krajowe dla rozwiązań alternatywnych dla zbiorczych systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków (przydomowe oczyszczalnie) i OZE · upowszechnienie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzanie czasu · wzrost popytu na wysokiej jakości żywność ekologiczną, tradycyjną i regionalną · promocja obszaru ZPP, Polski Wschodniej i województwa warmińsko-mazurskiego 	<p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> · brak zabezpieczenia środków w budżetach samorządów na pokrycie udziału własnego w programach ze środków EU · niestabilna polityka państwa i niestabilne i niejasne przepisy krajowe · niewłaściwa polityka w zakresie gospodarki odpadami · możliwość ograniczenia środków dotacyjnych, · strefa klimatyczna powodująca wyższe koszty termomodernizacji i niższą efektywność fotowoltaiki oraz solarów · polityka krajowa dotycząca rozproszonej zabudowy utrudniająca pozyskanie środków na budowę infrastruktury kanalizacyjnej (RLM) · ryzyko zewnętrznych kryzysów (gospodarczych i politycznych)

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie województwa warmińsko-mazurskiego	4
Mapa 2 Miejsko-wiejska gmina Bisztynek na tle powiatu bartoszyckiego.....	4
Mapa 3 Mapa Gminy i Miasta Bisztynek.....	5
Mapa 4 Drogi Gminy i Miasta Bisztynek	6
Mapa 5 Obszar funkcjonalny Zielone Płuca Polski.....	7
Mapa 6 Obszary problemów demograficznych w powiecie bartoszyckim na tle Polski Wschodniej	13
Mapa 7 Dziedzictwo kulturowe województwa warmińsko-mazurskiego – krainy historyczne	19

SPIS TABEL

Tabela 1 Ludność Gminy i Miasta Bisztynek w latach 2008-2013 (stan w dniu 31 XII)	8
Tabela 2 Ludność wg ekonomicznych grup wiekowych w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2008-2013	11
Tabela 3 Podstawowe dane na temat szkolnictwa w Gminie i Mieście Bisztynek w 2013 roku	15
Tabela 4 Współczynnik skolaryzacji brutto: szkoły podstawowe i gimnazjalne	16
Tabela 5 Wykaz zabytków nieruchomych Gminy i Miasta Bisztynek	20
Tabela 6 Rynek pracy w Gminie i Mieście Bisztynek w liczbach (2008-2013)	32

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zgony i urodzenia na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim w 2013 roku.....	9
Wykres 2 Przyrost naturalny w Mieście i Gminie Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	9
Wykres 3 Migracje wewnętrzne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	9
Wykres 4 Ludność Gminy i Miasta Bisztynek wg płci i wieku w 2013 roku	10

Wykres 5 Kobiety na 100 mężczyzn w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin wiejsko-miejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	10
Wykres 6 Obciążenie demograficzne - ludność w wieku nieprodukcyjnym do ludności w wieku produkcyjnym Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	12
Wykres 7 Obciążenie demograficzne - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	12
Wykres 8 Obciążenie demograficzne - ludność w wieku przedprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	13
Wykres 9 Zmiany struktury demograficznej wg grup Bisztynek 2010-2014	14
Wykres 13 Wychowanie przedszkolne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku- dzieci w przedszkolach i innych formach opieki przedszkolnej na 1000 mieszkańców	15
Wykres 11 Wychowanie przedszkolne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku – miejsca w przedszkolach i innych formach opieki przedszkolnej na 1000 mieszkańców	16
Wykres 12 Uczniowie szkół podstawowych w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	16
Wykres 13 Szkolnictwo podstawowe - współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	17
Wykres 14 Szkolnictwo gimnazjalne - współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	17
Wykres 15 Uczniowie szkół gimnazjalnych w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	17
Wykres 16 Współczynnik skolaryzacji brutto w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2003-2013	18
Wykres 17 Uczniowie w szkołach podstawowych i gimnazjach w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	18
Wykres 18 Wskaźniki turystycznego rozwoju gmin powiatu bartoszyckiego w 2014 roku	22

WYKRES 19 KORZYSTAJĄCY Z NOCLEGÓW, UDZIELONE NOCLEGI ORAZ MIEJSCA NOCLEGOWE W MIEJSKO-WIEJSKIEJ GMINIE BISZTYNEK NA TLE GMIN POWIATU BARTOSZYCKIEGO W 2014 ROKU	23
Wykres 20 Wskaźniki rozwoju turystycznego gminy Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2014.....	23
Wykres 21 Powierzchnia mieszkań w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	24
Wykres 22 Mieszkania na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	25
Wykres 23 Zasoby mieszkaniowe w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku (powierzchnia użytkowa ogółem i na jedną osobę oraz mieszkania na 1000 ludności).....	25
Wykres 24 Wyposażenie mieszkań w wodociąg w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	26
Wykres 25 Korzystający z wodociągu do ludności ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	27
Wykres 26 Zużycie wody z wodociągu w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	27
Wykres 27 Wyposażenie mieszkań w ustęp spłukiwany w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	28
Wykres 28 Korzystający z kanalizacji w stosunku do ludności ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	28
Wykres 29 Wyposażenie mieszkań w łazienkę w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	29
Wykres 30 Procent ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	29
Wykres 31 Wyposażenie mieszkań w centralne ogrzewanie w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	30
Wykres 32 Procent mieszkańców korzystających z gazu w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	30
Wykres 33 Wyposażenie mieszkań w media techniczne w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	31

Wykres 34 Korzystający z instalacji technicznej w % do ogółu ludności w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku.....	32
Wykres 35 Bezrobotni w stosunku do ludności ogółem oraz ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	33
Wykres 36 Zarejestrowani bezrobotni w stosunku do ogółu mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2014 roku.....	34
Wykres 37 Bezrobotni w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2014 roku	34
Wykres 38 Pracujący w stosunku do ludności ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2002-2013	35
Wykres 39 Pracujący w stosunku do ludności ogółem i ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2010-2014.....	35
Wykres 40 Pracujący w stosunku do ludności ogółem i ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku.....	36
Wykres 41 Pracujący w stosunku do ludności ogółem oraz ludności w wieku produkcyjnym w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	37
Wykres 42 Podmioty gospodarki na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek w latach 2003-2014	37
Wykres 43 Podmioty gospodarki wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	38
Wykres 44 Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 w Gminie i Mieście Bisztynek w 2014 roku	38
Wykres 45 Dochody Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	40
Wykres 46 Dochody ogółem na jednego mieszkańca w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku.....	40
Wykres 47 Udział dochodów własnych w dochodach gmin ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	40
Wykres 48 Subwencja na zadania oświatowe na jednego mieszkańca w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	41

Wykres 49 Struktura dochodów gmin wg działów w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	42
Wykres 50 Wydatki budżetu Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	43
Wykres 51 Wydatki budżetu Gminy i Miasta Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	43
Wykres 52 Wydatki majątkowe w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	44
Wykres 53 Wydatki na administrację publiczną w stosunku do wydatków ogółem w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin miejsko-wiejskich województwa warmińsko-mazurskiego w 2013 roku	44
Wykres 54 Struktura wydatków wg działów w Gminie i Mieście Bisztynek na tle gmin powiatu bartoszyckiego w 2013 roku	45

BIBLIOGRAFIA

Aktualne problemy demograficzne regionu Polski Wschodniej, Raporty i analizy EUROREG nr 5/2010, Warszawa 2010

Bogactwo Samorządów. Ranking dochodów JST, Wspólnota, 2014

Dziedzictwo kulturowe Warmii - Mazur - Powiśla: stan zachowania, potencjały i problemy, Warmińsko-Mazurskie Biuro Planowania Przestrzennego, Olsztyn 2006

Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych, <http://stat.gov.pl/bdl/app/portret.dims>

Historia kultury i dziedzictwo kulturowe Warmii i Mazur. Bibliografia za lata 1990-2009, Izabela Lewandowska, Anita Romulewicz, Olsztyn 2010

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2011

Narodowy Spis Powszechny 2011

Oficjalna strona gminy Bisztynek, www.bisztynek.pl

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa strategia rozwoju kraju, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 2013

Polska w Liczbach www.polskawliczbach.pl

Powiatowy plan gospodarki odpadami na lata 2011-2014 dla Gminy i Miasta Bisztynek z perspektywą na lata 2015-2018

Program ochrony środowiska Gminy i Miasta Bisztynek na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018

Program ochrony środowiska dla Gminy i Miasta Bisztynek na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019, Olsztyn 2012

Rejestr zabytków nieruchomych województwa warmińsko-mazurskiego, portal Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie, www.wuoz.olsztyn.pl

Serwis Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, www.arimr.gov.pl

Serwis internetowy Fundacji Zielone Płuca Polski - www.fzpp.pl

Statystyczne Vademecum Samorządowca 2014, Urząd Statystyczny w Olsztynie

Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy i Miasta Bisztynek na lata 2007-2015